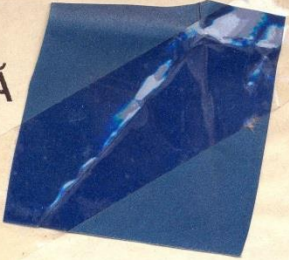

Rapoarte și planuri de măsuri privind problema „ARTĂ-CULTURĂ”

37

REPUBLICA SOCIALISTĂ

MINISTERUL DE INTERNE

ARHIVA

FOND INFORMATIV

Dosar Nr. 61 Vol. Nr. 1

Privind PROBLEMA 15

ARTA-CULTURA

33 Vol 1

Data D8690/1

20 octombrie 1982
Ministerul de Interne

Notă

Documentul prezintă modalitățile prin intermediul cărora Securitatea supraveghea *persoanele cu antecedente politice sau penale și descendenții acestora* care profesază în domeniul cultural.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 105-113)

STRICT SECRET

ex.nr. 1

100/0047168 din 20 octombrie 1982

N O T A

Analiza modului cum sînt urmărite persoanele cu antecedente politice sau penale ori descendenții unor asemenea elemente care își desfășoară activitatea în domeniile creației literar-artistice a evidențiat următoarele:

1. Din numărul total al persoanelor cu antecedente politice sau penale care există în prezent în instituțiile, locurile și mediile de artă și cultură, 59% au făcut parte din organizația legionară, P.N.C. sau F.D.C., 29% au fost condamnate pentru săvîrșirea unor infracțiuni contra securității statului și 12% au fost membre ale partidelor burgheze.

În ce privește pregătirea, 59% dintre acestea au studii superioare, 27% medii și 14% de cultură generală.

Structura pe profesii se prezintă astfel: 13,4% scriitori, 11,2% artiști plastici, 3,1% compozitori și dirijori, 8,7% soliști vocali și artiști instrumentiști, 18% actori și regizori, 5% muzeografi, 2% bibliotecari și metodiști, 24,4% membri ai cenzurilor literare, 14,3% personal muncitor și TESA.

Cele mai multe persoane cu antecedente politice sau penale în sectoarele de artă și cultură sînt în București (35%) și județele: Timiș (12%), Prahova (9%), Brăila (4,4%), Neamț (4,2%).

Dintre aceste elemente, 11,2% sînt lucrate prin dosare de urmărire informativă (7% la "artă-cultură" și 4,2% la problemele de profil), 40% supravegheate cu prioritate (29% la "artă-cultură" și 11% la problemele de profil), iar 14% fac parte din rețeaua informativă.

Un procent de 5,5% persoane din această categorie sînt membri P.C.R.

Din informațiile obținute în ultima perioadă de timp rezultă că în rîndul persoanelor cu antecedente politice sau penale din sectoarele de artă și cultură ne confruntăm cu următoarele aspecte:

- menținerea unor concepții reacționare de nuanță legio-nară ori naționalist-țărănistă, elogierea în cercuri restrînse a activității fostei organizații legionare sau partidelor burgheze (7,5% din total, între care "SCRIITORUL", fost ministrul propagan-dei în timpul guvernării legionare, "PETRICA"-scriitor, fost con-damnat, devenit legionar în detenție, "TONE"-scriitor, fost legionar și condamnat, "B.E."- etnograf, fost instructor legionar, toți din București, "C.I."- fost șef de sector legionar și "G.V."-fost șef de grup F.D.C., ambii membri ai Cenaclului literar "Lucian Blaga" în Arad, "ICONARUL"- scriitor, fost membru legionar și condamnat, din Suceava, "C.R." -corist la Filarmonica "Moldova" din Iași, fost membru F.D.C. și condamnat, "B.V."- magazioner la Comitetul jude-țean de cultură și educație socialistă Gorj, fost membru legionar);

- injurii și calomniile la adresa conducerii superioare de partid, manifestări ostile politicii interne și externe a statului nostru, îndeosebi sub influența audierii emisiunilor tendențioase ale postului de radio "Europa liberă" (12% din total, între care "GREGUL"- scriitor, fost membru al C.C. al P.N.T., "MARTON"-actor , fost condamnat, ambii din București, "M.T."-scriitor, fost condamnat, din Cluj-Napoca, "H.T."-actor, fost membru al P.N.T., -Tineret, dis-

107

Arad, "LUCIAN"- secretar literar, fost condamnat, din Botoșani, "T.N."- muzeograf, fost legionar din Timișoara, "P.S."-actor, fost condamnat, din Ploiești, "C.E."-regizor, fost membru F.D.C. și condamnat, din Piatra Neamț, "P.M."-membru de cenaclu literar, fost legionar, din Baia Mare);

- întreținerea unor relații de natură suspectă cu elemente ostile din cadrul emigrației, cu angajați sau colaboratori ai postului de radio "Europa liberă" (4,2% persoane, între care "ION POPA", "NERO", "SCRITORUL"- foști condamnați, din București, "M.Z." și "Z.M."- coriști, foști legionari, din Timișoara);

- realizarea unor lucrări literar-artistice cu conținut politic necorespunzător, ori interpretabil (2,1% persoane, între care "R.E.- actor și regizor, fost condamnat, din Timișoara, "R.G."- membru de cenaclu literar, fost condamnat, din Tulcea, "B.C."-membru de cenaclu literar, fost F.D.C.ist, din Tîrgoviște);

- rămînerea ilegală în străinătate ("ARTUR"-scriitor, fost condamnat, din București, "SCRITORUL", fost condamnat din Iași și "M.P."- artist decorator, fost membru F.D.C., din București) ori intenții de acest gen ("REPATRIATUL"- scriitor, fost condamnat, din Craiova și "P.G."-corist, fost legionar, din București).

II. În domeniile creației literar-artistice își desfășoară activitatea și descendenți ai unor persoane cu antecedente politice sau penale, din care 87% fii de legionari, 5,1% de foști condamnați și 7,9% de membri ai partidelor burgheze.

Majoritatea acestora (72%) au studii superioare, 28,5% medii și 9,5% de cultură generală.

Structura pe profesii se prezintă astfel: 9,4% scriitori, 3,2% artiști plastici, 1% compozitori, 6% instrumentiști, 14,2% actori și regizori, 16,8% muzeografi, 4,4% bibliotecari și metodiști, 28% membri de cenacluri literare, 18% personal muncitor și

108

Cei mai mulți descendenți sînt în București (26%) și în județele : Argeș, Dolj și Neamț (cîte 6%)

Circa 23% din descendenți fac obiectul preocupărilor organelor de securitate: 6% lucrați prin dosare de urmărire informativă (3,2% la "artă-cultură" și 4,4% la problemele de profil) 9% sînt supravegheați în cadrul dosarului de problemă "artă-cultură", 7,8% fac parte din rețeaua informativă (4,5% la "artă-cultură" și 3,3% la problemele de profil). Un număr de 20,5% persoane din această categorie sînt membri P.C.R., 6% dintre ele deținînd funcții importante (un președinte de comitet județean de cultură și educație socialistă, 4 directori de muzee, un secretar B.O.B., un membru în Consiliul de conducere al Uniunii Scriitorilor etc.)

Dintre descendenți, probleme mai deosebite ridică următorii:

- "TUDORACHE" - scriitor, din București, fiu de legionar, întreține relații cu angajați și colaboratori ai postului de radio "Europa liberă" și, sub influența acestora, are o atitudine ostilă, virulentă la adresa unor realități din țara noastră, a politiciii partidului. A expediat în străinătate spre publicare, pe căi ilegale, mai multe materiale cu conținut denigrator. Stimulat de cercurile ostile din exterior - care acționează în direcția folosirii sale pentru generarea unei mișcări contestatate intelectuale în România - se situează pe o poziție protestatară.

Asupra sa sînt în curs măsuri complexe de neutralizare.

- "B.A." - instrumentist la Filarmonica de Stat din Ploiești, fiu de legionar, a fost semnalat cu manifestări grave la adresa politiciii partidului. Pe fondul unor nemulțumiri personale și sub influența unor cetățeni străini și a emisiunilor postului de radio "Europa liberă", s-a dedat la amenințări cu comiterea unor acte de dezordine. După documentarea activității sale ostile a fost trimis în instanță, fiind condamnat la un an și șase luni închisoare cu executarea la locul de muncă.

- "P.O.C."- membru al unui cenaclu literar din Arad, sub influența tatălui său - fost șef de cuib legionar - și-a propus să inițieze unele spectacole muzical-literar-coregrafice de natură "să trezească tineretul la o nouă concepție revoluționar-protestatară, la un nou mod de luptă", considerînd că "ceea ce se petrece azi în România te obligă să pledezi pentru disidență".

În urma măsurilor preventive întreprinse s-a reușit curmarea activității ostile atât a acestuia cît și a tatălui său.

- "H.B." - pictor, din București, fiul unui fost instructor legionar, întreține relații suspecte cu elemente din cadrul emigrației intelectuale reacționare, face, în discuțiile cu persoane din anturajul apropiat, comentarii deosebit de dușmănoase la adresa politicii partidului nostru în general și a conducerii superioare în special.

Urmează să se treacă la documentarea activității sale ostile și la inițierea unor măsuri adecvate de contracarare.

Cu atitudini și preocupări necorespunzătoare mai sînt semnalati 13% dintre descendenți ("G.I."-muzeograf, din Timișoara, "B.D." -actor din Piatra Neamț, ambii descendenți de legionari, au manifestări politice dușmănoase; "B.M."- membru de cenaclu literar, din Arad, membru de partid, fiu de fost condamnat, apreciază măsurile de reeducare luate asupra tatălui său ca "abuzuri tiranice, terorizări și torturi condamnabile și de nereparat" și are preocupări de a realiza scrieri literare cu conținut tendențios; "C.R."-regizor din Craiova și "P.D."-actor, din București, ambii descendenți de legionari, sînt semnalati cu intenții de rămînere ilegală în străinătate etc.).

În perioada la care se referă analiza - de la 1 ianuarie, 1981 și pînă în prezent -au mai fost întreprinse asupra unor persoane cu antecedente politice sau penale ori descendenți ai unor

asemenea elemente din sectoarele de artă și cultură, următoarele măsuri preventive: avertizarea a 9 elemente, destrămarea a două anturaje, atenționarea a 28 persoane, influențarea pozitivă a altora 25.

III. Din analiza efectuată s-au desprins următoarele concluzii:

1. Persoanele cu antecedente politice sau penale din sectoarele de artă și cultură, deși relativ puține la număr, prezintă în continuare pericol potențial pentru securitatea statului și din această cauză, trebuie să ne stea pe mai departe în atenție în mod prioritar. Avem în vedere îndeosebi faptul că aceste elemente pot strecura subtil în lucrările lor literar-artistice idei politice necorespunzătoare ce pot fi receptate de o masă mare de persoane și că în rîndul lor se numără personalități ale vieții culturale din țara noastră. (exemplu: "ISTORICUL", poetul "ION POPA", pictorul "PATRU", sculptorul "L.C.", criticul de artă "ZOLLA" etc.) care pot exercita cu ușurință o influență negativă asupra tinerilor creatori.

Totodată, trebuie ținut cont că angrenarea unora dintre ele la acțiuni ostile fățișe- în țară sau străinătate, după rămânerea lor în exterior (ex. "BARBOSUL", "ARTHUR", "SCRIITORUL" -toți scriitori, foști condamnați)- crează efecte negative ce depășesc cu mult limitele mediului literar-artistic.

2. Unii descendenți ("TUDORACHE", "B.A.", "P.O.C." și alții) își manifestă deschis ostilitatea față de politica partidului și statului nostru, se antrenează ușor în activități protestatere și pot fi instigați de cercurile reacționare din exterior la crearea unei disidențe intelectuale în țara noastră.

3. În timp ce persoanelor cu antecedente politice sau penale li se acordă la majoritatea inspectoratelor o atenție cores-

(111)

punzătoare, descendenții unor asemenea elemente identificați în sectoarele de artă și cultură sînt insuficient controlați informativ. Volumul de informații obținut despre aceștia este redus. Așa se explică în bună măsură, numărul mic de descendenți care fac obiectul preocupărilor organelor noastre. (Exemplu: la I.M.B.-Securitate numai 12% din total).

4. Colaborarea dintre ofițerii din problema "artă-cultură" și cei din problemele "legionară", "foști condamnați" și "partide burgheze" în lucrarea persoanelor cu antecedente politice sau penale din domeniile creației literar-artistice continuă să fie deficitară.

5. Numărul cazurilor de persoane din aceste categorii asupra cărora s-a acționat cu măsuri ferme de contracarare este inferior celui care ar justifica aceasta prin prisma semnalărilor existente.

IV. Avînd în vedere concluziile desprinse, pentru îmbunătățirea activității de cunoaștere și prevenire a activităților ostile ale persoanelor cu antecedente politice sau penale din rîndul oamenilor de artă și cultură și a descendenților unor asemenea elemente care își desfășoară activitatea în domeniile creației literar-artistice, vor fi întreprinse următoarele măsuri:

1. Aplicarea strictă a prevederilor programului și planurilor speciale de măsuri din problemele "legionară", "foști condamnați" și "partide burgheze".

2. Acordarea în continuare a unei atenții prioritare acestor categorii de persoane. În acest scop se va milita permanent pentru determinarea tuturor ofițerilor din problemă să realizeze dimensiunea reală a periculozității unor eventuale manifestări fasciste sau neofasciste în sectoarele date în compe-

(112)

tență, efectul negativ al acestora, atât în mediul creatorilor de literatură și artă cât și pe un plan mai larg.

3. Asigurarea unui control informativ eficient asupra tuturor persoanelor din aceste categorii. Intensificarea preocupărilor pe această linie în cadrul cenaclurilor literare și mediile liber-profesioniștilor, unde activitatea de cunoaștere în general nu corespunde cerințelor.

4. Punerea în lucru operativ a tuturor informațiilor din care rezultă suspiciuni de activități ostile din partea unor persoane cu antecedente politice sau penale ori descendenți.

5. Intensificarea măsurilor informativ-operative în cazurile aflate în lucru pentru a verifica în cât mai scurt timp semnalările de bază și a trece la inițierea unor măsuri preventive ori de neutralizare .

6. Creșterea preocupărilor de a evalua cât mai exact , la persoanele care ridică diverse probleme de securitate, în ce măsură atitudinea lor se datorează antecedentelor politice sau penale ori influenței negative exercitate de către părinți, în cazul descendenților.

În acest scop se impune o mai bună colaborare cu ofițerii din problemele "legionară", "foști condamnați" și "partide burgheze" pentru a completa corespunzător cunoașterea atitudinii și preocupărilor acestora în instituțiile și locurile în care își desfășoară activitatea cultural-artistică cu poziția în mediile persoanelor cu aceleași antecedente.

7. Acordarea unei mai mari atenții cunoașterii din faza de creație a conținutului lucrărilor literar-artistice ale acestor elemente pentru a putea preveni publicarea celor necorespunzătoare.

8. Sporirea combativității față de cei care exprimă concepții ori desfășoară activități ostile. Se va manifesta mai multă

fermitate și operativitate în documentarea cazurilor pentru a se întreprinde măsuri hotărâte de demascare, compromitere și izolare a lor.

9. Manifestarea unei atenții deosebite în verificarea și avizarea plecării în străinătate a unor persoane din aceste categorii, pentru prevenirea rămânerii în străinătate și antrenării lor în activități ostile R.S.România, cunoscute fiind preocupările cercurilor reacționare de a racola asemenea elemente.

10. Avînd în vedere reorganizările care se vor face în perioada imediat următoare în instituțiile cultural-artistice, se vor semnala organelor de partid persoanele care ridică probleme din punct de vedere al antecedentelor politice sau penale ale lor cît și ale părinților.

---

3 noiembrie 1982
Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statului
Direcția I

Notă către Inspectoratul Județean Sibiu
-Personal Șefului Securității-

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 104)

STRICT SECRET

Ex.nr. 38

104

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI

Directia I (Serviciul, Unitatea)

151/MV/0047168, noiembrie 19 82

DOSAR Nr. - 3 NOE 1982

CĂTRE

M.I. INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU

- Personal șefului securității -

*SMB
Se descartează
In Schopori
caut material cu stentii
probabil ca să se găsească
doz...*

În conformitate cu ordinul tovarășului general-locotenent IULIAN VLAD din 20 octombrie 1982, vă trimitem alăturat o notă privind analiza modului cum sînt urmărite persoanele cu antecedente politice sau penale ori descendenții unor asemenea elemente care își desfășoară activitatea în domeniile creației literar-artistice.

Rugăm ca în activitatea ce o desfășurați în secțiile de artă și cultură să aveți în vedere concluziile desprinse și măsurile stabilite cu acest prilej.

SEFUL DIRECTIEI
General maior
Bordea Aron

SEFUL SERVICIULUI
Lt.Colonel
Merce Ilie

INTRARE
Nr. 0012203
ANUL 82 LUNA XI ZIUA 6

DIRECTIA I
Multiplicat XEROX
F.M. Nr. 344

Conceptat :

Dactilo :

Nr. exemplare :

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU
Nr.150/SM/oo 19610 din 28.05.1983

456 (666)
Strict Secret
Exemplar nr. 2

Către,

MINISTERUL DE INTERNE - BUCURESTI
- Direcția I, Serviciul V -

Raportăm că în perioada 14-17.05.1983 s-a aflat în județul Sibiu un ansamblu artistic din SUA intitulat "Ambasadorii prieteniei", elevi și studenți, veniți prin ARIA.

Programul grupului a cuprins: Vizitarea satului turistic Sibiel și spectacol la Căminul cultural din această localitate, vizitarea Sibiului și spectacol la Casa de Cultură a Sindicatelor, precum și vizitarea stațiunii Păltiniș.

În cadrul măsurilor informative întreprinse s-a stabilit că numitul ROLAND M. DANIEL a avut o comportare suspectă, părăsind de mai multe ori grupul și executând fotografii în zonele vizitate, în mod special în satul Sibiel.

Cu privire la conținutul cântecelor interpretate de ansamblu în cadrul celor două spectacole nu ne-au fost semnalate comentarii deosebite în rîndul auditorilor din Sibiu și Sibiel.

Sursa "GRIGORE" ne-a semnalat faptul că a surprins o discuție purtată între însoțitorul grupului, numitul NICOLESCU de la ARIA și conducătorul ansamblului, din care rezulta că ultimul intenționa ca în spectacolul de la Sibiu să introducă încă trei piese corale care nu figurau în spectacolul aprobat inițial, lucru cu care NICOLESCU nu a fost de acord.

Șeeiași sursă discutînd cu una din ghidele grupului (ANA MARIA) a aflat că unii din membrii grupului ar face parte din cultul baptist din SUA.

Sursle participante în calitate de spectatori la reprezentarea de la Sibiu (unde auditoriul a fost de vîrste și profesii diferite) nu au sesizat ca între piesele interpretate să fi fost și melodii cu caracter mistico-religios. Alte date nu au rezultat.

SEFUL SECURITATII
Colonel,

ANDRE MIHAIL

SEF SERVICIU I/B
Maior, IGNAT NECHIFOR

2 ex.
SM/SA

1 decembrie 1983
Ministerul de Interne

Notă (raport)
Analiza situației informativ-operative din rândul
artiștilor liber-profesioniști

În cadrul documentului sunt descrise principalele probleme pe care ofițerii de Securitate le întâmpină în misiunea lor de a supraveghea mediul artistic și de a anihila eventualele *manifestări ostile* la adresa regimului comunist.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 84-88)

84

STRICT SECRET

ex.nr. 1

100/0047604 din 1 decembrie 1983

N O T A

Analiza situației informativ-operative din rîndul artiștilor liber-profesioniști a permis desprinderea următoarelor concluzii:

1. În prezent există circa 15.000 de artiști liber-profesioniști (instrumentiști, soliști vocali de muzică cultă, ușoară sau populară, balerini, acrobați, mînuitori de păpuși, prezentatori de spectacole), dintre care 11.015 sînt atestați (2.786 din municipiul București și restul din județe: 797 în județul Constanța, 667 în județul Timiș, 562 în județul Brașov etc.). Un procent de 15 la sută dintre aceștia au studii superioare, îndeosebi conservatorul.

În cursul anului 1983 au plecat în străinătate cu contracte prin A.R.I.A. 5.529 artiști liber-profesioniști, dintre care 4.006 din Capitală, 25 la sută avînd studii superioare.

Munca de securitate desfășurată în mediul acestora are în vedere, în primul rînd, faptul că unele persoane, sub influența propagandei externe dușmănoase țării noastre, ori ca urmare a unor concepții retrograde, adoptă atitudini politice necorespunzătoare sau comit alte fapte negative. De asemenea, persoane din categoria analizată fac deplasări frecvente în străinătate, uneori pe perioade lungi de timp, unde pot fi racolate

85

și determinate să refuze înapoierea în țară și chiar să se antreneze în activități ostile R.S.România.

Totodată, un număr important de artiști liber-profesioniști participă la spectacole de gală sau alte acțiuni în prezența conducerii de partid și de stat, precum și a unor înalți demnitari străini.

2. Din datele obținute rezultă că în rândul artiștilor liber-profesioniști ne confruntăm cu următoarele aspecte:

a) comentarii ostile la adresa politicii interne și externe a partidului și statului nostru;

b) audierea și colportarea știrilor tendențioase transmise de postul de radio "Europa liberă";

c) manifestări naționalist-iredentiste și întreținerea de legături cu elemente maghiare din străinătate, situate pe poziții ostile țării noastre;

d) contactarea în exterior a unor persoane din această categorie de către reporteri de la diverse posturi de radio străine anticomuniste, inclusiv "Europa liberă", în scopul obținerii unor declarații tendențioase, calomniatoare la adresa situației din țara noastră;

e) acțiuni asupra artiștilor liber-profesioniști ale unor persoane din emigrație în scopul determinării acestora de a refuza întoarcerea în țară;

f) contactarea de către organele de poliție ale unor țări și încercarea de a determina unele persoane din această categorie să renunțe la întoarcerea în țară și să le antreneze la culegerea de informații;

g) rămînerea ilegală în străinătate a unui număr important de persoane din această categorie (de la 1 ianuarie 1982 și pînă în prezent au refuzat înapoierea în țară 79 artiști liber-profesioniști, dintre care 67 din Capitală, 17 avînd studii superioare);

h) procurarea de documente false și trecerea frauduloasă a frontierei în Occident a unor artiști liber-profesioniști aflați temporar cu contract prin A.R.I.A. în R.D.Germană și Iugoslavia;

i) intenții de a refuza înapoierea în țară din deplasările ce preconizează să le efectueze în exterior unii artiști liber-profesioniști;

j) determinarea unor dansatoare de către șefii grupurilor sau impresari străini la practicarea prostituției, fapte ce au dus la intervenția organelor de poliție și apariția de comentarii nefavorabile în presă și la posturile de radio străine;

k) angrenarea în acțiuni de procurare de valută, obiecte de proveniență străină, afaceri ilicite, evaziuni fiscale etc. atît în țară cît și în exterior;

l) introducerea pe căi ilegale în țară de casete sau benzi magnetice înregistrate cu muzică decadentă și intenții de a fi puse în circuit în discoteci sau cluburi.

3. Ca urmare a controlului informativ insuficient efectuat asupra artiștilor liber-profesioniști, de majoritatea inspectoratelor, măsurile preventive întreprinse în anii 1982 și 1983 au fost reduse numeric.

Astfel, în acest interval de timp au fost avertizate 8 persoane (județele Bihor, Timiș, Iași și Gorj); atenționate 20 de elemente (județele Iași, Timiș, Dîmbovița și Hunedoara); distrămat un anturaj format din 6 persoane din județul Timiș; avi-

8A

zate negativ 62 cereri de plecare temporară în străinătate (județele Timiș, Iași, Constanța, Gorj, Sibiu, Dâmbovița, Dolj și municipiul București); realizate circa 25 informări la organele de partid; arestate și trimise în justiție, împreună cu organele de miliție, pentru fapte de drept comun 3 elemente din județul Timiș.

În scop preventiv au fost pregătite contrainformativ peste 380 persoane care s-au deplasat în străinătate.

4. În activitatea informativ-operativă desfășurată în mediul artiștilor liber-profesioniști continuă să persiste serioase neajunsuri, între care:

- preocuparea insuficientă din partea unor securități de a controla informativ mediul artiștilor liber-profesioniști, din care cauză se dețin puține informații despre această categorie de creatori (I.J.Covasna, Giurgiu, Tulcea, Brăila, Olt, Maramureș, Mehedinți, Satu-Mare, Caraș-Severin, Brașov, Brăila, Botoșani și, mai ales, Securitatea municipiului București);

- nu se colaborează suficient cu celelalte compartimente de muncă și cu organele de miliție care au surse în rândul artiștilor liber-profesioniști, pentru valorificarea posibilităților acestora în mediu;

- rețeaua informativă din rândul acestei categorii de creatori, de la majoritatea inspectoratelor, nu este orientată corespunzător cu sarcini specifice. Ca urmare, se obțin informații puține cu privire la: poziția politică prezentă, atitudinea și comportarea pe perioada în care se deplasează în exterior; natura relațiilor cu diverși cetățeni străini semnalati cu activitate împotriva R.S.România; intenții de a părăsi țara în mod ilegal, metodele și mijloacele folosite. Lipsa unor asemenea informații este demon-

strată și de numărul redus de elemente lucrate activ de inspectoratele județene și al municipiului București (la data efectuării analizei erau în lucru 6 persoane prin dosare de urmărire informativă ,106 elemente cuprinse în dosarul de problemă și 260 supuse altor verificări de securitate);

- verificarea persoanelor ce urmează să se deplaseze în străinătate se face în unele cazuri superficial ,nereușindu-se să se stabilească și să se prevină intențiile unora dintre acestea de a rămâne ilegal în exterior;

- nu se efectuează în mod operativ schimbul de informații între securitățile județene privind activitatea unor persoane sau formații din acest mediu, cunoscând faptul că în timpul sezonului estival aceștia se deplasează pe litoralul Mării Negre sau în alte stațiuni turistice.

5. Avînd în vedere concluziile prezentate, pentru îmbunătățirea muncii de securitate desfășurate în mediul artiștilor liber-profesioniști - atît în ce privește cunoașterea cît, mai ales, latura sa preventivă - vor fi întreprinse următoarele măsuri:

a) completarea rețelei informative cu persoane capabile să asigure controlul informativ deplin în mediu. Atenție deosebită se va acorda creerii de surse în rîndul artiștilor liber-profesioniști cu studii superioare de către Securitatea municipiului București și celelalte securități județene care au pe raza lor de competență un număr mai mare de creatori din această categorie;

b) continuarea preocupărilor de orientare, instruire și dirijare a potențialului informativ din mediu; reinstruirea acestuia în baza concluziilor prezentei analize;

23 mai 1984

Ministerul de Interne

Notă

Documentul conține lista organizațiilor din străinătate care acordau burse și ajutoare oamenilor de cultură din România la mijlocul anilor '80. Printre beneficiarii acestor burse se numărau: Virgil Tănase, Paul Goma, Dumitru Țepeneag ș.a.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 71-82)

71
STRICT SECRET

Expl. nr. 1

100/0057.014 din 23 mai 1984

N O T A

Din analiza informațiilor privind acțiunile cu caracter incitator întreprinse de cercurile reacționare din străinătate în rîndul creatorilor de literatură și artă din R.S.România, rezultă că una dintre principalele modalități folosite în scop diversionist o constituie acordarea de burse, invitații și ajutoare materiale de către o serie de organisme (fundații, societăți, asociații) și instituții din occident.

1. Semnificativ este faptul că, în ultimii cinci ani, au călătorit în străinătate, beneficiind de burse sau invitații nominale, 840 de persoane din sectoarele de artă și cultură, din care 144 s-au deplasat în perioada 1 ianuarie 1983 - 31 martie 1984.

Toate persoanele din această categorie au studii superioare, 31 dețin funcții de conducere, 289 sînt membrii P.C.R., iar, în ceea ce privește valoarea și calificarea profesională, cea mai mare parte reprezintă nume deja consacrate sau aflate în plin proces de afirmare a talentului și capacității de creație.

Din punct de vedere al domeniilor în care își desfășoară activitatea, 469 sînt compozitori, muzicologi și artiști

lirici, 167 artiști plastici, 87 specialiști în muzeografie, 73 creatori de literatură, 38 teatrologi și 6 cineaști.

Ponderea acestora se află în Capitală (565), urmează municipiile Cluj (85), Timișoara (34), Brașov (20), Arad (15), Craiova (12), Iași (12), iar în alte 16 orașe, reședințe de județ, numărul lor variază între 1 - 8 persoane.

Cele mai multe burse și invitații, 651, au fost acordate pentru participare la simpozioane, colocvii și expoziții, 136 au avut caracter de documentare și 53 au inclus cursuri de specializare.

2. Dintre organizațiile care, sub acoperire cultural-artistică, desfășoară direct ori sînt folosite de către cercurile reacționare ale emigrației și serviciile de spionaj în scopul îndoctrinării ideologice anticomuniste sau racolării unor oameni de cultură și artă, care beneficiază de burse și invitații, menționăm:

- FUNDATIA PENTRU INTRAJUTORARE INTELECTUALA EUROPEANA, cu sediul la Paris, oferă burse și ajutoare materiale acelor persoane cunoscute că adoptă atitudine potrivnică față de politica culturală promovată de partidul și statul nostru. Astfel, la indicația lui VIRGIL IERUNCA, MONICA LOVINESCU, SANDA STOLOJAN și altor elemente ostile din cadrul emigrației, fundația a acordat burse unor scriitori (VIRGIL TANASE, DUMITRU TEPENEAG, GEORGE ASTALOS, VERA LUNGU și MIOARA CREMENE) ce s-au stabilit ilegal în străinătate, angajîndu-se în campania defăimătoare, antiromânească, precum și altora, care deși au revenit în țară crează probleme de natură a afecta climatul politic din mediu.

- SOCIETATEA INTER NATIONES, cu filiale în mai multe

landuri ale Germaniei Federale, menține, prin unii funcționari, legături permanente cu ANELISE GABANY de la secția de documentare a postului de radio "Europa liberă", căreia îi comunică programul bursierilor români, spre a-i contacta în scopul exploatării lor informative.

În acest mod a procedat cu unii scriitori din București, Cluj și Craiova, de la care a încercat să obțină date din domeniul creației literare pentru a le valorifica în emisiunile postului de radio respectiv.

- SÜD ÖST EUROPA GESELSCHAFT - cu sediul la München - având titulatura completă de "Institutul de cercetări asupra științelor, politicii și istoriei țărilor din Europa de sud-est", invită în fiecare an oameni de cultură și scriitori din țările socialiste, inclusiv din România. La recomandarea postului de radio "Europa liberă", vizează pe acei scriitori care insistă în cărțile lor pe laturile negative ale societății, refuză să elogieze politica partidului ori să abordeze probleme de actualitate, chiar dacă - după expresia unui redactor al postului - "nu pot aduce un folos practic imediat".

- UNIUNEA SCRITORILOR VEST - GERMANI, acordă invitații și cultivă, în special, scriitori tineri cu atitudine așa-zis nonconformistă care concep lucrări literare deficitare din punct de vedere ideologic.

Mai mult, HANNE JURITZ, președintă a Asociației Scriitorilor din landul Hessa, încearcă să-i atragă și sensibilizeze, prezentându-se drept "filiera cea mai importantă" de lansare în viața literară din R.F. Germania și, totodată, să-i exploateze, intens, informativ.

79

- FUNDATIA FREDERICH EBERTH (R.F.Germania), deși proclamă ca obiectiv principal "strângerea relațiilor dintre EST și VEST", este folosită de către serviciile de spionaj vest-germane pentru obținerea de informații din sectoarele de artă, cultură și presă din țara noastră.

Mai multor persoane invitate în cursul anului 1983 li s-a inclus în programul de vizită și secția română a postului de radio "Deutsche Welle", iar un ziarist din Timișoara a refuzat, la terminarea sejurului, să se înapoieze în țară.

- FEDERATIA INTERNATIONALA A PEN CLUBURILOR se re-
cercă printr-o vădită orientare politică anticomunistă, asigurând sprijin material și o intensă publicitate unor elemente dușmănoase, virulente, din cadrul emigrației, precum VIRGIL TANASE și PAUL GOMA.

De asemenea, a făcut o serie de demersuri, inclusiv la nivel oficial, pentru a revitaliza activitatea "Centrului PEN-român", din țară, și a se da curs favorabil invitațiilor de participare la seminariile și congresele federației, trimi-se unor scriitori contestatari.

- COMITETUL PENTRU APARAREA MONUMENTELOR ISTORICE DIN ROMÂNIA, înființat în 1980, la Paris, în cadrul căruia un rol activ îl au arhitectul MATEI BELDIMAN și istoricii MATEI CAZACU și PAUL STHAL, se preocupă să obțină date cu caracter defăimător privind politica statului nostru în domeniul prote-jării patrimoniului național, prin contactarea unor cercetă-tori români care călătoresc temporar ori se stabilesc definitiv în occident.

527

În acest sens, au fost difuzate, deja, mai multe ma-teriale în emisiunile postului de radio "Europa liberă" și s-a

75

trimis un memoriu denigrator organismului specializat al U.N.E.S.C.O. pentru protecția monumentelor istorice.

- UNIUNEA ARTISTILOR ROMÂNI LIBERI (ARS LIBERA), cu sediul la München, acționează în vederea identificării unor tineri interpreți valoroși, aflați cu burse în exterior sau care participă la concursuri internaționale, pentru a-i determina să refuze înapoierea în țară.

Date similare privind inițierea de acțiuni ostile în rîndul unor creatori de literatură și artă, beneficiari ai burselor sau invitațiilor nominale, de către cercurile reacționare din străinătate prin intermediul anumitor organizații și instituții occidentale, s-au mai obținut despre Asociația "Karl Duisberg", "Oficiul german de schimburi academice", Institutul "Goethe", Seminarul din Heidelberg (R.F.Germania), "Forumul european Alpbach", Seminarul din Salzburg (Austria), "Centrul cultural" din Beaubourg, "Centrul de cercetări românești" (Franța), "Agenția pentru Comunicații Internaționale" (S.U.A.) și altele, x)

---

x) Deși nu constituie obiectul acestui studiu, evident că o serie de organisme sau instituții occidentale, care au acordat burse și invitații persoanelor din sectoarele creației literar-artistice, se înscriu firesc pe linia unei autentice difuzări a valorilor spirituale ale civilizației universale și diversificării schimburilor culturale dintre statele lumii. Ele reprezintă posibilități potențiale de promovare a intereselor R.S.România, care au fost, pînă în prezent, numai parțial prospectate și valorificate prin acțiuni de securitate judicios concepute și bine coordonate.

In acest sens, rezultate mai bune s-au obținut în

76

3. Analiza informațiilor referitoare la tactica și procedeele concrete folosite în acțiunile de diversiune ideologică și racolare a unor creatori de artă, beneficiari ai burserelor primite din străinătate, precum și evaluarea problematicei de ansamblu cu care ne confruntăm în rîndul acestor categorii de persoane, permit desprinderea următoarelor concluzii:

a. Obiectivul principal urmărit în activitatea sistematică și convergentă de incitare desfășurată în exterior asupra unor bursieri români, aflați la specializare sau pentru documentare literar-artistică, este de a crea ori stimula idei și sentimente de natură conflictuală față de principiile socialismului, în general, și sistemul social-politic ca atare, pentru a determina, în final, constituirea în țară a unui nucleu contestatar - disident.

b. Deși, în Franța, așa-zisul "Grup de acțiune" al postului de radio "Europa liberă" (MONICA LOVINESCU, VIRGIL IERUNCA, PAUL GOMA, VIRGIL TANASE, THEODOR CAZABAN, SANDA STOLOJAN, GEORGE BANU, MIHAI BERINDEI și MIHAIL CORNE) asigură în continuare coordonarea activităților de contactare și racolare intelectualilor români aflați temporar la Paris, în special prin intermediul "Fundației pentru întrajutorare intelectuală

exploatarea, în scop operativ, a deplasărilor în străinătate ale unor muzeografi, cu burse primite din partea diverselor societăți cu profil istoric și arheologic ("Asociația internațională de epigrafie latină", "Asociația internațională de studii preistorice", "Asociația de casteologie Chateau Gaillard, "Societatea Sonenberg" etc.), ocazii cu care s-a reușit influențarea unor personalități din occident în ceea ce privește acceptarea adevărului istoric și combaterea teoriilor iredentiste maghiare.

europăeană", în ultimul timp se înregistrează o activizare a instituțiilor din R.F. Germania folosite drept acoperire de serviciile de spionaj și postul de radio menționat.

În afara posibilităților financiare apreciabile, fapt ce explică într-o oarecare măsură numărul mare de burse vest-germane acordate creatorilor de artă români, inclusiv celor care anterior primeau, tradițional, invitații din Franța, unele informații indică, totodată, o rivalitate și concurență hegemonică între redacția culturală müncheneză și subredacția de la Paris a "Europei libere".

c. Spre deosebire de perioada anilor 1970-1979, când cercurile reacționare din occident se orientau preponderent asupra unor elemente autohtone veleitare, predispuse să iasă din anonimat prin acte tulburente, ceea ce constituia și vulnerabilitatea strategiei diversioniste, în ultimul timp se constată o deplasare de accent spre personalități de marcă, care și-au câștigat renume, nu numai în interiorul țării, mai ales din domeniile creației literare, plastice și cinematografice.

d. Fără a neglija elementele periferice vieții culturale, cu atitudine așa-zis nonconformistă, organizațiile anticomuniste din străinătate le valorifică înclinațiile contestatate, folosind o tactică diferențiată față de cea practică în cazul persoanelor afirmate în planul creației literar-artistice.

Astfel, deși îndoctrinarea ideologică este aceeași, asupra elementelor din prima categorie s-a acționat în direcția determinării lor să se înapoieze în țară, unde să întreprindă activități protestatate, sau alte fapte de natură să afecteze climatul politic, în timp ce persoanele consacrate, de o anumită valoare, au fost atrase în campania propagandistică antiromâ-

78

nească desfășurată în exterior (ION NEGOIȚESCU, GELU IONESCU, MIHAI URSACHE, VIRGIL NEMOIANU, ION CARA-ION, MATEI CALINESCU - scriitori, IOAN GODEA - etnolog, VICTOR GOLESCU și LADIU MIRCEA - muzicieni), ori se încearcă, în prezent, racolarea lor în acest scop (GEORGE APOSTU, sculptor, rămas, recent, ilegal în Franța; "TULCEANU", critic de artă, "PANAITESCU", regizor, și "GEORGE" instrumentist, aflați temporar în străinătate).

e. O parte însemnată dintre beneficiarii burselor nominale au fost anterior studiați și selectați cu prilejul contactelor avute în țară cu diplomați, ziariști și alți străini, ori, în exterior, cu elemente de factură intelectuală din cadrul emigrației sau cu angajați și colaboratori ai postului de radio "Europa liberă".

f. Fiind vizate, îndeosebi, persoanele care se bucură de audiență ori și-au câștigat o oarecare notorietate în mediile literar-artistice, se constată, în același timp, o scădere a numărului elementelor cu antecedente politice sau penale reacționare care au primit burse din occident (12), aceasta și ca urmare a poziției tot mai periferice ce o ocupă în sistemul culturii.

g. Dintre persoanele care în ultimii cinci ani au călătorit în străinătate, în condițiile menționate, marea majoritate efectuând mai multe deplasări, un număr de 114 au fost semnalate, după înapoierea în țară, că adoptă atitudine politică necorespunzătoare, sînt preocupate să redacteze lucrări literar-artistice cu conținut interpretabil, invocă pretinsa lipsă a libertății de creație, calomniază politica culturală promovată de partidul și statul nostru ori intenționează să se stabilească definitiv în exterior.

De asemenea, 42 persoane au refuzat, la expirarea vizei, să revină în țară.

4. Deși, după elaborarea programului de măsuri în problema "artă-cultură", activitatea informativ-operativă în rândul persoanelor care au beneficiat de burse și invitații acordate de organisme sau instituții din occident a cunoscut o sensibilă îmbunătățire, măsurile luate nu au corespuns pe deplin dezideratului major al apărării efective și integrale a valorilor spirituale din acest important domeniu.

Neajunsurile ce s-au manifestat se datorează, în principal, următoarelor cauze:

- rețeaua informativă din problemă nu a fost orientată, preponderent, cu sarcini de influențare și recuperare a persoanelor vizate de cercurile reacționare din străinătate să fie atrase la activități concepute în scopul diminuării prestigiului politicii partidului și statului român;

- pătrunderea informativă în cadrul asociațiilor, fundațiilor și altor organisme occidentale, profilate pe asigurarea prezenței în străinătate a personalităților culturii române și a talentelor artistice de perspectivă, nu satisface calitativ cerințelor situației operative actuale, motiv pentru care nu se obțin informații de profunzime privind acțiunile de diversiune politică desfășurate sub acoperirea activităților și schimburilor culturale;

- se manifestă încă rețineri nejustificate în abordarea acelor personalități, care, bucurându-se de prestigiu intelectual, sînt invitate sistematic să participe la manifestări culturale internaționale, fapt pentru care, cercurile reacționare din străinătate le au în atenție, încercînd să le cultive, atragă și influențeze politic negativ, astfel încît, de multe ori, con-

tactarea acestora de către noi, în scop operativ, este tardivă și lipsită de eficiență;

- în lucrarea informativă a unor cazuri măsurile luate nu au fost de natură a elucida natura legăturilor și cui a aparținut inițiativa contactelor cu MONICA LOVINESCU, VIRGIL IERUNCA, SANDA STOLOJAN, GELU IONESCU, EMIL HUREZEANU ori alte elemente ostile din emigrație, scopul concret urmărit și dacă, realmente, a existat o acceptare sau punere de acord cu privire la îndeplinirea unor obiective prestabilite;

- intervențiile noastre preventive nu au fost, întotdeauna, fundamentate pe o analiză profundă, multilaterală, care să implice o tratare diferențiată, în raport și de aportul valoric concret în cultura noastră al persoanelor vizate, pentru a întrerupe din timp, prin mijloace adecvate, cursul evolutiv negativ al unor cazuri;

- activitatea de influențare pozitivă a personalităților din conducerea societăților culturale occidentale care au legături cu instituții similare din țara noastră nu a avut un caracter sistematic și diversificat în vederea antrenării lor la contracararea propagandei antiromânești desfășurată în străinătate.

5. În scopul îmbunătățirii muncii de securitate în rândul categoriei de persoane analizate, se va asigura aplicarea temeinică a prevederilor programului de măsuri din problema, acționându-se prioritar în următoarele direcții:

a. Completarea potențialului informativ - numai după o aprofundată studiere și verificare - cu persoane care, fiind în atenția cercurilor reacționare din străinătate, prezintă în mod real posibilități de pătrundere în cadrul organismelor folosite legendat de către acestea.

b. Toate personalitățile vieții culturale, cu prestigiu și autoritate, care primesc frecvent burse și invitații din străinătate, vor fi luate în contact de protejare și exploatare informativă (în situația că au fost epuizate căile de atragere la colaborare organizată).

c. Realizarea unei verificări și analize temeinice, înaintea acordării avizelor de plecare în exterior a beneficiarilor de burse și invitații din sectoarele creației literar-artistice, mai ales prin prisma utilității reale a călătoriilor preconizate și a intereselor politico-culturale ale statului român.

d. Implicarea într-o mai mare măsură a Direcției I în efectuarea prelucrărilor contrainformative individuale a creatorilor de literatură și artă de certă valoare, inclusiv a celor din provincie, care urmează să se deplaseze cu burse și invitații în străinătate și contactarea lor la înapoierea în țară.

e. Avînd în vedere că unele elemente, care obțin frecvent burse și invitații din exterior, au posibilități potențiale să desfășoare și alte activități ostile decît cele de competența strictă a profilului de informații interne, se va îmbunătăți conlucrarea cu celelalte unități centrale de securitate, asigurîndu-se o coordonare riguroasă a măsurilor, în special cu Direcția a III-a.

f. Intensificarea cooperării cu U.M. 0544 și U.M. 0195 în scopul:

- desfășurării unei activități mai susținute în selectarea și pregătirea cu sarcini specifice a persoanelor din domeniul artei și culturii, care, prin legăturile ce le au în străinătate, dispun de posibilități să realizeze acțiuni de influență în vederea promovării intereselor politice, economice și

culturale ale R.S.România;

- stabilirii cât mai exacte a asociațiilor culturale din rîndul celor recent înființate, folosite acoperit de către serviciile de spionaj, postul de radio "Europa liberă" și alte organizații anticomuniste;

- încadrării informative a persoanelor care se află la specializare sau în documentare literar-artistică, în exterior, pentru obținerea de date și informații despre acelea care, prin atitudinea și comportarea lor, contravin legilor țării și pentru inițierea de măsuri corespunzătoare de prevenire și neutralizare a oricăror activități dușmănoase.

9. Dezvoltarea conlucrării cu factorii de răspundere din Consiliul Culturii și Educației Socialiste spre a nu se da curs burselor acordate de către instituții occidentale cu orientare anticomunistă ori folosite de organizații reacționare și antrenarea într-o mai mare măsură a acestora la activități preventive.

31 octombrie 1984
Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statului
Direcția I

Documentar
cu privire la unele organizații reacționare din
străinătate care desfășoară acțiuni dușmănoase sub
acoperirea activităților culturale

Documentul conține o prezentare amplă a principalelor organizații și publicații ale exilului românesc ce au avut ca domeniu de activitate arta și cultura.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 61-69v)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA I
Nr. 0050.974 din 31 octombrie 1984

(61)
STRICT SECRET

REPRODUCĂȚI
SIS. S. C. Z. nr. 35

SECRET INDIVIDUAL SECRETARIATUL R.D.C.
Nr. 2308 din 23.11.1984

DOCUMENTAR

cu privire la unele organizații reacționare
din străinătate care desfășoară acțiuni dușmă-
noase sub acoperirea activităților culturale.

Ca urmare a agravării situației internaționale, în ul-
tima perioadă cercurile reacționare și serviciile de spionaj
străine și-au intensificat acțiunile duse pe multiple planuri
împotriva țării noastre .

În acest scop, sînt folosite intens și unele asociații
pretins culturale și intelectuali de origine română cu pozi-
ție ostilă, acțiunile lor fiind stimulate de numeroase organi-
zații anticomuniste, precum și de diferite grupări ale emi-
grației reacționare .

Activitatea dușmănoasă din exterior ce vizează dome-
niile cultural-artistice, constituie în prezent o direcție
prioritară de acțiune în cadrul campaniei de diversiune po-
litico-ideologică și război psihologic declanșată pe baza
obiectivelor "cruciadei anticomuniste globale" inițiate și
promovate cu directa implicare a Administrației S.U.A.

Semnificative sînt și argumentele folosite recent de un
cadru C.I.A. cu prilejul încercării de recrutare a unui scrii-
tor român aflat într-o călătorie temporară în R.F.Germania:
"În cadrul unui conflict între Vest și Est noi credem că re-
zultatul final va depinde de succesul războiului ideologic
și nu de supremația armelor. Rolul intelectualului în țările
comuniste este mult mai important decît în Occident. El tre-
buie să-și depășească eventuala tendință de autoizolare și
să contribuie activ la accelerarea procesului de articulare
a elementelor de disidență potențială existente în fiecare

individ " .

Este deci evident că serviciile de informații occidentale, cercurile reacționare din exterior, acordă o atenție specială creatorilor de literatură și artă, intelectualilor în general, considerînd că provocarea unei mișcări "contes-tatar-disidente" în rîndul acestora ar putea avea efecte și implicații deosebite pe planul acțiunilor preconizate împo-triva securității statului .

I. Dintre principalele organizații reacționare din străinătate care desfășoară acțiuni de incitare, racolare și de propagandă antiromânească, în mediul intelectual, menționăm :

- "COMITETUL INTELECTUALILOR PENTRU O EUROPA A LIBER-TATIILOR" (C.I.E.L.) , cu sediul la Paris, cuprinzînd 150 membri, între care numeroși emigranți cu concepții reacționa-re din țările socialiste, inclusiv din România (EUGEN IO- NESCU, PAUL GOMA, VIRGIL TANASE, DUMITRU TEPENEAG și SANDA STOLOJAN). Din conducerea acestuia fac parte EUGEN IONESCU, președinte de onoare, ALAIN RAVENNE, PHILIPPE SOLLERS, MARIE MAUBAN și JEAN MARIE DOMENACH, scriitori francezi, FERDINAN- DO ARRABAL, dramaturg spaniol și FRANCOIS FEJTO, ziarist și scriitor de origine maghiară. Comitetul are sarcina declara- tă de a acționa " pentru asigurarea libertății absolute de creație și exprimare a ideilor, împotriva doctrinelor și prac- ticilor din Europa de Est". Dispune de "secții naționale", "secții de lucru", precum și de un "centru de documentare", care urmărește promovarea literaturii nepublicate în țările de origine ale autorilor, prin recomandarea cărților respec- tive la editurile "Seuil", "Flammarion", "Gallimard" etc. și înregistrarea așa-ziselor cazuri de persecuție a intelectua- lilor .

Membri ai C.I.E.L. participă la activitatea "INTERNA- TIONALEI REZISTENTEI", organizație constituită în 1983 și fi- nanțată de C.I.A., care cuprinde elemente anticomuniste, atît din statele capitaliste cît și din rîndul celor emigrate din țările socialiste. Sub egida acesteia, PAUL GOMA a organizat în luna august a.c., la Paris, un colocviu cu tema "Pacifism sau voința de apărare", menit să justifice politica de înarmare

promovată de S.U.A.

- "FEDERATIA INTERNATIONALA A PEN-CLUBURILOR", fondată în 1921 în Marea Britanie ca "Asociație internațională a scriitorilor, editorilor și traducătorilor", care s-a remarcat în ultimul timp printr-o orientare politică reacționară, anticomunistă, înființând un "Fond PEN-Club pentru scriitorii exilați" și "Comitetul PEN pentru scriitorii aflați în închisori".

Secțiunile din Franța și S.U.A. ale organizației și-au intensificat preocupările pe linia determinării unei așa-zise respectări a integrității culturale și a libertății de expresie. De asemenea, acestea au stabilit legături de informare reciprocă și colaborare cu "AMNESTY INTERNATIONAL" și alte organizații ce acționează împotriva țărilor socialiste sub pretextul apărării drepturilor omului, întreținând campanii publice cu privire la "persecutarea" unor oameni de cultură și artă, prin memorii, apeluri, scrisori de protest, articole în diverse publicații etc.

După congresul federației ținut la Tokio, în 1983, se constată tendința de deplasare a activităților secției americane către probleme privind "situația culturală a minorităților etnice" din România, Cehoslovacia și Iugoslavia, aceasta și ca urmare a solicitărilor "FUNDATIEI MAGHIARE PENTRU DREPTURILE OMULUI" din New-York, organizație iredentistă condusă de LASZLO HAMOS.

- "FUNDATIA PENTRU INTRAJUTORARE INTELECTUALA EUROPEANA din Franța, sub acoperirea de instituție culturală neguvernamentală, desfășoară activități de studiere, selecționare și racolare a oamenilor de cultură și artă din țările socialiste, inclusiv din R.S.România, în vederea folosirii lor în scopuri ostile.

Fundația intermediază obținerea unor burse de studii și documentare, participarea la diferite manifestări culturale din străinătate, oferind totodată, sprijin financiar pentru

o așa-zisă promovare a valorilor culturale .x) În realitate, aceasta își orientează selectiv ofertele către intelectuali nemulțumiți, cu poziție "nonconformistă", pretabili să recurgă la activități cu caracter disident. Secretara fundației, ANNETTE LABORAY, are strânse legături cu subredacția din Paris a secției române a postului de radio "Europa liberă", iar cu prilejul contactelor ce le are cu persoane din țară încearcă să obțină date cu privire la viața literar-artistică, activitatea instituțiilor de cultură românești și a unor personalități din acest domeniu, care sînt valorificate în propaganda ostilă .

Recent, a fost înființată în R.F.Germania "FUNDATIA CULTURALA IGNIS PENTRU AJUTORAREA OAMENILOR DE ARTA DIN RASARITUL EUROPEI", cu scopul declarat de a crea în această țară "un centru spiritual al artiștilor est-europeni", asemănător celor din Franța și S.U.A. La reuniunea de inaugurare a fost subliniată preocuparea noii fundații de a descoperi și sprijini pe acei scriitori, artiști plastici și muzicieni a căror afirmare ar fi întîrziată sau împiedicată prin nepublicarea lucrărilor în țările de origine, în care nu ar exista libertate de expresie .

11. Postul de radio "Europa liberă" continuă să reprezinte principalul factor incitator și în rîndul oamenilor de artă și cultură .

În această direcție se urmărește :

- prezentarea denigratoare și calomnioasă a politicii culturale a partidului și statului nostru și discreditarea creatorilor de opere literar-artistice ce reflectă idealurile și realizările societății socialiste ;

---

x). Acțiunile de diversiune politică întreprinse de organele occidentale care acordă burse sau invitații creatorilor de literatură și artă din țara noastră, precum și concluziile desprinse din modul cum se asigură protecția contrainformativă a acestei categorii de persoane, au fost analizate pe larg în lucrarea cu nr.0057014 din 23.05.a.c., care a fost difuzată la securitățile județene și a municipiului București cu aprobarea conducerii Departamentului Securității Statului .

- subestimarea valorilor reale ale artei românești, concomitent cu prezentarea elogioasă a culturii occidentale, precum și a lucrărilor unor elemente din rîndul emigrației române reacționare ;

- incitarea unor persoane nemulțumite, labile ideologic, din sectoarele de cultură și artă la manifestări cu caracter protestatar-disident, stimularea unor stări tensionale, rivalități și polemici în mediu ;

- negarea existenței libertății de creație și prezentarea vădit deformată a condiției artistului în societatea socialistă .

Angajații permanenți ai "Europei libere", respectiv MONICA LOVINESCU, VIRGIL IERUNCA, GELU IONESCU și ANELISSE GABANY, dețin ponderea emisiunilor așa-zis culturale, folosind numeroși colaboratori externi, cum sînt : PAUL GOMA, ION NEGOTESCU, VIRGIL TANASE, EMIL HUREZEANU, SANDA STOLOJAN, MIHNEA BERINDEI, MARIE FRANCE IONESCU, PAUL BARBANEAGRA, ALAIN HERSCOVITCH și VASILE MANUCEANU (Anexă). Virulența activităților dușmănoase desfășurate de aceștia se relevă nu numai prin conținutul propriu-zis al materialelor difuzate pe post, ci, mai ales, prin incitarea directă a creatorilor de literatură și artă români, care călătoresc temporar în exterior, să treacă la acțiuni deschise, de opoziție față de politica culturală a partidului și statului nostru. Mai mult, în ultimul timp, au încercat să determine anumite persoane din această categorie să facă declarații publice cu conținut ostil, care să fie difuzate de "Europa liberă" și, apoi, să se reîntoarcă în țară, în scopul declanșării unor raporturi conflictuale cu autoritățile statului român .

Subredacția de la Paris a postului de radio menționat are o legătură permanentă și deosebit de activă cu cele mai ostile grupări ale emigrației române din Franța, cu cercuri anticomuniste autohtone, cu elemente iredentiste maghiare și cu disidenți de toate nuanțele, de diferite naționalități. De asemenea, editează revistele "Limite" și "Ethos", participînd totodată la realizarea publicațiilor "L'Alternative" și "Cahiers de l'est" .

III. Activitatea unor asociații culturale ale intelectua-
lilor români din străinătate evidențiază tendințe complexe mar-
cate de evidente elemente de contradictorialitate. Pe de o par-
te, se încearcă afirmarea unei identități spirituale
românești în condițiile specifice țărilor în care își desfășoa-
ră activitatea iar, pe de altă parte, ca urmare a influențelor
de natură ostilă, se continuă promovarea ideii că "exilul" ar
fi exponentul autentic al adevăratelor valori culturale națio-
nale, concomitent cu defăimarea R.S.România .

- Astfel, "UNIUNEA ARTISTILOR LIBERI ROMÂNI", din R.F.
Germania, și-a propus declarativ să acționeze pentru "reunirea"
muzicienilor români din diferite țări europene, în scopul răs-
pîndirii creațiilor artistice românești prin concerte, conferin-
țe și materiale publicitare. Conduasă de un comitet format din
GEORGE BALAN, muzicolog, colaborator de specialitate al postu-
lui de radio "Europa liberă", HORST GEHAN, VLADIMIR LAKATOS,
PAUL IONESCU și CORIOLAN COMĂN, asociația a desfășurat o serie
de activități, care au fost prezentate în publicațiile emigra-
ției reacționare drept o consecință a "lipsei de posibilități
de afirmare în țară" .

- În Franța a fost creat "CENTRUL RÔMAN DE CERCETARI",
ca "instituție liberă de învățămînt superior", afiliat Acađe-
miei din Paris, avînd în conducere pe MIRCEA ELIADE, președin-
te de onoare, EUGEN IONESCU, VIRGIL IERUNCA, RAYMOND DE GEOU-
FFRE, avocat la Curtea de Apel și ALPHONSE DUPRONT, fost rec-
tor al Universității Sorbona. În funcția de secretar general a
fost ales CICERONE POGHIRC, fost profesor la Facultatea de lim-
bi romanice, clasice și orientale a Universității București,
stabilit ilegal în Franța în 1979, în prezent lector de limbă
română la Universitatea din Bochum - R.F.Germania și colabo-
rator al "Europei libere" .

În intenția organizatorilor, "CENTRUL RÔMAN DE CERCETARI"
ar reprezenta o instituție culturală continuatoare a activită-
ții așezămîntului similar ce a funcționat în Franța în perioa-
da 1948-1964, din inițiativa lui MIRCEA ELIADE, EMIL CIORAN și
EUGEN IONESCU, cu scopul inițial de "a reuni și a populariza
valorile culturale românești din străinătate". În prezent, însă,

activitatea acestuia are un caracter ostil, de disociere față de fenomenul cultural din țară, promovându-se ideea că "în România cultura nu este liberă și nu există un climat propice afirmării valorilor". De altfel, ION RATIU intenționează să facă demersuri pentru a-l transforma într-o "Fundație culturală a emigrației române", care să cuprindă un "Centru editorial", avînd ca principală atribuție tipărirea și difuzarea cărților ostile R.S.România, precum și o revistă cu conținut politic asemănător.

- Din inițiativa lui LEONID MAMALIGA, a fost constituită la Paris "ASOCIATIA HYPERION", prezentată ca "instituție științifică și culturală românească", care urmărește să dezvolte activitățile "CENACLULUI LITERAR ROMAN", înființat de acesta în 1954. Noua asociație și-a propus să militeze pentru "solidaritate culturală a exilului românesc", acționînd în două direcții principale: constituirea unui fond de cărți și publicații ale emigrației și popularizarea acestora prin conferințe, expuneri, colocvii, mese-rotunde, întruniri etc.

Deși LEONID MAMALIGA a preconizat inițial să tipărească în cadrul unei viitoare case editoriale și cărțile unor scriitori din țară, anumite elemente ostile, care figurează printre membrii fondatori ai asociației (MATEI CAZACU, MONICA LOVINESCU, CICERONE POGHIRC, SANDA STOLOJAN și VIRGIL TANASE), s-au opus, temîndu-se de concurența acestora. De aceea a rămas stabilit să se difuzeze numai lucrările aparținînd emigrației, care ar exprima limpede "lucrurile ce nu pot fi spuse decît în șoaptă sau rămîn adesea ascunse în România".

În același timp, spre a atrage la ședințele "CENACLULUI LITERAR" persoane din țară aflate temporar la Paris, li se comunică să nu aibă rețineri, întrucît nu s-ar dezbate probleme politice, iar ambasada română ar cunoaște activitatea "pozitivă" a cenaclului. Totuși, contrar asigurărilor date, s-a constatat că, atît în ce privește conținutul lucrărilor analizate, dar, mai ales, prin luările de cuvînt este întreținută o atmosferă de adversitate și denigrare a politicii culturale din R.S.România.

IV. În activitatea de diversiune politică și ideologică organizațiile anticomuniste și cercurile reacționare ale emigrației folosesc unele edifuri în care sînt publicate cărți cu conținut profund ostil la adresa sistemului social-politic din țara noastră, cum ar fi : "SEUIL", "ALBATROS", "GRASSET", "GALLIMARD", "FLAMMARION" (Franța); "CORESI", "ION DUMITRU" (R.F. Germania); "CARPATI" (Spania) și "EXPOSITION PRESS" (S.U.A.).

De asemenea, în campania propagandistică antiromânească sînt utilizate diverse reviste, între care : "ALTERNATIVA", "LIMITE", "ETHOS", "CAIETE DIN EST" (Franța); "APOZITIA", "REVISTA SCRITORILOR ROMANI" (R.F. Germania); "DOI PLUS DOI", "DON QUIJOTE" (Elveția); "CURIERUL ROMANESC" (Canada). Întrucît din diverse motive revistele emigrației apar la intervale mari de timp, se apelează tot mai des, în scopul defăimării țării, la diferite publicații literar-artistice din străinătate, mizîndu-se, totodată, pe o mai largă audiență în rîndul opiniei publice occidentale. Astfel, materiale cu conținut ostil au fost publicate în revistele "LA QUINZAINE LITTERAIRE", "L'AUORE", "L'ACTUALITE LITTERAIRE", "LA REVUE DE L'EUROPE" (Franța), "NET PAROOL", "KOPROL" (Olanda), "BONNIERS LITTERARĂ MAGASIN", "SYDSVENSKA DAGLB - DET" (Suedia) etc., unele dintre ele fiind preluate și în emisiunile postului de radio "Europa liberă".

Avînd în vedere periculozitatea acțiunilor externe de incitare vizînd sectoarele creației literar-artistice, conform concluziilor rezultate din analiza Biroului executiv al Consiliului de conducere al Departamentului Securității Statului, din 3 iulie a.c., asupra modului cum s-a acționat pentru realizarea obiectivelor din programul de măsuri în problema "artă-cultură", ofițerii cu responsabilități în acest domeniu trebuie să-și intensifice, în continuare, preocupările de cunoaștere și contracarare a acțiunilor organizațiilor, cercurilor și elementelor ostile din străinătate desfășurate sub acoperirea activităților culturale.

Pentru sporirea eficienței activității informativ - operative, este necesar să se valorifice într-o mai bună măsură deplasarea în Occident a surselor cu posibilități reale de informare, influențare și dezinformare pe lângă cercuri și elemente reacționare, să se acționeze mai ferm pentru demascarea caracterului anticomunist al acestora și prevenirea intrării în contact cu ele sau racolării unor oameni de artă și cultură .

- ... -

S I T U A T I A

principalelor elemente ostile, active din
rîndul emigrației române .

1. LOVINESCU MONICA - în vîrstă de 60 de ani, studii filologice. În 1947 a plecat la Paris ca bursieră a statului francez. După obținerea doctoratului în litere a refuzat să se înapoieze în țară. S-a angajat la postul de radio "Europa liberă" și desfășoară activități dușmănoase de propagandă, provocare, culegere de informații și instigare în rîndul unor oameni de artă, mai ales scriitori, care se deplasează în Franța. Datele culese și prelucrate le difuzează în cadrul unor emisiuni cu caracter deosebit de ostil ale postului de radio menționat. Totodată, incită creatorii de literatură să constituie o mișcare disidentă ori să acționeze în "grupuri contestatatoare" împotriva politicii culturale a partidului și statului nostru.
2. IERUNCA UNTARU VIRGIL - 64 de ani, de profesie ziarist. În 1947 a fost trimis la specializare în Franța de unde a refuzat să se înapoieze în țară, căsătorindu-se cu LOVINESCU MONICA. Este redactor șef al revistei anticomuniste "Limite" și colaborator permanent al "Europei libere". Lansează

și promovează principiul "artei neangajate", a libertății "absolute" de creație, care apare ca un leit-motiv în toate emisiunile sale. Soții IERUNCA sprijină îndeaproape activitatea ostilă a lui GOMA PAUL, TANASE VIRGIL, NEGOTESCU ION și, după cum o declară, "a tuturor protestatarilor români, indiferent de nuanță". În același timp, au luat în preocupări o serie de persoane din țară pe care le instigă și sprijină sistematic pentru a se situa pe poziții dușmănoase .

3. GOMA PAUL

- 49 de ani, fost condamnat în 1956 la 2 ani închisoare pentru propagandă împotriva orânduirii socialiste. În luna ianuarie 1977 a trimis o scrisoare cu conținut dușmănos "Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa", publicată de presa occidentală reacționară. A încercat să inițieze o mișcare protestatară în R.S.România, polarizând în jurul său unele elemente aventuriere, fără ocupație și bolnavi psihic .
Stabilit în Franța în noiembrie 1977, continuă să desfășoare o intensă activitate de defăimare a sistemului politic din țara noastră în cadrul unor organizații anticomuniste, cum sînt : " Mișcarea pentru independență a Europei", "Comitetul intelectualilor pentru o Europă a Libertăților", " Internaționala rezistenței", alături de alte elemente reacționare.

4. TANASE VIRGIL

- 39 de ani, absolvent al Facultății de limbi române și al Institutului de artă teatrală și cinematografică București. Pînă la plecarea din țară, în ianuarie 1977, a inițiat unele activități ostile cărora postul de radio "Europa liberă" a încercat să le asigure o largă publicitate. Participă activ

la diferite manifestări ale disidenților proveniți din țările socialiste, fiind angrenat și în alte acțiuni inițiate de emigrația reacționară sau de serviciile de informații occidentale .

5. IONESCU
GHEORGHE
(GELU)

- 47 de ani, critic literar și fost lector la Facultatea de limbă și literatură română din București. În 1982 a participat la un simpozion organizat de Centrul cultural din Cerisy - La Salle, Franța, ocazie cu care a refuzat înapoierea în țară, fiind imediat angajat ca redactor la postul de radio "Europa liberă". Deformînd unele date cunoscute direct de el din perioada cît s-a aflat în țară sau obținute ulterior, realizează emisiuni cuprinzînd domenii variate : învățămînt, creația literară, cinematografică, mișcarea artistică de masă. etc., în conținutul cărora insinuează că în România s-ar promova, chipurile, o politică anticulturală.

6. NEGOITESCU
ION

- 62 de ani, critic literar, cunoscut ca element dezaxat psihic, alcoolic, homosexual, fost condamnat în 1961 la 5 ani închisoare pentru propagandă împotriva orînduirii socialiste. În 1977 a aderat la acțiunea dușmănoasă inițiată de PAUL GOMA. Din 1978 s-a aflat în R.F.G., unde a beneficiat de o bursă, la expirarea căreia, în 1982, a refuzat să se înapoieze în țară. Pregătește o "Istorie a literaturii române" cu conținut politic defăimător, ce urmează să o difuzeze în emisiunile "Europei libere". În interviurile ce le acordă organelor de presă occidentale instigă intelectualii români să treacă

la acțiuni deschise de opoziție și subminare a politicii partidului și statului român .

7.HERSKOVITCH
ALAIN PARUIT

- 45 de ani, absolvent al Facultății de limbă și literatură română din București, fost redactor al Radioteleviziunii române. În 1969 a obținut aprobarea de plecare definitivă din țară, stabilindu-se în Franța. Lucrează ca redactor la editura pariziană "Gallimard" și colaborează cu postul de radio "Europa liberă". Sprijină consecvent acțiunile dușmănoase inițiate de emigrația română reacționară, fiind nelipsit în mai toate manifestările anticomuniste organizate de disidenți ruși, cehi și polonezi .

8.HUREZEANU EMIL

- 29 de ani, absolvent al Facultății de drept din Cluj-Napoca, autor al unor volume de poezie. În 1983 s-a deplasat în Austria ca beneficiar al bursei "Herder", iar ulterior s-a stabilit ilegal în R.F.Germania. Este colaborator deosebit de activ al "Europei libere", fapt pentru care conducerea postului, preconizează să-l angajeze definitiv.

9.CARA ION ION

- 61 de ani, scriitor, fost condamnat în 1950 la 5 ani închisoare iar în 1959 la 25 ani muncă silnică pentru uneltire contra ordinii sociale. S-a stabilit ilegal în Elveția în 1981 cu prilejul unei călătorii turistice. A publicat 2 cărți în care descrie de pe o poziție profund dușmănoasă societatea românească contemporană și editează revista, "Doi plus doi", cu conținut similar. Recent, a încercat, fără a reuși, să constituie o

"Asociație a contestatarilor din toate țările lumii".

10. IONESCU EUGEN - 75 de ani, dramaturg, membru al Academiei franceze. În 1938 a fost trimis de statul român ca atașat cultural în Franța, unde a funcționat pînă în 1946, cînd a fost condamnat (în lipsă) la 5 ani închisoare pentru faptul că trimisese în țară un articol cu conținut necorespunzător spre a fi publicat într-o revistă literară.

Este președinte al "Comitetului intelectualilor pentru o Europă a libertăților" și desfășoară o intensă activitate de denigrare a politicii statului nostru, a socialismului în general, atît în presa occidentală cît și cu ocazia unor manifestări organizate de cercurile anticomuniste .

11. IONESCU MARIE - 40 de ani, fiica dramaturgului EUGEN IONESCU. A venit de mai multe ori în R.S. România și a contactat unii oameni de litere pentru a obține informații și materiale pe care să le publice în revista anticomunistă "Cahiers de l'est". De asemenea, s-a ocupat de testarea opiniei acestora în ceea ce privește conținutul și eficiența emisiunilor realizate de MONICA LOVINESCU la postul de radio "Europa liberă".

Nerealizată intelectual și dezechilibrată psihic, este influențată și manevrată în acțiunile ei de către VIRGIL IERUNCA, MONICA LOVINESCU și alte elemente ostile din emigrație .

12. POGHIRC CICERONE - 56 de ani, fost profesor la Facultatea de limbi romanice, clasice și orientale a Universității București. În 1979, în timp ce era lector de limbă română la Universitatea din Padova, Italia, a refuzat să se înapoieze în țară, stabilindu-se ulterior în Franța. În prezent, este secretar general al "Centrului român de cercetări" din Paris și colaborator al postului de radio "Europa liberă", fiind intens angajat în propaganda antiromânească.
13. STOLOJAN SANDA - 65 de ani, studii filologice. A obținut aprobarea de plecare definitivă în Franța în 1961. Face parte din Consiliul de conducere al revistei "Cahiers de l'est" în care publică materiale cu conținut ostil la adresa țării noastre. A venit în țară în anii 1978 și 1980 când a încercat să obțină informații despre audiența emisiunilor postului de radio "Europa liberă" în rîndul intelectualilor.
14. BARBANEAGRA PAUL - 55 de ani. În 1949 s-a înscris la Facultatea de medicină din Cluj-Napoca, de unde a fost exmatriculat pentru manifestații dușmănoase, iar în anul 1957 după absolvirea Institutului de artă teatrală și cinematografică - secția regie film, a fost repartizat la Studioul cinematografic "Al-Sahia". În 1964 a rămas ilegal în Franța, devenind colaborator al "Europei libere". Contactează persoane din sectoarele artei și culturii care călătoresc în străinătate, incitându-le la activități dușmănoase statului român.

15. NOVACHARSANY ANA - 59 de ani, absolventă a Institutului de teatru și a Facultății de pedagogie din București. În perioada 1954-1958 a fost membră a Uniunii Scriitorilor, fiind exclusă pentru lipsă de activitate. În 196 a plecat definitiv în R.P.Ungaria prin căsătorie, iar ulterior s-a stabilit la Paris .

Colaborează activ cu postul de radio "Europa liberă".

16. CALINESCU
MATEI

- 50 de ani, critic literar, fost lector la catedra de literatură universală și comparată a Universității București . În 1974 a efectuat o deplasare, beneficiind de o bursă de documentare în SUA, iar la expirarea vizei a refuzat să se înapoieze în țară. Unii ziariști străini ce au venit în R.S.România, la indicația acestuia, au contactat persoane nemulțumite din domeniul creației literare, după care au publicat articole defăimătoare privind politica culturală a partidului și statului nostru. Colaborează cu postul de radio "Europa liberă" în realizarea diferitelor emisiuni cu conținut denigrator .

17. MANUCEANU
VASILE

- 56 de ani, fost membru al Uniunii Scriitorilor. Din anul 1960 până în 1973 a funcționat ca redactor la Radioteleviziunea română, secția pentru copii și tineret, fiind pensionat întrucât suferea de afecțiuni neuropsihice. În viața literară a ocupat o poziție periferică. În 1982 a rămas ilegal în R.F.G., încercând să iasă din anonim printr-o colaborare intensă cu postul de radio "Europa

liberă". De curînd a redactat o lucrare cu conținut deosebit de ostil, privind situația intelectualilor din țara noastră, pe care urmează să o publice la editura "Ion Dumitru" .

18. MAMALIGA ARCADE- 63 de ani, fost membru legionar, stabilit în Franța în 1944. La locuința sa din Paris, organizează lunar ședințele unui ceneclu literar, care cuprinde aproximativ 60 de membri, cea mai mare parte cunoscuți cu concepții politice ostile socialismului. Cel în cauză caută să racoleze la activitățile ceneclului și scriitori români aflați temporar în Franța, în scopul influențării lor negative în ceea ce privește promovarea "apolitismului" în literatură și "apărarea" libertății de creație .
19. CREMENE MIOARA - 60 de ani, scriitoare și ziaristă, stabilită ilegal în Franța în 1966. A încercat să faciliteze scoaterea ilegală din țară, pentru a fi publicate în străinătate, a unor manuscrise cu conținut politic necorespunzător. Locuința ei de la Paris constituie loc de întâlnire a unor elemente din emigrație cu scriitori din țară care adoptă atitudine negativă față de politica culturală a partidului .
20. PIRVULESCU ION - 55 de ani, poet. A trecut fraudulos frontiera în 1948, stabilindu-se în Franța, unde s-a înrolat în "Legiunea străină", iar, ulterior, a participat ca mercenar în intervențiile militare din Congo și din alte țări africane. Reîntors în Franța a intrat în relații cu elemente reacționare din rîndul emigrației, angrenîndu-se la

activitatea de propagandă antiromânească împreună cu VIRGIL IERUNCA și MONICA LOVINESCU acționează pentru influențarea ostilă a unor scriitori români care efectuează călătorii în Occident. Este agent al serviciului de informații francez și face parte din organizațiile anticomuniste "Mișcarea pentru independența Europei" și "Comitetul intelectualilor pentru o Europă a libertăților" .

21. CORNEA AURORA

- 53 de ani, poetă, fostă soție a scriitorului MARIN PEDA. În 1965 a fost trimisă oficial în Belgia pentru a participa la bienala de poezie, refuzând să se mai întoarcă în țară. Ulterior s-a stabilit la Paris și a intrat în anturajul lui MONICA LOVINESCU. A venit de mai multe ori în țară, în vizită la rude, ocazii cu care a încercat să obțină date despre starea de spirit din mediul creatorilor de literatură .

22. GHEBER CROITORU
ANGELICA

- 58 de ani, absolventă a Facultății de filologie București, cunoscută cu preocupări literare .
În 1971 a primit aprobarea să plece temporar în Franța, în vizită la rude, unde s-a stabilit ilegal. Colaborează cu postul de radio "Europa liberă", calomniind politica culturală a partidului și statului nostru .

23. CAZABAN THEODOR

legionar

- 64 de ani, absolvent al Facultății de litere și filozofie din București, fost membru F.D.C. În 1947 a plecat la specializare în Franța și nu a mai revenit în țară. În calitate de corespondent din

Franța al postului de radio "Europa liberă" se ocupă cu luarea de interviuri unor transfugi români și participă frecvent la ședințele cenaclului condus de LEONID MAMALIGA. Elogiază literatura "exilului" și viața culturală a Occidentului .

24. DOICESCU ANDREI PATI -43 de ani, critic de artă, stabilit definitiv în Franța în 1969. Ulterior a venit în mai multe rînduri în R.S.România, incitînd unele persoane din țară la acțiuni protestatare. Autointitulîndu-se "activist social", desfășoară și în prezent activități ostile statului nostru .
25. BELDIMAN MATEI -40 de ani, fost asistent la Institutul de arhitectură "Ion Mincu", rămas ilegal în Franța în 1973 .
 Impreună cu istoricii MATEI CAZACU și PAUL STHAL, emigrați la Paris, se preocupă să obțină date cu caracter defăimător privind politica statului nostru în domeniul protejării patrimoniului național, sens în care au înființat un "Comitet pentru apărarea monumentelor istorice din România" .
 Cei în cauză au difuzat mai multe materiale în emisiunile postului de radio "Europa liberă " și au trimis un memoriu denigrator organismului specializat al U.N.E.S.C.O. pentru protecția monumentelor istorice.

3 august 1985
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Informare

Nota informativă este furnizată de un membru al ansamblului „Junii Sibiului”, la întoarcerea din turneul pe care l-au efectuat în Statele Unite ale Americii și în Canada, în perioada 12 iunie-25 iulie 1985.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff.429-431v)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDEȚEAN SIBIU
- Serviciul I/B -

P.s. "SIMION"
03.08.1985

(429) 4/10
Anexă la informarea
privind turneul ansam-
blului "Junii Sibiului"
în S.U.A. și Canada.

I N F O R M A R E
=====

- copie -

privind unele aspecte ale turneului efectuat de
ansamblul folcloric "Junii Sibiului" în S.U.A.
și CANADA.

- 12 iunie - 25 iulie 1985 -

1. Comunitatea românească din S.U.A. care se cifrea-
ză, din informațiile primite, neoficial, la aprox.500.000 mem-
bri, reușește să-și mențină filonul românesc al vieții sale
spirituale prin activitățile religioase și social-culturale
care se desfășoară în jurul bisericilor din câteva localități
mai importante (Cleveland, Canton, Detroit, Chicago, New York).
Acestea sînt de altfel și localitățile vizitate de ansamblul
nostru.

Din păcate, din cele constatate la fața locului,
comunitatea românească din S.U.A. este scindată, scindare
cauzată, presupun, de orientarea dată grupărilor de către
conducătorii acestora și probabil și unor cauze de acum isto-
rice.

Conviețuiesc în S.U.A. biserica ortodoxă și cato-
lică. La rîndu-i biserica ortodoxă este divizată în trei frac-
țiuni distincte, fiecare dintre ele avîndu-și biserici și pre-
oți.

a. - Vatra - biserica al cărei episcop, astăzi
este NATANAIL POP. Inaintașul său, VALERIAN TRIPA, pentru mo-
tivul că în țară desfășurase activitate legionară, a fost
expulzat în urmă cu doi ani din S.U.A. de către guvernul ameri-
can. Este comunitatea care are din păcate, în jurul biseri-
cilor lor un număr mare de români, din cei de mai mulți ani pe
pămîntul american și cu posibilități financiare respectabile.
Sînt mai rezervați în discuțiile despre țară, reținuți și
tendentioși. Desigur, e greu a generaliza.

..//..

b. Biserica misionară, episcopul VICTORIN. Sînt cei care sînt coordonați de patriarhia română de la București. Sînt românii cei mai apropiați nouă și în cadrul acestei comunități ne-am petrecut timpul cît am fost în S.U.A. Sînt mai puțini ca număr și nu atît de bine doțati din punct de vedere financiar.

c. In ultima perioadă s-a născut o nouă fracțiune cea a "așa-zigilor independenți" care nu recunosc conducătorii bisericești, nici cei din S.U.A. nici pe cei din România. Preoții acestor biserici sînt subordonați episcopiei române din Paris. Sînt, este adevărat, puțini ca număr, dar din păcate există. Nu am date dar sînt informat că există români care au aderat la diferite secte, de care America nu duce lipsă.

Am expus această scindare religioasă a comunității românești americane deoarece ea se reflectă în întreaga lor comportare privind relația cu țara.

In prima categorie, a așa-zisei VETRE, se regăsesc elementele dușmănoase, răuvoitoare care au produs o ruptură între comunitate și țară.

La Cleveland, biserica "Sf. Treime" este condusă de aproximativ doi ani de preotul GRABOVSKI, polonez de origine. Cînd s-a solicitat de către organizatori să găzduiască în sala de festivități a bisericii un concert al ansamblului nostru a refuzat. In această situație concertul a avut loc la teatrul "Capitol" unde s-a plătit o chirie substanțială. De altfel, preotul GRABOVSKI nu a participat la nici una dintre activitățile susținute de ansamblu în zilele în care ne-am aflat în Cleveland. Un lucru mult mai ciudat este faptul că pe firma bisericii scrie așa "Biserica ortodoxă Sf. Treime", Lipsește tocmai cuvîntul cheie, adjectivul care să-i nuanțeze originea acestei biserici - română - Din cîte am aflat, preotul GRABOVSKI face mai bine de jumătate din serviciul liturgic în limba engleză.

Legat de această problemă a folosirii limbii române, aspect pe care-l consider esențial în păstrarea identității comunității românești în S.U.A., ca mijloc de comunicație am mai întîlnit și în alte biserici tendința de a se face slujba religioasă bilingv. Mi se pare de reținut

421
430

punctul de vedere al preotului GRAMA din Youngstown, o localitate aproape de Cleveland care îmi mărturisea despre intenția de a se realiza o patriarhie ortodoxă americană, independentă, cu serviciul liturgic în limba engleză și la care vor adera și bisericile românești conduse de NATANAIL POP.

In acest fel, contactul românilor americani cu limba română vorbită ca fi diluat foarte mult. Aceasta în lipsa vreunei emisiuni TV în limba română și a existenței, la Detroit, a unei emisiuni radio, săptămânale, de 1 oră.

Despre limba română citită, constatările mă duc la o concluzie de loc încurajatoare. Am observat că gazdele la care am locuit în perioada cât am stat în cele cinci orașe enumerate, nu citesc. Fără a fi indiscret, nu am văzut nici o bibliotecă de familie. Cu atât mai mult, cărți în limba română. De aceea consider că, în acest teren gol, cele câteva ziare care se editează în America, în limba română sau bilingv și care nu ne fac sub nici o formă servicii (Cuvîntul românesc editat în Canada de George Bălașu, apariție lunară, 24 pagini; America editat la Cleveland, organul oficial al Uniunii și Ligii societăților române din America; Universul liber editat de Aristide Buhoiu, la New York, începînd din acest an, bilunar, 20 pagini), în timp, lasă unele urme. Este adevărat că nu tot ce se scrie este tendențios, sînt și articole de informație generală. Tot așa este adevărat că sînt și alte publicații care fac servicii țării: "Credința" - revistă de specialitate ortodoxă românească ce apare la Detroit. Tot acolo mi-au căzut în mîină unele anuare, care de asemenea erau favorabile țării. Dar penetrația lor în mase este prea puțin semnificativă. In acest context consider că românii americani sînt insuficient informați despre realitățile din țara noastră, sau dacă știu ceva știu cu totul eronat. Nu-mi pot da seama, n-am avut timpul necesar pentru a mă edifica despre ce scrie presa oficială, însă ceea ce cunosc românii despre patrie, cunosc din alte canale care, consider, prezintă, în mod premeditat, numai aspectele ce le convin. Sînt eliminate realizările epocale ce le cunoaște țara noastră în ultima perioadă, prezentîndu-se în contextul ce le

convine, doar greutățile pe care le întâmpină fără a fi elucideate cauzele ce le determină. În acest sens, românul american, lipsit de informație autorizată, își formează păreri greșite. Mulți, consider, vor veni, cel puțin în vizită, dar simt o teamă. Așa a lăsat să se înțeleagă d-l NAUM din Montreal, VICTOR ARDELEANU din Detroit, LIVIU BUBI din New York. Sînt oameni care au vorbit foarte frumos despre țară, cu mult patos și dragoste.

De altfel, exemple de oameni care gîndesc mult și frumos la patria lăsată, - fără a cunoaște la toți, individual, motivul pentru care se află în America sau modul cum s-au stabilit acolo - este mare. Aș putea începe cu cei doi organizatori ai spectacolelor susținute în S.U.A., cei care ne-au sprijinit în acest turneu: d-l STEFAN FIERARU din Detroit și d-l SIMULE TEODOR din Cleveland. Tot în Cleveland trăiește familia TRIMBITAS care a invitat întreg ansamblul la o masă comună. După cum am înțeles, ansamblul folcloric din Făgăraș ca e va face un turneu în S.U.A. în toamna acestui an, vor evolua sub impresariatul d-nei TRIMBITAS.

O bună impresie mi-a lăsat d-l ION CUCU, venit în Cleveland, din Ucea de Jos, în 1940, la fel preotul IOAN GHERMAN, paroh la biserica "Bunavestire" din Cleveland. Tot în acest oraș, un om cu vederi largi este VIRGIL STANCIU, inginer la o întreprindere constructoare de avioane, în America din 1942; d-l OCTAVIAN ROMCEA, de loc din Olteț și d-l TURCU din Sebeșul de Jos.

Tot în Cleveland, din păcate, l-am cunoscut pe d-l MOCANU care, în grup fiind, n-a vrut să dea mîna cu noi dînd replica: "dau mîna numai cu cei ce rămîn în S.U.A.". Am aflat ulterior că ar fi desfășurat în țară, activitate legionară.

La activitățile noastre s-a prezentat și d-l VIOREL CUCU, plecat din Sibiu în urmă cu trei ani. Se află de doi ani în S.U.A., în Cleveland. Lucrează la o întreprindere cu profil chimic. S-a realizat din punct de vedere financiar însă, pe plan spiritual, suferă destul de mult. Se gîndește mult la țară, la poporul pe care l-a lăsat aici și despre care vorbește mereu numai despre bine. Consideră, însă, că în America se va realiza mai bine. Timpul o va dovedi.

Un om atașat de țară este d-l CHETAN, din Canton, proprietar al unei fabrici de mobilă. La fel familia PEICU din Cleveland.

(431) 422

La Hammond (o suburbie a oraşului Chicago) l-am cunoscut pe preotul IONITA, care vibrează la tot ce este român și România, paroh al bisericii "Sf. Gheorghe cel Nou" ce aparține bisericii misionare de pe lângă patriarhia română. O bună impresie mi-a lăsat și d-l MATEI PETER, pensionar, a pus bazele primei echipe de fotbal a românilor din America.

La Detroit am cunoscut familiile POPONEA și HENTES ILIE din Boița. Se află în S.U.A. din 1958, oameni care și azi trăiesc cu nostalgia țării.

b. Făcînd referire la modul cum am fost primiți în America, calificativul ar fi foarte bine.

În fiecare localitate "Cartierul general" era biserica ortodoxă misionară. Aici se făceau repartizările pe gazde, credincioși români mai apropiați de biserică. Fiecare familie găzduia cîte 2-4 membri din ansamblu. Familiile respective, desigur, puneau la dispoziție totul și se purtau foarte frumos cu membrii grupului. Distanța mare la care se aflau gazdele noastre (20-40 km) făcea imposibilă legătura între noi. Ne întâlneam doar la repetiții și la spectacole, alte activități comune neexistînd. Acest lucru, consider eu, a contribuit la crearea unor legături mai directe între membrii ansamblului și familiile la care s-a locuit, conducînd în final la cele două pierderi avute la Detroit și New York.

Spre regretul nostru, personal, am fost martorul și la două atitudini ostile. Una este cea relatată mai sus, legată de d-l MOCANU. A doua s-a petrecut în penultima zi, la New York.

După terminarea spectacolului ce leam prezentat la Publicum School 82, în jurul orei 21,00, la ieșire erau cîteva persoane cu o pancartă pe care scrisa "Jos comunismul". Una din gazdele noastre, d-l LIVIU BUBI, un român din Banatul Sîrbesc, revoltat de această atitudine, se apropie să rupă pancarta. Atunci, un alt membru din respectivul grup, pe la spate, îl lovește pe d-l LIVIU BUBI, după care, cu toții, fug pierzîndu-se în spașe. Menționez că, probabil tot dintre membrii acestui grup, a doua zi, în timp ce ne-am deplasat de la școala unde aveam bagajele pînă la masă și

apoi spre aeroport, am fost urmăriți de niște indivizi care au făcut tot timpul fotografii.

În restul sejurului nostru în S.U.A. n-am cunoscut de alte evenimente. Atmosfera a fost liniștită, fără complicații.

c. Cît privește cei doi membri ai grupului care au rămas în S.U.A. îi consider două victime de circumstanță NICOLAE HELERA, rămas în Detroit, furat de promisiunile gazdei la care a dormit, DORIS .... și, probabil, a unui român din Banatul Sîrbesc, al cărui nume nu-l rețin, a luat această stupidă hotărîre de a rămîne în S.U.A. Această hotărîre a comunicat-o telefonic, fără nici o altă explicație, preotului N. NEAGU de la biserica "Sf. Treime" din Detroit, cu o jumătate de oră înainte de timpul propus pentru plecare în Canada.

D-na ICA RAICU a găzduit în Detroit la o familie care au un băiat ce lucrează la un abator. Băiatul, în discuție i-a făcut vizită și în timp ce ne aflam la Drummondville, în Canada. Conducătorul grupului, tov. COMSA NICOLAE nu i-a permis să facă plimbări împreună. Bănuiam că atunci s-au făcut planurile ce aveau a fi puse în practică la New York, sau probabil, încă de cînd erau la Detroit. D-na ICA RAICU a dispărut la New York, cu 30' înainte de a pleca la masă și apoi la aeroport. Disparația a avut loc pe o stradă unde, cu toții, făceau ultimele cumpărături.

Ambele cazuri le consider, că, probabil, nu ar fi avut loc dacă eram găzduiți împreună, întregul grup, situație în care membrii grupului nu ar fi putut contacta prea multe persoane străine.

Cele relatate aș dori să fie luate ca păreri personale și confruntate cu ale altor membri din grup.

2 august 1985

"SIMION"

N.O. Materialul va fi exploatat la informarea Direcției I privind turneul ansamblului "Junii Sibiului".

lt.maj. SCHIOPOAIE MIRCEA

27 iulie 1985
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Informare

O altă notă informativă furnizată de un membru al ansamblului „Junii Sibiului”, la întoarcerea din turneul pe care l-au efectuat în Statele Unite ale Americii și Canada, în perioada 12 iunie-25 iulie 1985.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 432-433)

423
432

I N F O R M A R E
=====

privind desfășurarea turneului efectuat de ansamblul folcloric "JUNII SIBIULUI" în perioada 12 iunie - 25 iulie 1985 în S.U.A. și CANADA.

La invitația Consiliului Canadian al Artelor Populare, ansamblul folcloric "Junii Sibiului" a participat la Festivalul Mondial de Folclor de la Drommondville -Canada.

Legat de participarea la acest festival, ansamblul a efectuat la invitația Asociației "România", în perioada 12 iulie - 2 iulie 1985 un turneu în câteva orașe americane în care există comunități românești.

Pe întreaga perioadă în care ansamblul s-a aflat în S.U.A. și Canada a susținut un număr de 45 de spectacole în 10 mari orașe, spectacole urmărite cu un deosebit interes de un număr mare de spectatori. La unele din aceste manifestări artistice am beneficiat de prezența guvernatorului general al Canadei, ambasadorul României în Canada și a atașatului cultural al Ambasadei Române din Ottawa, ministrul adjunct al culturii din Canada și alte personalități ale vieții artistice și culturale din Canada.

Ansamblul folcloric "Junii Sibiului" compus din 40 de persoane a plecat spre S.U.A. în ziua de 12 iunie 1985, sosind în orașul New York - Aeroportul Internațional "Kenedy". De la aeroport a făcut deplasarea în orașul Cleveland, primul oraș american în care s-a prezentat spectacole în ziua de 13 iunie 1985.

Activitățile de impresariat pe întreaga perioadă a turneului, au fost efectuate prin grija Asociației "România" și a Ambasadei române din S.U.A. de către domnul FERARU STEFAN (Detroit) și SIMUIE TEODOR (Cleveland).

În cele 5 mari orașe din S.U.A. (Cleveland, Chicago, Detroit, Canton și New York) au fost susținute

13 spectacole prezentate prin grija organizatorilor în: teatre, săli de spectacole aparținând bisericilor românești din localitățile respective, școli și în aer liber. Spectacolele prezentate compuse din melodii populare românești de pe întreg cuprinsul țării, interpretate de către orchestra și soliștii vocali LUCRETIA CIOBANU și GHEORGHE TURDA, suitele de dansuri populare interpretate de către formația coregrafică pregătită cu competență de către maestrul coregrafic IOAN MACREA, au fost răsplătite cu aplauzele miilor de participanți care au avut fericita ocazie de a fi martori oculari la aceste ample manifestări cultural-artistice.

După încheierea turneului din S.U.A., în ziua de 2 iulie 1985, ne-am deplasat în Canada la Drommondville pentru a participa la Festivalul Mondial de Folclor. În perioada 5 - 14 iulie a.c., ansamblul artistic a susținut un număr de 14 spectacole, concerte, participând totodată la două mari parade ale portului popular organizate pe străzile orașului gazdă al festivalului mondial.

Tinându-se cont de înaltele calități artistice și interpretative ale ansamblului folcloric "Junii Sibiului", presa locală și emisiunile organizate de studiourile de televiziune din Montreal, au evidențiat prezența ansamblului român pe tot parcursul festivalului.

Incepînd cu 15 iulie 1985, ansamblul a efectuat un turneu în orașele Oxford, Moboc, Cornwall, Montreal, bucurîndu-se de aceleași bune aprecieri din partea publicului spectator.

În ziua de 23 iulie 1985 din Montreal - Canada ne-am deplasat în S.U.A. la New York, unde am susținut un ultim spectacol pentru Comunitatea Română în sala "Public School 83". A doua zi - în 24 iulie 1985, ora 20,00, de pe Aeroportul internațional Kenedy, ansamblul folcloric "Junii Sibiului" a făcut deplasarea spre patrie.

În perioada turneului efectuat de ansamblul folcloric "Junii Sibiului" în S.U.A. și Canada, au avut loc următoarele evenimente deosebite:

424
433

1. In ziua de 2 iulie 1985, ora 13,00 a fost fixată întâlnirea întregului grup în vederea plecării spre Montreal - Canada. Locul întâlnirii: Biserica "Sfânta Treime" din Detroit. La ora 12,30 preotul VASILE NEAGU primește un telefon de la NICOLAE HELERA, acordeonist în ansamblu prin care îi face cunoscută hotărîrea sa de a nu mai însoți grupul român în continuare, pe motivul că s-a hotărît să rămînă în S.U.A., rugîndu-l să transmită hotărîrea sa conducătorului ansamblului "Junii Sibiului". Restul membrilor ansamblului au fost prezenți la ora fixată. Ne-am amînat plecarea pînă la ora 16,00 în speranța că NICOLAE HELERA va renunța la hotărîrea luată. Neîntîmplîndu-se acest lucru, la ora 16,00 am comunicat evenimentul Ambasadei Române din Washington (în persoana tov. DUMITRU), care ne-a comunicat că putem să ne continuăm drumul în Canada.

2. In ziua de 24 iulie 1985, aflîndu-ne la New York în vizită la cîteva obiective turistice mai importante ale Metropolei Americane, membrii ansamblului și-au fixat ora de întîlnire pentru a merge la masă la ora 12,30. La această oră nu s-a prezentat la locul fixat RAICU VETURIA, dansatoare în ansamblu. S-a amînat plecarea pînă la ora 13,30, cînd presați de timp, pentru a nu întîrzia la aeroport, după toate investigațiile făcute ansamblul a plecat la servirea mesei. La ora 16,00 am făcut deplasarea la aeroport pentru îndeplinirea formalităților vamale. Neprezentîndu-se la aeroport RAICU VETURIA pînă la ora 19,00, a fost anunțată Ambasada Română din Washington comunicînd cazul întîmplat. Ni s-a comunicat că în caz că nu se prezintă pînă la decolarea avionului ne putem continua deplasarea spre patrie. La ora 20,15 minute, restul ansamblului și-a făcut deplasarea în țară sosind în București în ziua de 25 iulie 1985.

Sibiu, 27 iulie 1985

Comșa Nicolae
Moraru Alexandru
Scutea Nicolae

6 august 1985
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Raport

**Documentul privește turneul efectuat în Statele
Unite și Canada de membrii ansamblului folcloric
„Junii Sibiului”.**

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 422-423v)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -

422 413
STRICT SECRET

ex. nr. 2

Nr. 100/B/IN/00 52517/06.08.1985

C ă t r e ,

MINISTERUL DE INTERNE - BUCURESTI
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
- DIRECTIA I -

Raportăm că în perioada 12 iunie - 25 iulie 1985 Ansamblul folcloric "Junii Sibiului" s-a aflat în S.U.A. și Canada, la invitația Consiliului canadian al artelor populare, participând la Festivalul mondial de folclor de la Brommondville (Canada), iar prin asociația "România" a efectuat un turneu în câteva orașe americane (Cleveland, Chicago, Detroit, Conton și New York) în care există comunități românești.

Ansamblul împreună cu cântăreții de muzică populară românească LUCRETIA CIOBANU și GHEORGHE TURDA a susținut 45 de spectacole în 10 mari orașe din cele două țări, în teatre, săli de spectacole aparținând bisericilor românești din localitățile respective, școli și în aer liber, la care au participat personalități ale vieții cultural-artistice și politice din Canada și membrii comunităților de români din S.U.A.

Activitățile de impresariat pe întreaga perioadă a turneului au fost efectuate prin grija asociației "România" și a ambasadei române din S.U.A. de către FERARU STEFAN (Detroit) și SIMULE TEODOR (Cleveland) originari din România.

Activitatea ansamblului a stîrnit un viu interes, spectacolele realizate bucurîndu-se de aprecieri elogiase în mijloacele de informare în masă din cele două țări.

Din analiza informațiilor de interes operativ obținute pînă în prezent, în legătură cu turneul sus-menționat, se desprind următoarele concluzii:

..//..

- Membrii grupului au fost repartizați în vederea cazării și întreținerii la diferite familii de români din S.U.A., numai în Canada, cazarea și masa fiind suportată de guvernul canadian, fapt ce a îngreunat controlul asupra legăturilor, comportării și discuțiilor avute în cadrul contactelor efectuate;

- În special după revenirea din Canada, în S.U.A., în timpul și după spectacolul acontat și desfășurat în plus față de programul oficial în New York, se pare din raționamente financiare nutrite de impresarul SIMULE TEODOR, în zilele de 23 și 24 iulie, grupul de români a fost urmărit de mai multe elemente originare din România stabilite în S.U.A., de vârste diferite, care au desfășurat acțiuni de determinare a unor membri ai ansamblului să refuze înapoierea în țară și au avut manifestări ostile deschise la adresa statului nostru și a grupului de români, fapt ce a determinat conducerea delegației să solicite în data de 24 iulie, sprijinul organelor de poliție; cu toată opoziția lui SIMULE TEODOR care încerca să minimalizeze pericolul și agresivitatea acestor acțiuni.

Astfel, în timpul spectacolului din data de 23 iulie din sala "Public School 83" din New York, indivizi necunoscuți au spart geamurile de la Casa scârilor, au intrat în locul în care se echipau membrii formației de dansuri, au abordat unii dansatori încercând să-i determine să nu se mai întoarcă, iar la terminarea programului au afișat o pancardă pe care erau scrise cuvinte înjurtoare la adresa statului român.

Unul din gazdele delegației, LIVIU BUBI, român din Banatul Sârbesc care însoțea pe români, a intervenit și a rupt pancarda, timp în care a fost lovit pe la spate de unul din huligani, după care aceștia au dispărut.

Din afirmațiile victimei rezultă că unii din organizatorii acestor acțiuni locuiesc în același oraș cu el, fiindu-i cunoscuți. Se pare că între organizatorii acestor acte ostile să fi și numitul MOCANU din Cleveland, care aflându-se în preajma delegației române nu a vrut să dea mâna cu "cei care nu rămân în S.U.A (afirmația lui),

423

în legătură cu care s-a aflat că, în țară ar fi desfășurat activitate legionară. Din grupul de huligani se susține că ar mai fi făcut parte și un individ de circa 30-35 ani, fugar, originar din Alba-Iulia.

A doua zi, aceiași indivizi au urmărit delegația, încercând să contacteze unii membri pentru a-i determina să rămână în S.U.A. fiind împrăștiati de poliție.

- Au refuzat întoarcerea în țară numiții HELERA NICOLAE și RAICU VETURIA în legătură cu care am stabilit următoarele:

= HELERA NICOLAE, acordeonist, angajat la Filarmonica de stat Sibiu, văduv, cu 2 copii, necunoscut în evidențele de securitate, a rămas în Detroit, influențat de gazda sa, cu numele de DORIS, în vîrstă de 30-35 ani și a unui român din Banatul Sîrbesc, neprezentîndu-se la întîlnirea stabilită înaintea plecării spre Canada, în ziua de 2 iulie, anunțîndu-și telefonic hotărîrea sa de a rămîne în S.U.A.

= RAICU VETURIA, dansatoare, fost muncitoare la Intreprinderea "13 Decembrie", căsătorită, cu doi copii, necunoscută cu preocupări de rămînere, a dispărut, în condiții necunoscute dintr-o bijuterie din New-York, înaintea plecării grupului la aeroport în vederea îmbarcării spre București.

Se apreciază că atît asupra acesteia cît și a surorii ei au acționat, în scopul determinării lor de a refuza înapoierea în țară, numitul TROCEA TIBI din localitatea Troi, lîngă Detroit, a cărui familie a cazat un grup de membri ai delegației între care și pe fugară și sora ei. Această supozitie se bazează pe faptul că după plecarea delegației din S.U.A. în Canada, la Qubec, TROCEA împreună cu numitul NICOLAE, fugit din Turnu-Severin, de 36 ani au vizitat la locul de cazare pe RAICU VETURIA, întretînîndu-se cu aceasta și sora ei pînă noaptea tîrziu.

- Conform instructajului efectuat în țară, conducătorii grupului au avut în control deosebit pe numiții GHERBE IOSIF, violonist, POP MIRCEA, MILEA VIRGIL, TACOIE IOAN și PRODEA MANUELA, dansatori, identificați pe timpul turneului

că au fost contactați de elemente suspecte de acțiuni de racolare, prevenindu-se determinarea lor să comită asemenea fapte.

- O prezență curioasă în jurul grupului de români a avut-o numita TRIMBITAS AURELIA din Cleveland, care a invitat la o masă comună întreg ansamblul, rezultând că aceasta așteaptă un grup folcloric din Făgăraș, jud. Brașov care va efectua în lunile următoare un turneu în S.U.A., în legătură cu care sus-numita va executa atribuțiile de impresariat. Si-a exprimat nemulțumirea că, conducătorul ansamblului "Junii Sibiului" nu lasă mai lejer programul membrilor, făcând aluzie inclusiv la îngrădirea, prin aceasta a posibilității de a opta pentru rămânere ori reîntoarcere în țară. Se pare că TRIMBITAS are legături cu unii foști membri ai ansamblului făgărășan, rămași în S.U.A., cu ocazia precedentului turneu, unii prezenți și la masa comună. Fiica ei, UNGAR ADRIANA este secretară a Uniunii și Ligii românilor din S.U.A.

- La spectacolele prezentate în S.U.A., au participat și unii foști membri ai formațiilor artistice profesionale ori de amatori din țara noastră, rămași ori fugiți în exterior, așa cum este cazul unor foști angajați ai "Rapsodiei Române", formației "Valachia" din Timișoara. La ultimul spectacol din New York au fost prezenți între alții: ARISTIDE BUHOIU, MIA BRAIA, MARIANA BADOIU și alți foști cetățeni români.

- Cu excepția aspectelor sus-raportate nu au rezultat pînă în prezent alte acțiuni, manifestări și legături de interes operativ.

De urmare vom înainta copiile materialelor informative obținute și raport cu aspectele noi ce vor rezulta din măsurile ce le întreprindem în continuare.

SEFUL SECURITĂȚII JUD.,
Colonel ANDRE MIHAIL

SEFUL SERVICIULUI I/B,
Major IGNAT NECHIFOR

15 august 1985
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă

Notă (raport) cu privire la turneul efectuat de ansamblul folcloric „Junii Sibiului” în Canada și Statele Unite în perioada 12 iunie-24 iulie 1985.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 435-437)

N O T A

=====

În perioada 12 iunie - 24 iulie 1985, împreună cu Ansamblul "Junii Sibiului" din Sibiu, am efectuat un turneu în S.U.A. și Canada, dând spectacole în 8 orașe și localități.

Ansamblul a fost compus din 40 de persoane, iar ca soliști au fost surșa și Lucreția Ciobanu din București.

Conducătorii au fost Comșa Nicolae, secretar de partid la Întreprinderea de piese auto Sibiu, și încă doi tovarăși (Scutea de la Sindicatul Sibiu și Moraru Alexandru de la municipiul Sibiu) care nu au făcut absolut nimic, mai mult, au încurcat bunul mers al ansamblului. A mai făcut deplasarea Cholevas Gheorghe de la U.G.S.R. București, coregraf principal, care, de fapt, a dus tot greul muncii colectivului și, în principal, cu partea artistică.

Spectacolele s-au bucurat de un foarte mare succes deoarece au fost susținute în orașe mari ca: Cleveland, Canton Ottio, Detroit, Chicago, Lainsing Illinois din S.U.A. și Montreal, Drumond-Ville, Cornwall, Quebec din Canada și în ultima zi de turneu, la New-York.

La toate aceste spectacole au participat un număr mare de persoane indigene, precum și coloniști și fugari români care au apreciat arta și folclorul românesc. Autoritățile locale au sprijinit în mod corect conducerea ansamblului, iar o mare parte din vechea emigrație română din S.U.A. și Canada, precum și biserica au făcut tot posibilul ca ansamblul să se bucure de succes.

În general, comportarea colectivului a fost bună, spectacolele au fost de bună calitate, însă au fost și unele deficiențe privind partea organizatorică, cât și ale comportării în general.

Conducătorul colectivului, Comșa Nicolae, a fost lipsit de tact în munca cu oamenii în exterior. O slabă pregătire ideologică și culturală, nepregătit sub aspectul cunoașterii țărilor respective, nu a făcut nimic pentru a preveni aspectele negative care s-au ivit în colectiv, pe parcurs.

Din această cauză nu au fost cunoscute din timp și nu au fost prevenite unele provocări la adresa ansamblului și a țării noastre din partea unor elemente dușmănoase, originare din România.

Asemenea provocări au avut loc în orașele Detroit, la biserica din Troy.

La spectacolul nostru a venit un anume Nicu, originar din Moldova, recent plecat din țară, care s-a manifestat scandalos, aducând injurii la adresa țării și a conducătorului ei. A fost luată atitudine și provocatorul a fost anihilat.

La spectacolul de la New-York, în final, au apărut doi huligani, unul din Alba-Iulia și altul din Timișoara, care ai purtat pancarte pe piept, strigând și provocând dezordine. Spectatorii de origine română i-au pus la punct și i-au îndepărtat.

Un alt aspect destul de grav a fost și acela că doi membri ai ansamblului au refuzat să se reîntoarcă în țară.

Situația s-a desfășurat astfel:

Acordeonistul Herera Nicolae, împrumutat de la Filarmonica din Sibiu, în S.U.A. a fost găzduit la o familie de români la Detroit, unde a cunoscut o femeie văduvă, cu doi copii, originară din România. Aceasta l-a determinat să rămână în S.U.A.

Înainte de a pleca ansamblul în Canada, Herera Nicolae a dat un telefon, comunicând că el nu mai continuă turneul și că rămâne în S.U.A.

426
436

În țară, Herera Nicolae are doi copii minori și soția decedată.

Înainte de a pleca spre țară, dansatoarea Ica Hlișcu din Sibiu nu s-a mai prezentat la ora plecării spre țară, rămânând în S.U.A. Aceasta este căsătorită, are doi copii și soțul rămas în Sibiu.

De menționat că o comportare foarte bună au avut-o dansatorii familisti, care au fost foarte solidari, contribuind la menținerea disciplinei în colectiv.

Așa cum am menționat mai sus, conducătorul ansamblului, dacă era mai energic, mai vigilent și priceput, putea să prevină unele din aceste neajunsuri.

În general, ansamblul s-a bucurat de o mare atenție din partea vechii colonii române aflate în S.U.A., cât și a unor persoane oficiale americane, precum și a unor preoți și persoane din jurul bisericilor. Toți aceștia au dat o mare atenție prestigiului țării noastre în S.U.A. și a artei românești în general.

În acest sens, s-au evidențiat în mod pozitiv persoane ca: dl. Feraru Stefan din Detroit, impresarul grupului pe zona Detroit - Chicago, originar din Siliștea Sibiului; Simula Teodor, impresar pe zona Cleveland, plecat din București în urmă cu circa 10 luni.

Preoți ca: Gherman, preot la biserica românească din Cleveland; Stanciu, preot la biserica românească din Canton Ohio, și preotul Capros Carol de la biserica din Canton-Ohio; Mihuț Ioan, preot la biserica din Woaren Detroit; preot Suciu din Chicago.

Familia Ionaș Dumitru și Ileana din Canada au adus o contribuție aparte grupului, fiindu-ne atât traducători, cât și de un real sprijin în toate problemele artistice și administrative ale colectivului.

În afară de persoanele care, într-adevăr, în mod deliberat, au sprijinit această acțiune, au fost și indivizi originari din România care s-au manifestat în mod fătis împotriva țării noastre. Aceștia sînt:

Buhoiu Aristide, stabilit la New-York, care conduce ziarul ultrareacționar "Universul". Acesta s-a manifestat deosebit de dușmănos la adresa țării noastre, aducînd injurii conducătorului și poporului. S-a exprimat că dacă Iosefini va veni în S.U.A., "va pleca înapoi cu picioarele înainte".

Articolele care apar în acest ziar "Universul" sînt foarte calomnioase la adresa țării noastre.

Un oarecare Bota din Montreal, legionar, a avut cuvinte calomnioase la adresa statului și a poporului român.

În afară de aceștia, au fost și alți cetățeni români care au luat contact cu membrii ansamblului, avînd o poziție mai rezervată. Printre aceștia, menționez pe Mia Braia, care se află la New-York; familia Trocea, care conducea postul de radio în limba română de la Detroit; Brad Gheorghe din Chicago care în ultimă instanță s-a manifestat și dușmănos, fiind legionar.

La Detroit, conducătorul grupului, Comșa Nicolae, și Moraru Alexandru au locuit la familia Trocea, împreună cu cele două surori, Ica și Mariana.

Fiul familiei Trocea, împreună cu prietenul lui Nicu, originar din Tr. Severin s-au cuplat cu cele două surori, făcînd o călătorie din Detroit, pînă la Montreal, după ce noi am plecat în turneul din Canada.

Această legătură a stat la baza rămîinerii în S.U.A. a dansatoarei Ica Hlușcu, iar conducătorul grupului, Comșa Nicolae, nu a luat nici o poziție la atitudinea celor doi, față de membrii ansamblului.

În Canada, comunitatea română care are o legătură strînsă cu ambasada noastră, vrea să construiască un mare complex cultural românesc, iar autorii acestuia sînt: familia Ionaș Dumitru, Godea Ion, fost director de muzeu din Oradea, Burtel, preotul Chișcă și alții, care au prezentat deja un proiect chiar ambasadorului țării noastre.

(437) 42

Prin acțiunea lor, aceștia vor să mențină spiritul artei românești în Canada.

Tot în Canada, naistul Gheorghe Zamfir intenționează să construiască o clădire mare în care să dea concerte și spectacole pe cont propriu, dar autoritățile, dar autoritățile locale i-au creat greutăți și nu sînt de acord cu acțiunea lui.

La Montreal, am fost solicitat să dau un interviu la revista românească "Aurora", de către Godea Ioan, colaborator al acestei reviste. Bineînțeles că interviul meu a avut un caracter personal și folcloric.

Biserica românească din Waren - Michigan, prin preotul Mihai Ioan care face o bună propagandă românească, mi-a făcut o invitație sursei și soției ca să cînt comunității românești din Detroit de Revelion, suportînd ei cheltuielile.

Fac precizarea că turneul acestui ansamblu a fost o bună reușită a propagandei românești peste hotare și cred că asemenea acțiuni, bine organizate, ar aduce un aport substanțial la cunoașterea artei noastre românești peste hotare.

rd.00000/1848
3 ex./3 file
15.08.1985

13 septembrie 1985
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I, Serviciul V

**Documentul prezintă situația șantierului
arheologic de la Bratei/ Brateiu, jud. Sibiu.
Sunt semnalate probleme legate de excavațiile
efectuate în zonă, care puneau în pericol vestigiile
descoperite de arheologi.**

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, f. 426)

C ă t r e,

MINISTERUL DE INTERNE - BUCURESTI
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I - Serviciul 5

Raportăm că sursa "ALEXANDRA" ne-a semnalat faptul că la Santierul arheologic de la Bratei, județul Sibiu, unul din cele mai importante șantiere arheologice post romane și se pare singurul care atestă formarea poporului român în Transilvania, se execută lucrări de excavație la nisipiul existent în zonă, fără a se avea în vedere că aceste lucrări ar putea deteriora vestigiile așezării istorice existente în acea zonă.

Aspectul este cunoscut de forurile locale cu atribuții în acest sens, dar nu s-a întreprins nimic până în prezent, astfel încât săpăturile arheologice existente din acest șantier sînt periclitare a fi distruse.

Un alt aspect care atestă faptul că acestui șantier nu i se acordă atenția cuvenită este și acela că până în prezent nu s-a publicat nici o lucrare în care să fie prezentate rezultatul săpăturilor efectuate.

Deținem date din care rezultă că arheologul ELENA ZAHARIE din București ce s-a ocupat de acest sector nu a reușit să publice în țară aspecte de interes, fiind în prezent în legătură cu un arheolog vest-german MULLER KAPPE ce prezintă un interes deosebit pentru săpăturile arheologice de la Brateiu, intenționînd să publice în comun, în străinătate, materialele rezultate în urma săpăturilor de pe acest șantier arheologic.

SEFUL SECURITATII JUD.

Colonel *Andre Mihail*
ANDRE MIHAIL

SEFUL SERVICIULUI I/B,
Maior IGNAT NECHIFOR
Ignat Nechifor

Iunie 1986
Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statului
Direcția I

Raport
privind controlul de fond efectuat la Securitatea
Sibiu în problemele „Artă-Cultură”

Sunt prezentate și analizate rețeaua informativă, persoanele aflate în atenția organelor de Securitate, lipsurile din munca informativ-operativă.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 254-259)

R A P O R T
=====

- privind controlul de fond efectuat la Securitatea Sibiu în problemele "artă-cultură".

În baza ordinului conducerii superioare, în perioada 08 - 11.06.1986, am efectuat un control de fond asupra activității informativ-operative de securitate desfășurată în problemele "artă-cultură" și "presă și tipografia", de către Securitatea județului Sibiu, de la începutul anului 1985 și până în prezent.

Ambele probleme sînt asigurate informativ de către cpt. SCHIOPOAIE MIRCEA, care se mai ocupă și de problema "justiție", avînd în răspundere și 2 posturi comunale de miliție, respectiv Tălmăciu și Racovița.

La Securitatea municipiului Medias, aceleași probleme sînt date în competența lt.maj. FRINTU IOAN (artă-cultură și presă).

În județul Sibiu, pe lîngă Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă, mai există: Asociația Scriitorilor din Sibiu, cu 35 membri, Filiala Uniunii Artiștilor Plastici cu 21 membri, Teatrul de Stat din Sibiu (cu secțiile română și germană, inclusiv Teatrul de păpuși), Filarmonica de Stat din Sibiu, Complexul muzeal Sibiu, Revista literar-artistică "Transilvania", Biblioteca "Astra" - asociație cu caracter cultural, de veche tradiție, avînd 125 ani de existență și cuprinzînd mai multe secții: muzicală, pentru copii etc., care

255
255

de-a lungul timpului a militat pentru cultivarea sentimentelor proromânești. Scoala populară de artă, Întreprinderea cinematografică cu 164 persoane, Centrul de librării, 3 case de cultură, 4 cenacluri literar-artistice.

II. Controlul informativ în problemă este realizat prin 69 surse din care: 27 informatori, 8 colaboratori, 20 surse cu aprobare, 7 gazde case de întâlniri, 7 rezident, 22 fiind recrutați în perioada care face obiectul controlului.

Analiza informațiilor existente relevă că sistemul informațional este organizat corespunzător, urmînd să cuprindă instituțiile și mediile din competență și avînd capacitatea de a cunoaște activitatea elementelor din baza de lucru, de a depista elementele cu intenții și preocupări suspecte, faptele și fenomenele pe profil, ca și de a asigura întreprinderea măsurilor preventive necesare.

Un aport deosebit îl au sursele "FILIP", recrutat în ianuarie 1985, poet valoros, care are pătrundere și informează sincer despre preocupările suspecte ale unui număr mare de elemente care gravitează în sfera literar-artistică, "ANCA", de naționalitate germană, recrutată la 18.07.1985, muzeograf, care are posibilități atît la locul de muncă dar și în mediul cultural local îndeosebi în rîndul elementelor de naționalitate germană, "NANA", bibliotecară, recrutată la 30.09.1985, informatoare cu vaste legături în mediul abonaților la biblioteca județeană, avînd posibilități și informînd despre largi categorii de elemente, de la cele cu acces la fondul special, pînă la cei de alte naționalități, sau din rîndul tinerilor.

O valoare deosebită rezultată din aportul informațional și măsurile întreprinse pe baza informațiilor furnizate, mai au sursele "TORY", actor cu legături în rîndul creatorilor de artă locali și al actorilor de la cele trei secții ale teatrului, "ALEXANDRA" muzeografă, cu posibilități de pătrundere similare, "SANDU DRAGOMIR" care asigură controlul informativ în rîndul amatorilor de jazz din localitate, existenți în număr considerabil, dacă avem în vedere festivalurile internaționale anuale de jazz de la Sibiu, "MANOLE", instructor în mediul cultural județean și alții.

251
256

Analizînd activitatea surselor ca și informațiile obținute de la rețeaua informativă, reiese că munca de culegere a informațiilor se desfășoară conform ordinelor în vigoare, asigurîndu-se efectuarea organizată a întîlnirilor, respectarea conspirativității, creșterea potențialului informativ ca și cuprinderea locurilor și mediilor din atenție.

III. Urmare a activității de culegere a informațiilor prin rețeaua informativă și celelalte mijloace ale muncii de securitate, sînt cuprinse în baza de lucru la problemă 57 elemente din care 33 aflate în S.I. și 4 în D.U.I.

Pe linia altor compartimente de muncă sînt lucrate 12 persoane (naționaliști-fasciști-germani, naționaliști-iredentiști, culte-secte, contraspionaj).

În prezent, în instituțiile de artă și cultură nu există elemente cunoscute cu antecedente politice sau penale, fiind identificați doar 6 descendenți din care 2 se află în supraveghere informativă, iar ceilalți 4 nu sînt semnalati cu activități suspecte (3 sînt membri de partid).

Printre cazurile mai deosebite aflate în lucru menționăm:

- d.u.i. "GABRIEL" deschis la 21.06.1984 asupra unui scriitor, membru stagiar al Uniunii, semnalat cu manifestări ostile, scrieri cu caracter interpretabil și legături suspecte cu un cetățean american originar din România. Pe un fond de dereglare psihică, acesta, deși se consideră comunist convins, are unele manifestări politice negative, unele idei proprii despre comunism, pe care le propagă și în rîndul tinerilor cu preocupări literare. asupra unora dintre ei avînd o influență nefastă (cazul tînărului HOANDRA O. luat în supraveghere informativă). Datorită faptului că este membru stagiar al Uniunii scriitorilor, avînd volume publicate, "GABRIEL" are influență asupra celor cu preocupări pe profil, astfel încît se impune continuarea urmării sale informative cu aceeași exigență ca și pînă acum. În nota de analiză întocmită recent, ofițerul propune luarea lui în contact pentru influențare pozitivă, ceea ce, prin prisma informațiilor deținute despre el, apare ca justificată și necesară;

252
257

- d.u.i. "DUMITRESCU" prin care este lucrat un tânăr poet, semnalat cu preocupări de a scrie lucrări cu caracter interpretabil. Date fiind aprecierea de care se bucură din partea revistei "Transilvania" și a factorilor de cultură locali, care îl consideră un poet de viitor, se impune ca în cadrul controlului informativ exercitat să se vizeze în primul rând influențarea sa pozitivă; (Efectuat prin Găzdar Filip)

- un caz aparte îl constituie "AVARUL", lucrat prin d.u.i. de la 12.06.1984, asupra căruia sînt conturate și se află în curs de documentare suspiciunile ce au condus la luarea sa în lucru: prin natura funcției sale de muzeograf la Oficiul de patrimoniu, favorizează scoaterea din țară a unor bunuri cu valoare patrimonială, îndeosebi lucrări de artă, în schimbul unor sume de bani, inclusiv valută și alte avantaje materiale. Se impune sporirea fermității și stoparea activităților sale dăunătoare statului nostru, măsurile propuse și aprobate în caz, fiind oportune.

În perioada care face obiectul analizei au fost deschise 3 d.u.i. și au fost închise 2, au fost luate în supraveghere informativă 15 elemente, iar 8 cazuri au fost soluționate în baza unor materiale temeinic verificate.

III. Activitatea informativ-operativă de securitate desfășurată în problemă a vizat cunoașterea și prevenirea oricăror fapte ce ar fi putut aduce atingere securității statului, reușindu-se imprimarea unui caracter preventiv practic și eficient întregii munci. În acest sens pledează măsurile operative întreprinse în perioada care face obiectul analizei: 3 avertizări (HOANDRA OCTAVIAN, muncitor, 25 ani, cu preocupări literare și intenții de evaziune, "MAXIM" din Mediaș pentru manifestări naționalist-fasciste și "ION" din aceeași localitate pentru audierea și colportarea știrilor transmise de postul de radio "Europa Liberă"), 20 atenționări, 18 influențări pozitive și s-a realizat prevenirea rămîinerii în străinătate a 39 cazuri, cererile acestora fiind avizate negativ.

Mai deosebit este cazul scriitorului "IVAN", personalitate a vieții literare sibiene, lucrat prin d.u.i. pentru relații suspecte cu cetățeni străini, caz închis prin influențare pozitivă, elementul fiind determinat prin măsuri combinate să

ia atitudine publică împotriva postului de radio "Europa Liberă" care îl elogiase în câteva emisiuni.

Obținându-se informații că GHEORGHE VASILE, instructor la Comitetul de cultură local face demersuri pentru a se deplasa în străinătate împreună cu ansamblul folcloric "Doina Carpaților", fără a declara însă că are o soră stabilită în R.F.G., s-a procedat la informarea Comitetului județean de partid, care a dispus măsurile de prevenire corespunzătoare.

Din analiza măsurilor întreprinse ca și a efectelor acestora, rezultă că ponderea lor față de perioada anterioară a crescut atât numeric cât și calitativ, înregistrându-se un salt valoric efectiv.

Din studiul modului de organizare și efectuare a controlului informativ asupra bazei de lucru, inclusiv locurile și mediile din atenție ca și din analiza măsurilor operative realizate, reiese că în județul Sibiu, organele de securitate se confruntă cu următoarele categorii de fapte și fenomene:

- comentarii politice denigratoare la adresa politicii partidului și statului nostru, în problema naționalităților conlocuitoare, a aprovizionării populației ca și a politicii culturale cu accent pe interpretarea tendențioasă a unor aspecte privind autofinanțarea instituțiilor culturale.

Menționăm că la acest din urmă capitol conjunctural au existat stări de spirit negative, care însă nu au degenerat, datorită faptului că prin informarea operativă a organelor de partid s-a realizat înlăturarea unor cauze generatoare de astfel de fenomene;

- preocuparea sporită a unor persoane din mediu de a efectua călătorii în străinătate în interes particular sau de serviciu (mai ales orchestre sau colective de actori sau instrumentiști), ceea ce a condus la realizarea unor contacte cu cetățeni străini, fiind identificați și luați în lucru pentru relații suspecte cu cetățeni străini 4. cetățeni români;

- ca urmare a structurii etnice a populației județului, situația operativ-informativă se caracterizează prin depistarea unor cetățeni străini care, sub diverse acoperiri, urmăresc să

254
259

obțină informații despre starea de spirit a naționalităților conlocuitoare, drepturile și libertățile acestora, activitatea spirituală a lor etc., acționînd deseori de pe pozii tendențioase. Cu ocazia schimburilor culturale internaționale, a unor festivaluri artistice realizate la Sibiu, reprezentanți ai unor cercuri ostile din exterior încearcă să depisteze elementele ostile cu preocupări literare contestatate, manifestări naționalist-fasciste ori iredentiste, pe care să le antreneze la acțiuni ostile statului român. Cu asemenea preocupări au fost depistate și cetățeni străini, elocvente fiind cazurile MÖFERT venit în țară pe linie muzeistică, semnalat cu propagandă ostilă pe linie de naționaliști-fasciști, KHOFFEL.
- contacte suspecte cu elemente din baza de lucru.

Trebuie menționat că, pe lângă rezultatele pozitive obținute, cu ocazia controlului efectuat au fost depistate și unele neajunsuri, cum sînt:

- menținerea în supraveghere informativă a unor elemente ca RATIU GHEORGHE, GOGA RODICA, despre care informațiile existente relevă că în prezent nu au o poziție ostilă sau suspectă din punct de vedere al securității statului, astfel încît urmărirea lor în continuare nu mai apare ca oportună și eficientă; (au fost scoși din preocupări).

- față de sfera largă de cuprindere a problemei și numărul mare de surse existent și necesar (la care se adaugă problema justiție) se impune folosirea în număr mai mare a rezidențelor, recrutarea în anul curent a rezidentului "DUNĂREANU" fiind doar un început care trebuie continuat în mod consecvent; (s-a revizuit în rezoluție).

- avînd în vedere informațiile existente în d.u.i. "IVARUL" și în cazul BEER LEOPOLD, zidar la Muzeul județean, semnalat cu audierea și colportarea emisiunilor "Europei Libere", continuarea numai a controlului informativ ar conduce la tolerarea celor în cauză și a persista în activitățile lor negative, astfel încît se impune luarea unor măsuri urgente de neutralizare a acțiunilor lor. (Beer Leopold a fost anchetat în cadrul lucrărilor).

DIN PARTEA DIRECTIEI I,
Maior COBIANU ION

15 iulie 1986
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă

*Către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I, Serviciul V*

Documentul prezintă o raportare cu privire la cărțile și obiectele de artă care au plecat din județul Sibiu către străinătate. Se constată o creștere numerică a volumelor și obiectelor care au părăsit țara, motiv pentru care Securitatea va face anchete suplimentare.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff.382-382v)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU

- S E C U R I T A T E -

374 (382)
STRICT SECRET

Nr.150/SM/00 74963/15.07.1986

ex. nr. 2

C ă t r e,

MINISTERUL DE INTERNE - BUCURESTI
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I - Serviciul 5

Raportăm că în urma efectuării unor analize privind trimiterile de carte și obiecte de artă din județul Sibiu în exterior, au rezultat următoarele:

În cursul anului 1985 și 1986, inclusiv luna mai, au fost expediate din județul Sibiu un număr de 19.742 de cărți din care 13.803 în limba germană, engleză și franceză (95%), iar 5.939 în limba română. Din totalul general, 4.907 au fost editate în străinătate, expedierea acestor cărți fiind efectuată de 1.500 persoane.

Se apreciază că în ultimii 10 ani au fost expediate peste 200.000 de cărți, mare parte cu o valoare beletristică deosebită.

Din studiul efectuat a rezultat că volumele de cărți sînt dirijate în țările destinate, în special R.F.G., spre biblioteci particulare care au fost înființate de cetățeni români plecați definitiv din țară, în occident cărțile fiind foarte scumpe.

Considerăm oportun intervenția la organele competente pentru a se împiedica "exodul" de cărți, mai ales că majoritatea sînt ediții rare, de o reală valoare culturală, scopul propus de a răspîndi cultura românească în lume nu se realizează în acest mod deoarece edițiile în limba română expediate sînt traduceri din clasicii literaturii universale, iar procentul de expedieri din autorii români este nesemnificativ (tratate de specialitate, jurnale de călătorie).

Același fenomen s-a extins și asupra obiectelor de artă în special tablouri - în cursul anului 1985 și pînă în prezent, s-au expediat 250 de bucăți.

..//..

Avînd în vedere că plecările definitive se mențin la un nivel ridicat, trimiterile de carte și obiecte de artă, vor înregistra creșteri, în condițiile în care nu se percep taxe vamale (la cărți) sau acestea sînt simbolice (obiecte de artă), frustîndu-se în acest mod - substanțial - patrimoniul cultural-național.

SEFUL SECURITATII JUDETENE,
Maior *h. h. c. c. c.*
MACESANU CONSTANTIN

SEFUL SERVICIULUI I/B,
Maior *h. v. t. s. y.*
IGNAT NECHIFOR

2 ex.
SM/SM
RD:2754/
09.07.86

Martie 1987
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Raport
privind analiza dosarelor de urmărire informativă și
aflăte în lucru a rețelei informative din problema
„artă-cultură” la I.J. Sibiu

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 215-217)

211 (215)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI

STRICT SECRET

Ex. nr. 1

DIRECTIA I

Nr.151/CI/001603 din martie 1987

R A P O R T

privind analiza dosarelor de urmărire informa-
tivă și aflate în lucru a rețelei informative
din problema "artă-cultură" la I.J. S I B I U

Problema "artă-cultură" este asigurată informativ de cpt.
Schiopoaie Mircea, care are în lucru 6 dosare de urmărire informa-
tivă, din care 2 deschise în 1984, 1 în 1985, 3 în 1986. Un dosar
a fost închis prin avertizare în luna noiembrie 1986.

- D.U.i. "GABRIEL", deschis la 21.06.1984 asupra scriito-
rului GABRIAN STEFAN, născut în 1936, semnalat cu manifestări po-
litice ostile și preocupări de a scrie lucrări literare "de sertar"

In caz sînt folosiți cu bune rezultate sursele "FILIP"
cu ascendent literar și moral, "ALEXANDRA" și "FLORESCU". Este
lucrat permanent cu "S" și I.T.I.

Informațiile obținute atestă că în prezent obiectivul
este nemulțumit că i s-au eliminat la tipărire recenta cărți
unele pasaje necorespunzătoare, considerate de el ca valoroase
și are sporadice manifestări ostile privitoare la libertatea
de creație. Este bolnav grav, avînd implicat o arie de acțiune
redușă.

Intrucît el se consideră comunist, poziție de pe care
emite vehemente critici la adresa postului de radio "Europa libe-
ră", iar pe de altă parte a publicat lucrări valoroase de satiră,
a fost elaborată o combinație, ca prin intermediul unor persoane
de sprijin din conducerea revistei "Transilvania" să fie determi-
nat să publice articole în care să înfiereze emisiunile nocive
ale postului de radio menționat.

,//.

"GABRIEL" este bine controlat informativ, se cunosc intențiile și activitățile sale, astfel încât să se poată preveni eventuale acțiuni ostile din partea sa.

- D.U.I. "AVARUL", deschis la 12.06.1983, cu aprobarea organelor de partid, asupra muzeografului AVRAM ALEXANDRU, membru P.C.R., născut în anul 1943, fiind semnalat cu relații suspecte în "HELGA" și încălcări ale regimului bunurilor aparținând patrimoniului cultural național.

Pe parcursul urmăririi informative s-a stabilit că acesta a înlesnit accesul la documente și materiale existente la fondul special al Muzeului județean unor specialiști din "HELGA", fără a avea aprobări în acest sens. Cei în cauză au folosit datele într-o lucrare privind opera unor oameni de cultură maghiari care au trăit în Transilvania în secolul trecut.

De asemenea, s-a stabilit cu certitudine că a facilitat scoaterea din țară a unor valori patrimoniale în schimbul obținerii unor avantaje materiale. Cu aspectele respective au fost informate organele de miliție pentru a întrerupe activitatea necorespunzătoare a acestuia.

La sfârșitul anului trecut au fost informate organele județene de partid, care urmează să dispună măsuri de înlocuire a lui din funcție.

Obținându-se recent date că face diligențe pentru a promova într-un post de șef de secție ce urmează a rămâne vacant, au fost informate din nou organele de partid.

Analiza scoate în evidență, că a existat preocupare pentru elucidarea suspiciunilor și s-a informat în mod operativ Comitetul județean P.C.R. Cazul se află în fază de documentare și finalizare pe linie de miliție.

- D.u.i. "DUMITRESCU", deschis la 22.10.1985 asupra profesorului CHIOARU DUMITRU, născut în 1957, poet, semnalat cu manifestări politice ostile și preocupări de a scrie poezii cu conținut politic interpretabil.

Prin sursele "ALEXANDRA", "FILIP", "ALEXANDRU", "FLORESCU" se controlează în bune condițiuni activitatea acestuia. Ca urmare a influenței efectuate prin intermediul rețelei informative s-a reușit, mai ales după căsătoria obiectivului, temperarea în mare măsură a lui "DUMITRESCU". La aceasta a contribuit și faptul că în prezent i s-a încredințat conducerea unui cenaclău literar al tineretului.

Măsurile propuse în caz sînt de natură a conduce la atenuarea influențării lui pozitive, avînd în vedere că este un element tînăr și valoros.

Cu privire la propunerea de a fi luat în contact, prevăzută în recenta notă de analiză, considerăm că, dat fiind caracterul labil al lui "DUMITRESCU", înclinația sa spre "catastrofal", măsura să fie bine pregătită, iar momentul și modalitatea de abordare să fie temeinic legendată.

- D.u.i. "ADAM" - deschis la 17.11.1986, cu aprobarea organelor de partid, asupra lui AVRAM VASILE, membru P.C.R., născut în 1940, directorul Scolii populare de artă Sibiu, semnalat cu relații suspecte cu cetățeni străini și preocupări de a scrie lucrări literare cu conținut interpretabil.

Informațiile obținute ulterior justifică deschiderea dosarului. În caz sînt folosiți cu rezultate favorabile sursele "FILIP", "DINU".

Nota de analiză reflectă în mod corespunzător activitatea informativ-operativă desfășurată. Măsurile propuse, inclusiv pregătirea condițiilor pentru instalare de mijloace tehnice de ascultare sînt juste și de natură a conduce la elucidarea suspiciunilor.

- D.u.i. "REGIZORUL", deschis la 9.12.1986, cu aprobarea organelor de partid asupra regizorului MIHAI CONSTANTIN, de la Teatrul de Stat din Sibiu, membru P.C.R., semnalat că ar deține cărți cu conținut politic necorespunzător și că întreține relații cu un element lucrat prin dosar de urmărire informativă de Securitatea județului Dîmbovița.

A fost încadrat cu informatorii "TOMITA", "TONI" și se preconizează infiltrarea sursei "ALEXANDRA".

"MUSEOGRAFUL", "MUSEOGRAFIA" . Nota de analiză este obiectivă. Se propune inclusiv realizarea unei percheziții secrete la domiciliul celui în cauză. Realizarea în termen a măsurilor creează condiții de clarificare a cazului. D.u.i. "MUZEOGRAFUL" (din Mediaș) deschis la 05.05.1986 asupra lui WEBER PETER, muzeograf la Muzeul de Istorie Mediaș, membru P.C.R., născut în 1938, semnalat cu comentarii politice negative și relații suspecte cu cetățeni străini. Anterior a fost informator. Se impune recrutarea unei surse cu posibilități în caz.

- În luna noiembrie 1986 a fost închis d.u.i. "RELI", NEGRUȚIU RODICA, contabilă la Muzeul județean, fiind avertizată pentru audierea și colportarea emisiunilor tendențioase ale postului de radio "Europa liberă", aceasta recunoscându-și faptele și sistîndu-le.

Analiza evidențiază preocuparea constantă de a se obține informații pe mai multe linii despre elementele lucrărilor. Dosarele sînt analizate în termen, iar șeful serviciului desfășoară o activitate susținută pentru realizarea în termen și în mod corespunzător a măsurilor, participînd deseori la realizarea celor mai importante. Considerăm că aceasta e una din explicațiile faptului că nu există dosare mai vechi de 3 ani.

Rețeaua informativă este formată din 40 elemente din care 35 în legătura cu coordonatorul de problemă (17 informatori, 1 colaborator, 13 surse cu aprobare, 1 rezident și 3 gazde) și 5 la Securitatea Mediaș (2 informatori, 1 colaborator și 2 surse cu aprobare). Din totalul acestora 23 au studii superioare, iar 17 studii medii.

Există 7 surse cu posibilități interjudețene ("IANCU" - organizator spectacole, "FILIP" - poet, "ALEXANDRU", regizor, "MARINESCU" - bibliotecar, "TOMITA" - actor, "ALEXANDRA" - critic de artă, "CRINA" - bibliotecară), iar 4 au posibilități în străinătate ("ALEXANDRA", "ALEXANDRU", "MANOLE" - instrumentist și "ANCA" - muzeograf).

"MUSEOGRAFIA" este un serviciu de informații

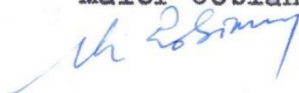
213
217

Analizînd aportul informativ al surselor, rezultă că marea majoritate efectuează o activitate susținută și sistematică însă trei dintre acestea ("LILIANA", "STEFAN" și "PAVEL" sînt lipsiți de posibilități și nici nu depun interes în colaborare, motiv pentru care considerăm că trebuie scoase din rețea. De asemenea, 6 informatori urmează a fi trecuți în categoria colaboratori, iar unul, devenind membru de partid, urmează a fi folosit, în baza aprobării corespunzătoare, ca sursă.

Urmează a fi recrutate 10 surse (1 informator la Teatrul din Sibiu, 1 informator la cenaclul tineretului, 1 informator în d.u.i. "GABRIEL", 1 colaborator în mediul artiștilor liber-profesioniști din Sibiu, 1 informator la Scoala populară de artă din Mediaș, 1 informator la casa de cultură din Mediaș și vor fi atrase la colaborare 1 sursă în d.u.i. "MUZEOGRAFUL" din Mediaș, 1 sursă la Teatrul din Sibiu, 1 sursă la Scoala populară de artă Sibiu și încă o sursă în mediul artiștilor liber profesioniști, pe lîngă elementele ce activează în mediile respective.

Rețeaua este analizată la zi , există preocupare de verificare a acesteia prin surse și alte mijloace. Nu există cazuri de deconspirare. Se află în curs de realizare notele de sarcini pentru fiecare sursă în parte, în conformitate cu planul de căutare a informațiilor.

Maior Cobianu Ion

concept : CI
dactilo : LE/00213/242
2 ex.

13 iunie 1987
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă (raport)

Raportarea trimisă la „centru” conține informații cu privire la persoanele din județul Sibiu care au legături cu francmasoneria.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 340-340v)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU

- S E C U R I T A T E -

340 332
STRICT SECRET

ex. nr. 2

Nr. 100/B/IN/004754/23.06.1987

Către,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
- D I R E C T I A I -

*ya Schugni
Ipu so fi utimo
si tratie ni iu so procolit
cu n sti pro colit pt exe
lucrari ni tuncu ni chitro
pa 78*

La ordinul dv. nr. 151/MV/D/0064572 din 02.06.1987, raportăm următoarele:

În conformitate cu prevederile "Programului de măsuri pentru cunoașterea și contracararea acțiunilor ostile țării noastre preconizate de francmasonerie", am acționat prin mijloacele specifice, pentru identificarea, în vederea cuprinderii în forme organizate de lucru a persoanelor care au făcut parte din francmasonerie, desfășoară ori sînt suspecte de activitate masonică, a descendenților acestora, care fac parte categoriile de suspecti și își desfășoară activitatea în obiectivele și problemele din competența noastră, precum și a creatorilor de literatură și artă care sînt preocupați să introducă în lucrările lor simboluri francmasonice, în scop preventiv și de a clarifica natura legăturilor lor cu masoneria.

În acest sens am selecționat și instruit cu sarcini specifice un număr de 14 surse din legătura noastră care prin legăturile ce le au în exterior și pătrunderea în mediile elementelor unde pot apare asemenea acțiuni și încercări, dispuneau și dispun de posibilități.

Raportăm că pe baza informațiilor obținute prin măsurile întreprinse am identificat 2 elemente din sfera noastră de răspundere, cu preocupări și legături ce fac obiectul programului de măsuri, respectiv:

- "PETER", profesor de limba germană la Institutul de subingineri Sibiu, de 40 ani, lucrat în D.U.I. de Serviciul I/B, pentru manifestări cu caracter naționalist, despre care am stabilit, în procesul lucrării sale, că întreține legături

prin corespondență, cu cetățeanul vest-german "GUSTAV", de 75 ani, originar din Sibiu, cunoscut cu preocupări de a culege date despre francmasonii din România.

- "LIANA", de 22 ani, studentă la Facultatea de subingineri Sibiu, identificată că a primit o scrisoare care conținea însemne francmasonice. Sus-numita a fost luată în lucru de Serviciul III, la problema "OCULTA", dar prin posibilitățile de care dispunem, în anul de studii, contribuim la lucrarea sa.

Raportăm că în prezent avem în verificare o informație de primă sesizare, din care rezultă că un angajat al Bisericii romano-catolice, din Sibiu, ar fi primit, pe calea poștei, o scrisoare cu aceleași însemne, urmînd ca după aprofundarea informației și identificarea destinatarului să înaintăm propunerii.

Pe linia aceleiași probleme, Serviciul de contraspionaj, din Securitatea județeană, lucrează în prezent, un număr de 4 elemente din care 1 prin D.U.I., iar 3 în evidența dosarului de problemă, cazuri raportate Direcției a III-a, Serviciul VII, cu raportul nr. 371/UDL/004834 din 15.06.1987.

Celelalte compartimente ale securității județene nu au în lucru cazuri pe linia problemei, și nici alte informații.

SEFUL SECURITĂȚII JUDEȚENE,
Maior *Loze* *Altey*
MACESANU CONSTANTIN

SEFUL SERVICIULUI I/B,
Maior IGNA T NECHIFOR

2 ex.
IN/SM
RD:3810/
23.06.87

12 august 1987
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I, Serviciul V

Nota conține informații cu privire la reacțiile unor scriitori, ca urmare a zvonurilor apărute în epocă referitoare la fuziunea din Ministerul Culturii și Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Numele menționate: Mircea Ivănescu, Valentin Munteanu, Dumitru Chioariu, Vladimir Munteanu, Augustin Buzura.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, f. 338)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -

1199.
12.08.1987
330
338
STRICT SECRET
ex.nr. 1.

Nr.150/SM/00 6542 /12.08.1987

C ă t r e,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I - Serviciul 5

TELEX
6542

Urmare la raportul nostru cu nr. 150/SM/006479 din 10.08.1987, privind unele comentarii în legătură cu Congresul al III-lea al Educației Politice și Culturii Socialiste, raportăm că au fost obținute informații din care rezultă că numiții MIRCEA IVANESCU, scriitor, VALENTIN MUNTEANU și DUMITRU CHIOARU , profesori, cunoscuți cu preocupări literare, au comentat că datorită zvonurilor care circulă (fuzionarea Consiliului Culturii cu Ministerul Educației și Învățămîntului, centralizarea unor organisme din cultură) a determinat existența unei apatii generale în rîndul oamenilor de cultură.

Pe plan politic, sus-numiții au afirmat că Congresul ar putea fi asemuit cu o nouă "Mangalie" (s-au referit la Plenara C.C. al P.C.R. din 3-4 august 1982 de la Mangalia).

VLADIMIR MUNTEANU a afirmat că a discutat cu scriitorul AUGUSTIN BUZURA din Cluj, care s-a exprimat în privința congresului, că "se preconizează o conciliere a puterii politice cu intelectualitatea, cu profesioniștii culturii, acum în ultimul ceas, și mai ales acum, după vizita lui GORBACIOV la noi în țară".

Raportăm că numitul DUMITRU CHIOARU este lucrat în D.U.I. pe linia problemei pentru scrieri cu conținut interpretabil, iar numiții IVANESCU MIRCEA și VLADIMIR MUNTEANU sînt necunoscuți în evidențele noastre.

/SEFUL SECURITATII JUDETEANE,
Maior MACESANU CONSTANTIN

SEFUL SERVICIULUI I/B,
Maior IGNAT NECHIFOR

14 august 1987
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I, Serviciul V

Documentul se referă la o sursă a Securității care, cu ocazia unei vizite efectuate în RFG, a primit oferta de a publica un studiu despre meșteșugurile în centrul și sud-estul Europei secolelor XVIII-XX. Studiul a fost realizat în acord cu viziunea oficială asupra temei și a căpătat aspecte propagandistice.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 327-328)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -
Nr.150/SM/00 6587 / 14.08.1987

380 (327)
STRICT SECRET
ex.nr. 2.

C ă t r e ,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I - Serviciul 5

In contextul măsurilor de contrapropagandă vizînd combaterea acțiunilor antiromânești, întreprinse de elemente ostile și organizații reacționare din străinătate, raportăm următoarele:

Cu prilejul vizitei pe care sursa noastră "MANOLE" a efectuat-o în R.F.G. în 1985, aceasta a fost abordată de conducerea Institutului pentru relații sud-est europene din München și solicitat să pregătească pentru publicare un studiu privind Meșteșugul în centrul și sud-estul Europei în secolele XVIII-XX, sursa fiind cunoscută ca specialist în domeniul ceramicii.

Informîndu-ne cu acest aspect, sursa a fost instruită să dea curs invitației cu respectarea formalităților legale necesare.

Recent, sursa ne-a informat că lucrarea a apărut în volumul 38 al revistei SUDOSTEUROPA-STUDIEN, editată de institutul menționat mai sus, prezentîndu-ne totodată un exemplar al lucrării tipărite.

Lucrarea reflectă problematica conviețuirii și influențelor culturale interetnice din Transilvania secolului al XIX, pe fundalul relațiilor culturale și sociale ale acestei provincii, în care românii ca popor autohton și majoritar au trăit într-un neconținut contact și schimb de valori culturale și spirituale cu maghiarii, sașii și celelalte naționalități conlocuitoare.

In introducerea lucrării, după enumerarea evenimentelor istorice din secolul al XIX, și interpretarea lor realist și obiectiv, este relevată importanța acestora pentru Istoria Transilvaniei. Autorul se oprește mai pe larg asupra politicii

..//..

de maghiarizare a autorităților arătînd că populația săsească s-a opus cu vehemență la introducerea limbii maghiare ca limbă oficială, în Dietele de la Cluj din anii 1841-1842 menționîndu-se în aceste documente că: "limba națională este limba română".

Autorul indică ca izvoare pentru documentarea sa, o serie de lucrări ale unor autori maghiari, cifrele și datele extrase fiind concludente în a demonstra continuitatea poporului român pe aceste meleaguri cît și faptul că cu toate statisticile și situațiile vremii, populația română a fost majoritară în Transilvania.

Referindu-se pe larg la ceramica românească din Transilvania, autorul afirmă că aceasta se bazează pe o tradiție milenară, scoțîndu-se în relief și cu acest prilej, continuitatea poporului român.

Privind relațiile etnice se arată că influențele și împrumuturile au avut un caracter de reciprocitate, constituindu-se într-un proces creator, preluarea unor valori spirituale și culturale însemnînd pentru arta populară și folclorul național, crearea unei structuri organice unice, transmisă din generație în generație pînă în zilele noastre.

Raportăm că un exemplar al lucrării a fost trimis de sursă la Consiliul Culturii și Educației Socialiste, direcția pentru naționalitățile conlocuitoare, tovarășului ZWAIBER. Considerăm oportună traducerea acestei lucrări în limbile română și maghiară și publicarea ei în revistele de specialitate ce apar la noi în țară.

Sursa a fost instruită să popularizeze lucrarea în mediile de intelectuali, pentru a ne semna în timp util, reacțiile și comentariile ce se fac pe marginea acesteia, sens în care vor fi instruite și alte surse din mediile elementelor de naționalitate maghiară și germană.

1 SEFUL SECURITĂȚII JUDEȚENE,
Major *I. G. Ștefan*
MACESANU CONSTANTIN

SEFUL SERVICIULUI I/B,
Major *Ignat*
IGNAT NECHIFOR

3 octombrie 1987
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă (raport)
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I, Serviciul V

Documentul conține o raportare a Securității cu privire la măsurile preventive luate în problema „Artă-Cultură” în lunile august-septembrie 1987.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 325-326)

Către,

MINISTERUL DE INTERNE = BUCURESTI =
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI

DIRECTIA I

Serviciul V

La ordinul dvs.transmis cu ocazia convocării cu șefii serviciilor, cu privire la măsurile preventive întreprinse, raportăm :

În cursul lunii septembrie, pe baza informațiilor obținute în problema "ARTA SI CULTURA", am întreprins următoarele măsuri preventive :

- informarea organelor de partid cu rezultatul verificărilor efectuate în cazul numitului "ADAM", scriitor, de 40 de ani, lucrat prin dosar de urmărire informativă, pentru suspiciuni de strecurare a unor idei și aprecieri ostile într-un roman ce urma să-l prezinte spre publicare. Conform indicațiilor, prin surse cu posibilități, am acționat pentru determinarea obiectivului să renunțe la pasajele lucrării ce cuprindea aprecieri necorespunzătoare și cu caracter interpretativ. Autorul, a acționat în sensul sfaturilor primite de la aceste persoane și a observațiilor editurii, căreia autorul oferise spre publicare romanul.

După modificările operate de autor, romanul a apărut în Editura "CARTEA ROMANEASCA", sub titlul "SPIRALA".

Datele și informațiile obținute în procesul urmăririi sale, atestă faptul că aprecierile necorespunzătoare din cuprinsul inițial al romanului, s-au datorat insuficienței experiențe pe care autorul o avea în abordarea tematicii și perioadei alese.

./.

519
326

A rezultat, de asemenea, are o poziție sănătoasă, angajantă, atât la locul de muncă, cât și în societate.

Împreună cu ofițerul coordonator, apreciindu-se că suspiciunile inițiate s-au clarificat, prevenindu-se publicarea romanului în versiunea inițială, s-a propus închiderea dosarului și informarea organelor de partid competente.

- Pe baza informațiilor obținute s-a prevenit plecarea în străinătate a unui membru al formației "JUNII SIBIULUI", identificat că intenționa să folosească această ocazie, pentru a se stabili în occident.

Prin organele competente ale Comitetului de Cultură și Educație Socialistă a județului Sibiu - informate operativ - cel în cauză a fost înlocuit.

S-au obținut informații de interes operativ în D.U.I.-le "PALTINIS", "ASOCIATIA" și "BUCUR" ce urmează a fi valorificate în perioada imediat următoare.

Prin sursele "RADU NEGRU", "GÖRG" și "RUDI" s-a acționat pentru influențarea pozitivă a doi ziariști străini care au vizitat instituții din răspunderea problemei.

Raportăm, că pînă la 20 septembrie 1987, ofițerul care deservește problema, a fost în concediu de odihnă.

SEFUL SERVICIULUI I/B

Maior,

IGNAT NECHIFOR

COORDONATOR DE PROBLEMA

Căpitan,

SCHIOPOAIE MIRCEA

SM/CE/2 ex.

4 noiembrie 1987
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I, Serviciul V

Nota conține raportarea tuturor măsurilor preventive desfășurate de Securitatea sibiană în luna octombrie a anului 1987.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 318-319)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDEȚEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -
Nr.150/SM/00 8453 / 7.11.1987

311 (318)
STRICT SECRET

ex. nr. 2

C ă t r e,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
- D I R E C T I A I -

Serviciul 5

Raportăm că în problema "artă-cultură", în cursul lunii octombrie 1987, au fost realizate următoarele măsuri preventive:

- A fost finalizat D.U.I. "ASOCIATIA" prin anchetarea și cercetarea informativă a numitei SERB VETURIA, lucrată în această formă ca autoare a două scrisori cu conținut necorespunzător, adresate conducerii superioare de partid.

Obiectiva, în procesul documentării a recunoscut faptele săvârșite, mobilul acestora fiind conflictul existent între cea în cauză și directorul Casei de cultură a municipiului, șeful ei direct. La întocmirea și expedierea scrisorilor nu a fost influențată și sprijinită de alte persoane, fapt rezultat din urmărirea informativă cât și în procesul documentării.

Cu datele rezultate a fost informat Comitetul județean de partid care a dat aprobarea verificării, cea în cauză fiind membră P.C.R. În continuare vom urmări reacția la măsurile ce se vor întreprinde de organele de partid,

- S-a realizat prelucrarea contrainformativă a Ansamblului "Junii Sibiului" format din 40 persoane care au efectuat o deplasare în Egipt. Totodată, prin măsuri informativ-operative s-a prevenit deplasarea a două elemente din acest grup semnalate cu intenții de rămânere în străinătate.

Acestea au fost luate în lucru pentru clarificarea și documentarea intențiilor.

..//..

312
319

- A fost efectuată o percheziție domiciliară la numitul IORGULESCU CONSTANTIN, fost membru F.D.C., condamnat politic, membru al cenaclului "Ilarie Chendi" din Medias, lucrat în D.U.I. pentru scrieri cu conținut interpretabil și dușmănos.

Cu acest prilej au fost ridicate mai multe înscrisuri (poezii, piese de teatru) ce urmează a fi analizate de specialiști în domeniu din rețeaua informativă a problemei, pentru a ne documenta asupra caracterului și mesajului politic a manuscriselor ridicate de la obiectiv.

În acest caz, împreună cu problema "legionară" preconizăm realizarea unei dezbateri publice.

- Au fost obținute informații de valoare în D.U.I. "PALTINIS" (NOICA CONSTANTIN) ce au fost exploatare prin informarea tovarășului prim-secretar al Comitetului județean Sibiu al P.C.R. și raportate la Direcția I.

- Au fost scoase din preocupări (evidența dosarelor de problemă) 3 elemente care au avut cereri de plecare din țară și s-au stabilit în străinătate. Acestea au fost influențate pozitiv și prelucrate contrainformativ la plecare.

- Pe baza informațiilor obținute au fost luate în lucru două elemente în evidența dosarului de problemă, unul fiind suspect de intenții de rămânere ilegală în străinătate și respectiv pentru legături suspecte pe linia cultului mozaic.

SEFUL SERVICIULUI I/B,

Maior

IGNAT NECHIFOR

COORDONATORUL PROBLEMEI,

Cpt. SCHIOPOLTE MIRCEA

2 ex.
SM/SM

RD:4027/
03.11.87

9 noiembrie 1987
Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statului
Direcția I

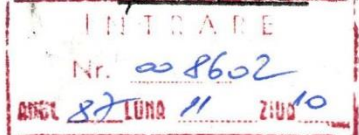
Notă
către Securitatea din Sibiu

Prin intermediul notei trimisă de la centru se solicită Securității să realizeze o analiză cu privire la eficiența rețelei informative.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 322)

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I

Nr. 151/DI/D/0074542 din 9 noiembrie 1987

C A T R E,

SECURITATEA JUDETULUI SIBIU

- Serviciul 1/B-

În vederea efectuării unei analize cu privire la eficiența pregătirii cu sarcini a surselor folosite pe linia problemei "artă-cultură", care s-au deplasat în exterior în cursul acestui an luați măsuri pentru a ni se trimite pînă la 20 noiembrie 1987 următoarele date:

- Sursele - cu indicarea numelui conspirativ - plecate în străinătate începînd cu 1 ianuarie a.c. la care să se specifice: categoria (informator, colaborator, sursă cu aprobare), vîrsta, vechimea în rețea, profesia și domeniul în care își desfășoară activitatea, natura deplasării (turistică sau în interes de serviciu);
- Măsurile de verificare întreprinse înaintea plecării în străinătate și rezultatele acestora, dacă s-au efectuat testări sau combinații operative pentru stabilirea sincerității și loialității lor;
- Posibilitățile de care dispun în exterior (în rîndul emigrației - de informare, influență sau contracarare, pe linie politică sau economică etc.);
- Instrucțiunile făcute înaintea plecării din țară; dacă s-a efectuat pregătire contrainformativă, instruire cu sarcini generale sau specifice; în ce măsură s-a cooperat cu unitățile speciale;
- Exploatarea informativă la întoarcerea din străinătate cu menționarea categoriilor de informații furnizate, unitățile la care s-au exploatat, acțiunile mai deosebite realizate cu sursele respective (influență economică, politică, publicare de materiale favorabile țării noastre în exterior etc.), acțiuni în curs de desfășurare;
- Cazuri de surse care au refuzat înapoierea în țară;
- Aprecieri și propuneri pe linia îmbunătățirii muncii de verificare și pregătirea surselor care se deplasează în exterior

SEFUL DIRECTIEI I
Colonel

Natice
Kofiu George

18 noiembrie 1987
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I, Serviciul V

Nota prezintă activitatea informatorilor care s-au ocupat de persoanele care au cerut aprobări pentru deplasări în străinătate.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 320-321)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDEȚEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -

313 (320)
STRICT SECRET

ex.nr. 2

Nr.150/SM/008602/18.11.1987

C ă t r e,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I - Serviciul 5

La ordinul dv. nr. 151/DI/D/0074542 din 10.11.1987, privind eficiența pregătirii cu sarcini a surselor folosite pe linia problemei artă-cultură, care s-au deplasat în exterior, raportăm că în acest an nu am avut surse care să efectueze plecări temporare în străinătate.

A preconizat deplasare în Egipt cu Ansamblul "Junii Sibiului", sursa "TONY", care fiind verificată a rezultat că nu este sinceră cu organele noastre, existînd suspiciuni de rămînere ilegală a acesteia în străinătate, motiv pentru care a fost avizată negativ, încetîndu-se ulterior legătura cu aceasta.

Raportăm că de la începutul anului și pînă în prezent s-au deplasat în străinătate, în interes personal (vizită-turism) un număr de 17 persoane, iar în interes de serviciu 7 persoane.

Din rîndul acestora, 5 sînt persoane oficiale cu care se conlucrează pe linia problemei în vederea rezolvării unor sarcini specifice, conform noilor orientări de muncă.

Aceste persoane, la plecare au fost prelucrate contrainformativ, astfel că la întoarcere, 3 din ele au furnizat date și informații de interes operativ.

Astfel persoana oficială C.V., activist la Comitetul județean de cultură și educație socialistă Sibiu care s-a deplasat în Egipt cu Ansamblul "Junii Sibiului", ne-a relatat, pe lîngă aspecte privind organizarea și

desfășurarea spectacolelor, comportarea membrilor grupului și faptul că folclorul nostru este interpretat de o serie de formații din țările învecinate (Ungaria, R.S.F.Iugoslavia, R.P.Bulgaria), aspect ce ar putea să ofere o imagine deformată în străinătate, privind autenticitatea, vechimea obiceiurilor și datinilor populare ale poporului român, pe seama cărora, elemente ostile să efectueze speculații în legătură cu trecutul istoric și continuitatea poporului român în anumite zone ale țării noastre.

Persoana oficială C.K., actor la Teatrul de Stat din Sibiu, ne-a semnalat la întoarcere că în R.F.G. a contactat o serie de elemente, foști actori la teatrul sibian, informându-ne despre situația acestora. De asemenea ne-a mai informat că a fost sunat telefonic de numitul HARALD ZIEGLER ce a activat la agenția de bilete a teatrului sibian ca organizator de spectacole, ce i-a propus să rămână în străinătate.

Auzind că numitul C.K. se va întoarce în țară, HARALD ZIEGLER i-a adresat cuvinte jignitoare încercând să-l determine a rămâne în R.F.G.

Au mai fost obținute informații de la o persoană oficială ce s-a deplasat în exterior. Acestea au fost exploatare pe linia Compartimentului O110.

Raportăm că vom întreprinde măsuri de cunoaștere din timp a intențiilor unor surse de a se deplasa în străinătate, în scopul verificării acestora în conformitate cu prevederile ordinelor în vigoare.

SEFUL SECURITĂȚII JUDEȚENE
Lt.col. Col. *Macesanu*
MACESANU CONSTANTIN

SEFUL SERVICIULUI I/B,
Maior *Ignat*
IGNAT NECHIFOR

Decembrie 1987
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă (raport)
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I, Serviciul V

Documentul conține o raportare a măsurilor preventive întreprinse de Securitate în cadrul problemei “Artă-Cultură”, în luna noiembrie 1987.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 314-316)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDEȚEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -

302 (314)
STRICT SECRET
ex.nr. 2

Nr.150/SM/00 _____ / ____ .12.1987

C ă t r e,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I - Serviciul 5

Raportăm că în problema "artă-cultură", în cursul lunii noiembrie 1987 au fost realizate următoarele măsuri preventive:

- În baza informațiilor de primă sesizare, obținute, după aprofundarea și verificarea acestor s-a realizat prevenirea punerii în scenă a unei piese de teatru pentru copii, cu un conținut necorespunzător. Cu datele rezultate din verificări au fost informate organele de partid județene, tov. secretar cu probleme de propagandă. Regizorul piesei și autorul modificărilor din piesă a fost luat în lucru prin D.U.I. Date mai complete în legătură cu acest caz au fost raportate la Direcția I - Serviciul 5 cu nr.150/SM/008684 din 13.11.1987.

- În cazul "FILOZOFUL" au fost obținute informații din care rezultă că obiectivul avea intenția de a organiza o întrunire-simpozion cu mai multe cadre didactice aflate în Sibiu cu prilejul unui colocviu pe teme de specialitate.

Cunoscându-se poziția și atitudinea obiectivului cu prilejul unor întruniri anterioare unde a avut o comportare necorespunzătoare, s-a informat Comitetul județean de partid, tovarășul secretar cu probleme de propagandă, în scopul prevenirii acțiunii puse la cale, aceasta neavând girul Comitetului de Cultură al județului Sibiu. Acțiunea nu a mai avut loc. obiectivul fiind convins că acest lucru se datorează unei conjuncturi ce s-a datorat unei organizări necorespunzătoare.

- În cazul D.U.I. IORGULESCU CONSTANTIN, element legionar cu preocupări scriitoricești, la care au fost depistate mai multe lucrări de sertar și au fost luate măsuri de

..//..

308
315

studiere a acestor lucrări de către sursa "FILIP", scriitor , care a redactat o analiză complexă a din punct de vedere literar-artistic, fiind relevat cu pregnanță profundul caracter dușmănos și ostil al scrierilor.

- S-a informat Comitetul județean de partid, tovarășul secretar cu propaganda despre intenția unui cetățean străin care intenționa să interpreteze la pian mai multe piese muzicale într-un spectacol de jazz organizat la Sibiu, acesta nefiind cuprins în programul spectacolului.

Apariția cetățeanului străin în spectacol urma să aibă loc cu înțelegerea prealabilă a organizatorilor care doreau să ofere publicului un moment mai deosebit.

- A fost informat organul de partid județean cu privire la modul necorespunzător de exploatare a aparaturii tehnice, primită de Teatrul de stat Sibiu - secția germană din partea Ambasadei R.F.G. la București.

- S-au obținut date și informații în D.U.I. "REGIZORUL" și "ASOCIATIA" ce vor permite finalizarea și respectiv închiderea acestora.

- În procesul supravegherii informative în locurile și mediile din problemă s-au obținut informații cu privire la 2 persoane din cadrul Teatrului de Stat Sibiu (FLANEA VIRGIL, actor și POPESCU HARY, șeful sectorului producție) semnalati, primul cu manifestări necorespunzătoare, iar ultimul cu relații suspecte la Ambasada R.F.G. Pentru cei doi au fost efectuate propuneri de luare în lucru prin mapă de verificare.

- Pe baza unor informații obținute ca urmare a măsurilor complexe luate în cazul "COHORTA 12" pe linia problemei "naționalisti-fasciști", a fost identificat numitul "MARCUS DAN", pictor decorator, semnalat cu preocupări și manifestări de natură a face obiectul lucrării sale în mapa de verificare.

- Au fost luate măsuri de cunoaștere a activi-

tății obiectivului "ADY", sosit pe raza județului Sibiu și
legăturilor LIICEANU și PLESA din D.U.I. "FILOZOFUL", ce se
află la Sibiu în această perioadă.

SEFUL SERVICIULUI I. B.,
Maior IGNAȚ NECHIFOR

Cpt. SCHIȚOPOAIE MIRCEA

2 ex.

SM/SM

RD:4167/
02.12.87

30 martie 1988
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I, Serviciul V

Raportul conține analiza situației operative din rîndul membrilor uniunilor și asociațiilor de creație.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 303-304)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -
Nr.150/SM/coll650/30.III.1988

296(303)

STRICT SECRET
Exemplar nr. 2

Către,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I - SERVICIUL V -

La ordinul dumneavoastră nr.151/AV/D/0057336 din 18 martie 1988 privind analiza situației operative din rîndul membrilor uniunilor și asociațiilor de creație, raportăm următoarele :

Pe raza noastră de competență locuiesc și își desfășoară activitatea un număr de 41 membri titulari ai uniunilor și asociațiilor de creație.

- Uniunea scriitorilor - 9 membri titulari;
- Uniunea artiștilor plastici-10 membri titulari;
- Uniunea compozitorilor - 2 membri titulari;
- Asociația oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale - 12 membri titulari;
- Asociația artiștilor fotografi -8 membri titulari

Din această categorie de persoane sînt lucrate 3 elemente: MAURER CRISTIAN - actor la Teatrul de stat din Sibiu , în vîrstă de 49 ani, membru P.C.R., membru al Uniunii scriitorilor, este lucrat în d.u.i. din anul 1986 de Serviciul III pentru relații suspecte cu diplomați străini; FLONDA VIRGIL, actor la Teatrul de stat din Sibiu, în vîrstă de 40 ani, neîncadrat politic, membru al A.T.M. din anul 1980, este lucrat în mapă de verifi - care din martie 1988 pentru manifestări dușmănoase. Sus-numitul ne-a fost semnalat și cu un comportament și atitudine necores - punzătoare pe linie profesională; WITTSTOCK JOACHIM, redactor al revistei "Forschungen zur Volksund Landeskunde" din cadrul Centrului de științe sociale - Filiala Sibiu, în vîrstă de 49 ani , neîncadrat politic, lucrat în mapă de verificare pe linia problemei naționaliști-germani, pentru manifestări, legături cu cetățeni străini. Tatăl acestuia a făcut parte din organizații

297 (304)

cu caracter naționalist-fascist, fiind cunoscut cu activitate literară profascistă.

- BRAGA MIRCEA, redactor la revista "Transilvania", în vîrstă de 40 ani, membru al Uniunii scriitorilor, membru PCR, este descendent de fost membru legionar. A fost lucrat în d.u.i. în perioada 1980 - 1982, pentru manifestări dușmănoase. Au fost informate organele de partid, fiind luată măsura schimbării sale din funcție de președinte al Comitetului de cultură și educație socializă. În prezent este semnalat cu relații în rîndul cetățenilor străini pentru obținerea unei burse de studii și documentare în străinătate;

+ CHISU IOAN, profesor de desen, în vîrstă de 49 ani, membru al U.A.P., membru P.C.R., a fost lucrat pînă în anul 1987 în d.u.i. pentru manifestări și aprecieri negative cu privire la politica partidului și statului nostru. Au fost informate organele de partid care au luat măsuri statutare.-

În aceste medii dispunem de o rețea informativă formată din 7 surse; 4 din aceste surse sînt în legătura problemei iar 3 în legătura altor compartimente de muncă.

Supravegherea informativă în aceste medii este desfășurată atât prin rețeaua informativă raportată cît și prin rețeaua informativă din locurile și obiectivele din cadrul problemei unde categoriile de persoane menționate își desfășoară activitatea.-

În acest an ne-am propus recrutarea a două surse, una în mediul A.T.M. și alta în rîndul membrilor Asociației artiștilor fotografi.-

SEFUL SECURITATII JUDETENE
Locot.col. *Macesanu*
MACESANU CONSTANTIN

SEFUL SERVICIULUI I/B
Maior *Ignat*
IGNAT NECHIFOR

ex.2;
RD:7256/1988

9 iunie 1988

Ministerul de Interne

Inspectoratul Județean Sibiu

***Plan de căutare a informațiilor în problema „Artă-
cultură” – presă, tipărituri.***

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 198-199v)

9.05.88

Ap. u. b.
Căp. Filley

P L A N

- de căutare a informațiilor în problema
"Artă-cultură" - presă tipărituri"

În vederea prevenirii, descoperirii și lichidării infracțiunilor contra securității statului, vom orienta și dirija rețeaua informativă în scopul realizării următoarelor obiective :

1. Depistarea și neutralizarea oricăror fapte și fenomene negative de natură să prejudicieze politica statului și partidului nostru în domeniul cultural.
2. Contracurarea acțiunilor cercurilor reacționare din exterior, care prin diferite metode și mijloace încearcă destabilizarea politică, vizează crearea unor dizidențe intelectuale în țara noastră.
3. Identificarea elementelor autohtone cu manifestări dușmănoase, cu acțiuni sau inacțiuni de natură să pună în pericol unele valori deosebite ori să entene alte consecințe care să prejudicieze Securitatea statului.
4. Efectuarea unor lucrări literare artistice cu un conținut interpretabil și echivoc cu consecințe negative pentru politica culturală a statului și partidului nostru. (insușiri).
5. Incercări de publicare în presa locală a unor materiale cu conținut interpretabil, ori cu greșeli de tipar sau redactare ce pot crea comentarii necorespunzătoare.
6. Publicarea fără aprobare în presa locală și la stația de radioamplificare a unor materiale ce conțin date cu caracter ori nedestinate publicității.
7. Intenții de a se efectua lucrări fără aprobare legală,

cu conținut necorespunzător, ori de sustragere a mijloacelor tipografice în vederea folosirii lor în scopuri ostile.

În scopul realizării obiectivelor propuse vom acționa în direcția obținerii următoarelor categorii de informații.

- intenții de atentat la viața și securitatea conducerii de partid și de stat, precum și a unor demnitari străini care ne vizitează țara ;

- constituirea de grupări și anturaje în scopul realizării unor acțiuni cu caracter enerhic și protestatar, pentru subminarea politicii partidului și statului în domeniul culturii și artei;

- poziția, preocupările și intențiile persoanelor cu antecedente politice sau penale, ori a descendenților acestora ;

- comentariile cu caracter ostil, opiniile și aprecierile tendențioase, calomnioase, ca urmare a concepțiilor proprii, sau datorită audierilor emisiunilor posturilor de radio străine.

- realizarea unor lucrări literare, artistice, piese de teatru, scenarii cu conținut dușmănos, în scopul publicării în țară ori scoaterii acestora în exterior ;

- acțiunile unor elemente de a folosi cenaclurile literare și artistice pentru vehicularea unor idei ostile ;

- folosirea și intenția manifestată de unele elemente de a folosi mijloacele de informare (presă, postul de difuzare radiofonică local) a ideilor ostile sau interpretabile din punct de vedere ideologic ori de a vicia atmosfera în mediu ;

- intențiile unor persoane de a distruge, altera, sustrage și înstrăina documente cu valoare documentară și artistică culturală pentru statul nostru ;

- stări de spirit negative, nemulțumiri privind aprecierea valorică a unor personalități în mediu de critice de specialitate (așa-zisi nemulțumiți, neînțeleși);

- protecția și apărarea contrainformativă a personalităților din problemă, cu influență în rândul elementelor veltare ;

- activitatea unor diplomați și cetățeni stră-

195
199

ini veniți oficial, interesul manifestat de aceștia față de unele persoane din cultură și artă, poziția acestora față de interesul manifestat de cetățenii străini față de activitatea și preocupările lor.

Pentru obținerea acestor informații vom avea în vedere următoarele categorii de persoane, locuri și medii din problemă:

- elemente cunoscute și semnalate cu manifestări greve, afirmatii tendențioase și dușmănoase la adresa conducerii de partid și de stat. Vom acorda o atenție deosebită elementelor :

"Bucur", "Piticul", semnalați cu astfel de manifestări ;

- vom încadra și dirija R.I. pe lângă elementele ce constituie anturajele din mediile, ceneclurile literare "Lumina", "Cedonia" și "Salonul artelor" unde elemente ce : "Ceramistul", "Zemfir", "Procs", "Dinu" și alții au preocupări de natură a submina politica culturală a Comitetului de cultură, precum și a altor instituții similare ;

- încadrarea informativă a descendenților și celor cu legături și relații în străinătate : cazurile "Vesile", "Bucur", "Febus", "Piticul".

- elemente cunoscute cu preocupări literare a căror conținut este interpretabil sau echivoc - "Gabriel", "Dumitru", "Ceramistul" ;

- la teatrul de stat și de păpuși vor fi sursele pentru a se cunoaște din timp piesele și repertoriul propriu ce urmează a fi pus în scenă, prevenindu-se să fi jucate acele piese ce nu corespund din punct de vedere politic și artistic ;

- în instituțiile de cultură (îndeosebi teatrele, filar - monica, se va urmări stările de spirit și nemulțumirile ca urmare a neacordării indicelui de autofinanțare ;

- la redacția ziarului "Tribuna" vom întreprinde măsuri de cunoaștere, cauzele acelor "eroruri" de tipar sau redactare ce pot apărea, acționându-se prin factorii competenți pentru prevenirea apariției a unor astfel de situații ;

- cunoașterea activității elementelor din cadrul oficiului de patrimoniu, în evoluării și stabilirii obiectelor cu caracteristici de a fi cuprinse în patrimoniul național ;

- depistarea elementelor ce au interes de a studia unele documente de valoare istorică, pe care apoi să le comenteze și

și interpreteze densturet. In acest sens se va acorda
stenție bibliotecilor "ASTRA" și "BRUKENTHAL" unde se
concentrează astfel de documente ;

- identificarea și încadrarea informativă
a elementelor preocupate de a obține burse de studii în
străinătate, a efectua călătorii de studii, sens în care
contactează sau realizează legături neoficiale cu orga -
nisme și organizații din străinătate, ori diplomați sau
cetățeni străini care să le faciliteze acesta lucru.

Prezentul plan se va completa în funcție
de evoluția situației informativ-operativă în problemă,
de mutațiile ce au loc în acest sector de activitate.

SEFUL SERVICIULUI I/B,

Meior

IGNAT NECHIFOR

Căpitan

SCHIOPOAIE MIRCEA

Ex.2 SM/EM
RD. 385/88

20 iunie 1988
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă de analiză
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I

Nota conține o raportare a situației informativ-operative în problema „Artă-cultură”. Sunt prezentate detaliat aspecte legate de structura rețelei informative, baza de lucru existentă și munca de prevenire și de combatere a activităților ostile.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 211-214)

211

207

Către,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I

NOTĂ DE ANALIZĂ

La ordinul dumneavoastră nr. D/oo6192o din 1o iunie 1988, raportăm că activitatea informativ-operativă în problema artă cultură se desfășoară în conformitate cu programul de măsuri al Direcției I, precum și pe baza ordinelor și indicațiilor primite din partea conducerii direcției de profil, ca urmare a mutațiilor survenite în situația operativ-informativă, având drept obiectiv principal, cunoașterea și prevenirea oricăror acțiuni cu caracter ostil, a încercărilor de influențare negativă și stragere a unor oameni de valoare la acțiuni potrivnice statului nostru.

Aneliza situației informativ-operative existente în problemă relevă următoarele concluzii :

I. Cu privire la rețeaua informativă în problemă :

În prezent R.I. pe linia problemei este formată din 51 surse, din care : 19 informatori, 5 persoane de sprijin, 22 surse cu aprobare, 4 gazde case de întâlniri și 1 rezident.

Dintre acestea 16 surse au posibilități interjudețene iar 4 au posibilități în exterior. Sub raportul pregătirii situația se prezintă astfel : 60 % sînt cu studii superioare, iar 40 % cu studii medii, iar din punct de vedere al vârstei 16 pînă la 35 ani, 28 între 35-50 ani și 9 peste 50 ani.

În acest an au fost scoase din rețea 2 surse, un informator care a obținut pașaportul de plecare definitivă din țară și o persoană de sprijin transferată la Serviciul II prin schimbarea locului de muncă. Au fost recrutate 2 surse, urmînd ce pînă la sfîrșitul anului să mai fie recrutate încă 5 surse.

Reportăm că în sectoarele de artă și cultură mai activează o rețea informativă formată din 15 surse, aflate în legătură altor compartimente de muncă (Serviciul III, 0544, Ollo).

Apreciem că numărul informațiilor furnizate de aceste surse pe profilul problemei este redus, comparativ cu posibilitățile și calitățile acestor surse. Din acest punct de vedere schimbul informațional a fost mai eficient, în ultima perioadă cu Serviciul III cînd s-a cooperat la cunoașterea activităților unor reprezentanți diplomatici sosiți pe raza noastră.

Reportăm că rețeaua informativă existentă în problemă sub raportul dispunerii și al pregătirii acesteia asigură în general controlul informativ în rîndul principalelor categorii de persoane, locuri și medii de interes operativ din problemă.

Din analiza situației operativ-informative din problemă a mutațiilor survenite, cît și pe linia planului de căutare a informațiilor se impune orientarea, instruirea și dirijarea rețelei informative spre cunoașterea totală a tuturor aspectelor ce ar putea împietea politica culturală a partidului și statului. De asemenea se impune a fi acordată o atenție deosebită cunoașterii și prevenirii stragerii la activități ostile, cu caracter disident, a unor persoane de prestigiu din acest sector.

În acest sens vom acționa în direcția încadrării informative cu rețea de profil a mediilor artiștilor liber-profesioniști, rețeaua existentă nu reușește să asigure un control optim asupra tuturor elementelor, avînd activități tangențiale în acest mediu. În aceeași situație se află și mediul artiștilor plastici, unde se vor lua măsuri de recrutare a unor persoane din rîndul acestor categorii de persoane. Recrutările ce se vor efectua pînă la sfîrșitul anului

212 202

vor fi orientate în direcția scoperirii informative a celor 2 medii menționate. Astfel vor fi recrutate 2 surse în rândul artiștilor liber profesioniști și o sursă în rândul artiștilor plastici.

Deoarece în ultima perioadă se constată o preocupare deosebită a unor reprezentanțe diplomatice pentru activitatea culturală din Sibiu (expoziții, concerte de jazz, donații, etc) vom dirija sursele existente în posibilități în scopul descifrării reșlelor intenții și preocupări a reprezentanților străini acreditați în țara noastră. Se va coopera cu Serviciul III în cazuri și situații concrete.

Vom acționa permanent pentru verificarea surselor din probleme, prioritar fiind cele folosite în cazuri și acțiuni informative, care vor efectua deplasări în străinătate, sau care datorită atribuțiilor de serviciu vin frecvent în contact cu cetățeni străini. Verificarea acestora se va realiza complex atât prin intermediul unor surse cât și prin folosirea mijloacelor "T", "F" și "S". În acest context vom acționa asupra surselor: "GABY", "SANDU", "DINU", "IANCU", "DRAGOS".

Termen : 15.09.1988

Deoarece în ultima perioadă s-a constatat existența unui aport scăzut la sursele: "PAVEL", "CRISTINA" și "CEZAR" se va analiza cauza acestei situații, urmând a se efectua propuneri pentru fiecare caz în parte.

Termen : 15.07.1988

De asemenea va fi clarificată situația sursei "NAE" ce a intrat în preocupările unor reprezentanți diplomați străini, și a cărei sinceritate este îndoielnică. Se va coopera cu S.III, după care vom efectua propuneri concrete în acest caz.

Termen : 30.06.1988

Pentru îmbunătățirea activității de cunoaștere și stăpânire a situației informativ-operative în problemă vom mai acționa în următoarele direcții :

1. Folosirea potențialului informativ a celorlalte compartimente existent în sectoarele de artă și cultură, pentru obținerea unor informații de profil.

Termen : 20.08.1988

2. Se va acționa mai energic în vederea creerii și creșterii potențialului informativ în teritoriu (Medias, Agnita și Dumbră-

veni) sens în care se va acorda de către ofițerul coordonator un sprijin și mai susținut în această direcție ofițerilor ce deservesc probleme în cele 3 localități.

Termen : 10.10.1988

3. Creșterea numărului relațiilor operative, sec-tosele problemei oferind cadrul și posibilitatea realizării în condiții optime a acestei sarcini.

Termen : permanent

II. Cu privire la baza de lucru existentă.

În prezent sînt lucrate în formele de evidență cunoscute un număr de 21 elemente. Din acestea 8 sînt lucrate în D.U.I., 2 mepe de verificare, 11 în S.I.P.

Dosarele de urmărire informativă și mepele de verificare sînt lucrate conform ordinelor în vigoare, cu plenuri de măsuri și analize efectuate în termen.

Din punctul de vedere al vechimii, situația do-serelor de urmărire informativă se prezintă astfel : 2 sub un an, 3 între un an și doi ani, 3 peste doi ani și unul 4 ani.

Structura bazei de lucru în funcție de pregătire, pro-centual este de 55 % cu pregătire superioară și 45 % cu pregă-tire medie.

Elemente lucrate sînt încadrate informativ co - respunzător pe două linii: 7 elemente și 14 pe 3 și 4 linii.

S-au folosit mijloacele speciale (S., F., T.O.) pe momente operative în scopul clarificării poziției prezente a elementelor.

Nu în toate cazurile s-au folosit mijloace T.O. complexe, existînd dosare de urmărire informativă în lucrarea carora se impunea instalarea unor astfel de mijloace. În D.U.I. rile "VASILE" , "BUCUR" și "SILE" situația informativ operativă reclamă instalarea unor astfel de mijloace sens în care pînă la 30.08.1988 se vor întreprinde măsuri de realizare a acestei măsuri.

Pondera bazei de lucru o reprezintă persoane cu manifestări dușmănoase, cu legături suspecte de interes opera-tiv , precum și cele din categoria persoanelor cunoscute cu

209
213

intenții de plecare definitivă din țară.

Informațiile obținute pînă în prezent reflectă poziție ostilă a elementelor lucrste, precum și preocupări în direcția destabilizării stării de spirit în sectoarele unde activează, de cele mai multe ori camuflîndu-și acțiunile sub masca unor greutăți obiective specifice genului de activitate desfășurat.

Analiza scoate în evidență că baze de lucru existentă în prezent nu reflectă din punct de vedere numeric și structural, specificul situației operative din județ, impunîndu-se neîntîrziat măsuri de selecționare și luare în lucru a tuturor persoanelor din acest sector, pretabile la acțiuni cu caracter ostil, avîndu-se în vedere prioritar următoarele categorii :

- descendență a elementelor cu antecedente ;
- cu cereri de plecare definitivă din țară (pînă la 15.08.1988 vor fi identificate aceste persoane în toate sectoarele problemei și vor fi luate în lucru);
- întrețin legături cu elemente din emigrația intelectuală;
- scuză lipsa posibilităților de afirmare pe plan cultural artistic;
- preocupări de redactare a unor lucrări de "serter";
- autori ai unor creații interpretabile, echivoce;
- ascultători și colportori ai postului de radio E.L.
- vizitatori ai ambasadelor și instituțiilor de artă străine acreditate în țara noastră.

În acest sens ofițerul coordonator cît și ofițerii din teritoriu vor întreprinde măsuri de verificare în evidențele M.I. a personalului încadrat în instituțiile de cultură și artă. Pe baza datelor obținute se vor efectua măsuri de aprofundare prin rețea informativă și celelalte mijloace ale muncii de securitate, după care în urma selecționării vor fi luate în lucru elementele ce se înscriu în criteriile mai sus emintite.

Termen : 30.08.1988

În trimestrul III vor fi finalizate D.U.I. "MARCU" care în prezent se află în controlul ofițerului, existînd premise stragerii la colaborare și D.U.I. "DUMITRU" în care s-a acționat prin surse și persoane oficiale, pentru influențarea pozitivă a obiectivului. Va fi finalizată de asemenea mapa de verificare "BALERINA" în care obiectiva a fost evertizată.

Termen : 30.07.1988

Vor fi luate măsuri de studiere și introducerea mijloacelor T.O. la Comitetul de cultură și educație socialistă în biroul obiectivului din D.U.I. "VASILE".

Termen : 30.08.1988

Vom analiza informațiile existente în problemă, paralel cu obținerea de noi date care să ne permită identificarea unor medii, entități (sau personalități ce polarizează în jurul lor elemente din artă cultură) unde să acționăm pentru controlul acestora prin mijloace T.O.

Termen : 25.08.1988

3. Privind muncă de prevenire și combatere a activităților ostile a unor persoane din problemă.

De la începutul anului și până în prezent au fost efectuate 7 informări la organele județene de partid ce s-au finalizat prin intervenția organelor competente pentru prevenirea degenerării unor situații în fapte cu caracter antisocial.

Au fost efectuate 9 influențări pozitive, acționându-se în prezent cu această măsură asupra a încă două elemente lucrate în D.U.I.

Pe baza informațiilor obținute s-au deschis două D.U.I. asupra unor elemente semnalate cu manifestări necorespunzătoare ("VASILE" și "SILE"), închizându-se dosarul de urmărire informativă "ASOCIATIA" prin informarea organelor de partid.

De asemenea au fost deschise 2 mape de verificare asupra unor elemente semnalate; unul cu manifestări necorespunzătoare și celălalt cu preocupări de stabilire ilegală în străinătate, legături și relații cu cetățeni străini, ultimul fiind și svertizat. În urma verificărilor s-au acordat un număr de 15 șize pozitive și 2 negative.

Au fost efectuate un număr de 9 prelucrări contrainformative individuale asupra persoanelor ce au efectuat deplasări în străinătate. Din contactarea acestora la întoarcere nu au rezultat aspecte de interes operativ.

Față de situație operativă existentă ne propunem supraveghere cu mai multă rigurozitate a persoanelor

210
214

ce efectuează deplasări în străinătate, în mod deosebit la întoarcerea acestora.

Vom întreprinde măsuri de identificare și cunoaștere a celor care efectuează deplasări periodice în interes de serviciu sau particular. În funcție de interesele muncii și a detelor pe care le vom obține, aceștia vor face obiectul unor verificări complexe pentru prevenirea stragerii la activități ostile de către emigrația intelectuală.

În scopul protejării și apărării contrainformative a personalităților din problemă, vom constitui mape pentru fiecare persoană din această categorie care va cuprinde : Fișă personală cu datele de cunoaștere din care va rezulta și necesitatea protejării și apărării contrainformative; o notă de măsuri în care se va preciza sarcinile ce le vom întreprinde, jocurile și combinațiile operative, în scopul realizării obiectivului propus; precum și informațiile și datele obținute pentru fiecare caz în parte.

Termen : 15.08.1988

În scopul influențării pozitive a unor personalități din rîndul cetățenilor străini ce vizitează instituțiile din problemă, va fi lăsată măsura selecționării unei rețele informative capabile să acționeze în această direcție.

Totodată vor fi cptați la această activitate și persoanele de încredere cu posibilități pe această linie.

Pentru cazurile mai deosebite vom cere sprijinul Direcției I și Serviciului D.

Termen : permanent

Întreaga rețea informativă va fi reinstruită cu sarcini specifice de cunoaștere a stărilor de spirit negative, a neajunsurilor, cauzelor generatoare de nemulțumiri și comenterii necorespunzătoare, informîndu-se periodic organele de partid și factorii de răspundere.

Termen : permanent

SEFUL SECURITĂȚII JUDEȚENE
Locot.col. *Col. Julez*
MACESANU CONSTANTIN

SEFUL SERVICIULUI I/B
Maior *Ignat*
IGNAT NECHIFOR

Ex.2 SM/BM
RD: 453/88

18 octombrie 1988
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I, Serviciul V

Nota face referire la Andrei Pleșu și la activitatea sa academică. Cu ajutorul „surselor”, ofițerii Securității reușesc să obțină o înregistrare a unei conferințe susținute de filosoful român.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, f. 283)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDETEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -
Nr. 150/SM/00 16292 . 18.5 .1988

277
283
STRICT SECRET
Exemplar nr. 2.

Către,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
DIRECTIA I - SERVICIUL V -

Îneintăm alăturat materialele informative T.O. obținute
ca urmare a măsurilor luate asupra criticului de artă ANDREI
PLESU, în perioada cît acesta a fost pe raza noastră de compe-
tență.

Anexăm totodată o casetă înregistrată de o sursă a
organelor noastre, cu prilejul unui vernisaj de la Galeria
de artă din Zelău, cînd ANDREI PLESU a ținut un discurs care,
considerăm că poate fi exploatat în contextul măsurilor întreprinse în cazul sus-numitului.

Rugăm ca după exploatare, caseta să ne fie înapoiată
pentru a fi dată sursei.

SEFUL SECURITATII JUDETENE
Locot.col. *Macesanu*
MACESANU CONSTANTIN

SEFUL SERVICIULUI I/B
Locot.col. *Ignat*
IGNAT NECHIFOR

Ex.2 SM/BM
RD: 995/88

27 decembrie 1988
Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statului
Direcția I

Documentar
privind cercurile și elementele reacționare din
exterior care acționează pe linia influențării
negative și a incitării oamenilor de artă și de cultură

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 14-27)

Nr. 151/DI/0051156 din 2 decembrie 1988

D O C U M E N T A R

=====

PRIVIND CERCURILE SI ELEMENTELE REACTIONARE DIN
EXTERIOR CARE ACTIONEAZA PE LINIA INFLUENTARII
NEGATIVE SI INCITARII OAMENILOR DE ARTA SI CULTU-
RA DIN TARA NOASTRA.

Ca urmare a agravării situației internaționale, s-au intensificat în ultima perioadă acțiunile îndreptate împotriva statelor socialiste, inițiate de cercuri și organisme anticomuniste, de serviciile de spionaj și contrainformații occidentale.

În cadrul campaniei de diversiune politico-ideologică desfășurată împotriva R.S.România, o direcție prioritară de acțiune o constituie subminarea politicii culturale a partidului și statului nostru, instigarea la atitudini și manifestări antipartinice, protestatar-disidente și de opoziție deschisă în rîndul oamenilor de artă și cultură.

În acest scop sînt folosite: asociații anticomuniste cu acoperire culturală; instituții sau organisme ale statelor occidentale; ziare, reviste și edituri ale emigrației; elemente intelectuale de origine română angajate sau colaboratoare ale posturilor de radio reacționare; persoane rămase ilegal în străinătate, care sînt folosite în acțiuni de racolare a unor oameni de artă și cultură din R.S.România.

Datele obținute în ultimul timp atestă, în afară de sporirea virulenței atacurilor îndreptate împotriva țării noastre, și o dinamică accentuată caracterizată prin dispariția unor asociații cu activitate dușmănoasă și înființarea altora, ieșirea din scenă a unor elemente reacționare de vîrf din emigrația intelectuală, concomitent cu apariția altor persoane care desfășoară acțiuni ostile R.S.România, deplasarea ariei mijloacelor de propagandă diversionistă și spre alte surse de informare în masă decît cele cunoscute pînă în prezent.

15

Mutațiile survenite în evoluția situației operative, circumscrisă la activitatea cercurilor reacționare din Occident avînd ca obiectiv denigrarea politicii culturale a partidului și statului nostru, impun o documentare temeinică cu privire la arsenalul formelor și mijloacelor folosite, a căror configurație actuală este următoarea:

I. ASOCIATII REACționARE INTERNATIONALE CU ACOPERIRE CULTURALA

1. "FUNDATIA PENTRU INTRAJUTORARE INTELECTUALA", din Paris, creată și finanțată de serviciile de informații occidentale. Sub acoperirea de instituție culturală neguvernamentală, această organizație desfășoară activități de studiere, selecționare și racolare a unor oameni de cultură și artă din țări socialiste, inclusiv R.S.România, în scopul folosirii lor în acțiuni ostile. Intermediază obținerea unor burse de studii și documentare, participarea la diferite manifestări culturale din Occident, oferind sprijin financiar persoanelor vizate, sub pretextul dezvoltării relațiilor dintre oamenii de cultură din țările europene și promovării valorilor literar-artistice. În fapt, aceasta își orientează selectiv ofertele și sprijinul către intelectualii nemulțumiți, cu poziții așa-zise non-conformiste, pretabili la manifestări disidente. Secretara fundației, ANNETTE LABORAY, cetățean vest-german cu domiciliul în Franța, are strînse legături cu subredacția din Paris, a Secției române a postului de radio autointitulat "Europa liberă", iar în cadrul discuțiilor cu persoanele care recurg la serviciile acestei organizații și cu ocazia deplasărilor ce le efectuează în țara noastră, acționează pentru obținerea de date cu privire la viața literar-artistică, activitatea instituțiilor de cultură și a unor scriitori și oameni de artă, care sînt prelucrate în mod speculativ și folosite în propaganda ostilă R.S.România.

Astfel, în luna octombrie 1987, ANNETTE LABORAY a efectuat o vizită în țara noastră, ca reprezentantă a unor galerii de artă din F.Germania, în scopul, declarat oficial, de selecționare a unor lucrări grafică pentru a fi prezentate într-o expoziție internațională. Cu acest prilej, a contactat mai mulți artiști plastici și scriitori, realizînd în același timp și unele întîlniri ce au depășit cadrul oficial al activității pentru care a venit în țară.

2. SECTIILE DIN FRANȚA SI S.U.A. ALE ORGANIZATIEI PEN-CLUB INTERNATIONAL", cu sediul la Londra, înființată în 1921 ca

asociație profesională a poezilor, prozatorilor și traducătorilor, și-au intensificat preocupările pe linia "respectării integrității culturale și a libertății de expresie". Acestea au stabilit legături de informare reciprocă și colaborare cu "AMNESTY INTERNATIONAL" și alte organizații ce acționează împotriva țărilor socialiste. Sub pretextul apărării drepturilor omului, întretine campanii publice cu privire la "persecutarea unor oameni de cultură și artă prin apeluri, scrisori de protest, articole tipărite în diverse publicații, ori sprijină direct scriitori disidenți prin acordarea de premii, burse, ajutoare, trimiterea de invitații, cooptarea ca membri etc. În acest mod au susținut acțiunile ostile ale scriitorilor români PAUL GOMA, DORIN TUDORAN, BUJOR BODELCOVICI ș-a.

După Congresul de la Tokio din 1983 al PEN-CLUBULUI s-au constatat tendințe de deplasare a activităților secției din S.U.A. și către probleme privind "situația culturală a minorităților etnice" din R.S.Cehoslovacă, R.S.F.Iugoslavia și R.S.România. Acțiunea a fost inițiată la solicitarea "FUNDATIEI MAGHARE PENTRU DREPTURILE OMULUI" din New-York, organizație iredentistă condusă de LASZLO HAMOS.

Această tendință s-a accentuat la cel de-al 46-lea Congres al PEN-CLUBULUI, desfășurat la New-York în ianuarie 1986, prilej cu care au fost adoptate rezoluții ce se referă la așa-zisa încălcare a drepturilor omului în țările socialiste inclusiv în R.S.România.

II. ASOCIATII CULTURALE ALE ROMANILOR DIN STRAINATATE

1. "UNIUNEA ARTISTILOR LIBERI ROMANI (ARS LIBERA)

din R.F.Germania, militează pentru reunirea muzicienilor români din diferite țări occidentale, în scopul "răspîndirii valorilor spirituale românești, prin concerte, spectacole, conferințe și publicații". Condusă de un comitet format din GEORGE BALAN, HORST GEHAN, VLADIMIR LAKATOS, PAUL IONESCU și CORIOLAN COMAN, asociația a desfășurat mai multe activități profesionale, cărora însă publicațiile ostile ale emigrației le-au făcut publicitate, ca fiind expresie a "lipsei de posibilități de afirmare în țară".

2. Asociația "HYPERION", creată la Paris în 1982 din inițiativa lui LEONIDA MAMALIGA, ca "instituție științifică și culturală românească", dezvoltă cadrul de preocupări al "Cenaclului literar român" înființat de aceasta în anul 1954. Noul așezămînt și-a propus să militeze pentru "solidaritatea culturală a emigrației române", acționînd în două direcții principale: constituirea unui fond de cărți și publicații ale emigrației române și popularizarea acestora prin conferințe, colocvii, mese rotunde, întruniri etc.

Printre membrii fondatori al Asociației "HYPERION" figurează: Dr. BOSNIEF PARASCHIVESCU, MATEI CAZACU, VIRGIL IERUNCA, MONICA LOVINESCU, STEFAN LUPASCU, BASARAB NICULESCU, CICERONE POGHIRC, SANDA STOLOJAN, VIRGIL TANASE, ale căror preocupări ostile în acest cadru, vizează răspindirea . cărții românești aparținînd exilului".

Cenaclul literar din cadrul asociației culturale "HYPERION", la ședințele căruia participă și intelectuali români aflați în vizită temporară în Franța, este folosit , în activitatea sa ostilă, de subredacția de la Paris a postului de radio "Europa Liberă".Astfel, după rămînerea ilegală în străinătate a unor scriitori, aceștia sînt atrași la manifestările cenaclului literar, care polarizează elemente reacționare ale emigrației intelectuale din Franța. In acest "cadru literar" speculînd starea morală a fugarilor, generată de nesiguranța găsirii unui loc de muncă și situația materială precară, prin diferite aranjamente și promisiuni, subredacția acționează asupra lor pentru a-i angrena în activități ostile țării noastre și a-i menține sub influență

3. "CENTRUL ROMAN DE CERCETARI", subintitulat și "instituție liberă de învățămînt superior", afiliat Academiei din Paris, constituit în 1982 cu o conducere formată din EUGEN IONESCU și VIRGIL IERUNCA, partea franceză fiind reprezentată DE RAYMOND DE GEOUFFRE DE LA PRADALLE, avocat la Curtea de Apel și ALPHONSE DUPRONT, fost lector al Universității Sorbona iar pînă în 1968 director al Institutului francez din București. In funcția de secretar general al "CENTRULUI ROMAN DE CERCETARI" a fost ales CICERONE POGHIRC, fost profesor la Facultatea de limbii romanice clasice și orientale a Universității din București. stabilit ilegal în Franța în 1979, în prezent lector de limbă română la Universitatea din Bochum - R.F.Germania.

In intenția organizatorilor, "CENTRUL ROMAN DE CERCETARI" vrea o instituție culturală continuatoare a activității asociației similar ce a funcționat în Franța în perioada 1948-1964, din inițiativa lui MIRCEA ELIADE, EMIL CIORAN și EUGEN IONESCU. Organizatorii își propun "să reunească și să popularizeze valorile culturale românești din străinătate în condițiile în care în Franța și alte țării occidentale trăiesc numeroși intelectuali de origine română". "CENTRUL ROMAN DE CERCETARI" desfășoară și unele activități cu caracter politic ostil de disociere de politica culturală românească, organizînd la anumite intervale de timp conferințe și expuneri pe teme literare și istorice în care este prezentat denaturat fenomenul cultural din țara noastră.

Intre membri activi ai Centrului se află CICERONE POGHIRC,

DAN CERNOVODEANU, TITUS BARBULESCU, ELEONORA COSMOPOL, CRISTINE STURDZA, iar între conferențiarii ocazionali, THEODOR CAZABAN, VINTILA HORIA, IOAN PETRU CULIANU, MATEI CAZACU și PETRE NASTUREL. În 1983, după inaugurarea "Casei Românești" din Paris, într-un local obținut cu sprijinul primarului din acea perioadă al capitalei franceze, JACQUES CHIRAC, "CENTRUL ROMAN DE CERCETARI" a organizat conferințe, manifestări comemorative, seri culturale, expoziții de carte, la care au fost invitați și unii intelectuali din țară aflați în vizită în Franța, asupra cărora au avut loc încercări de influențare, racolare și obținere de date care să fie folosite în scop propagandistic, denigrator.

4. "ASOCIAȚIA PENTRU PROTECȚIA MONUMENTELOR ISTORICE ȘI DE ARTA DIN ROMANIA", înființată la Paris în luna martie 1985.

Constituirea acestei asociații reprezintă, în fapt, reorganizarea "Comisiei pentru apărarea monumentelor istorice din România", creată la Paris în anul 1980, din inițiativa și sub conducerea arhitectului MATEI BELDIMAN.

Asociația și-a propus ca obiect de activitate, mobilizarea, prin memorii, apeluri, demersuri, manifestări etc. a opiniei publice internaționale, a unor organizații și oameni politici să ia atitudine, pentru oprirea oricărei demolări de monumente și lăcașuri istorice din România, reînființarea Direcției Patrimoniului Cultural Național - desființată în 1977, respectarea integrală a Cartei UNESCO privind conservarea și deplasarea monumentelor, crearea unei comisii internaționale sub egida UNESCO pentru controlul și coordonarea tuturor lucrărilor privind monumentele istorice din România.

5. "INSTITUTUL DE CERCETĂRII ROMANEȘTI" înființat în noiembrie 1987 la Munchen, având ca obiect de activitate "încurajarea și dezvoltarea relațiilor, culturale româno-germane în domeniul limbii, literaturii istoriei și culturii". Este condus de un comitet format din: DORISIE GHERMANI, profesor, membru al Senatului Facultății de științe politice a Universității din Munchen; GHEORGHE CIORANESCU, unul din inițiatorii creerii asociației respective; HORST GLASEL, profesor la Universitatea din Munchen; KLAUS LANGE, conducătorul Cercetărilor științifice la fundația "Hans Szeidens"; CRISTEA TZAN, director executiv al Patrimoniului cultural al germanilor din sud-estul Europei.

Prima manifestare a institutului a avut loc în perioada 6-7 iunie a.c. când sa desfășurat un congres științific cu tema: "România în sfera de interese a Marilor Puteri", la care au participat intelectuali din emigrația română, precum și cercetători și oameni de știință "preo-

cupați de problemele românești".

Lucrările au fost organizate pe 5 secțiuni: istorie, "minorități", arte plastice și literatură, politologie, religie. In comunicările prezentate la secțiunile de istorie, "minorități" și politologie de către MIHAI STURDZA, PETER LEONARD, MONA JURFERNER, VLAD GEORGESCU și MIHAIL SAFIR s-au făcut și referiri cu caracter denigrator la adresa țării noastre.

Manifestarea a fost popularizată de posturile de radio "B.B.C." "Vocea Americii" și "Europa liberă".

6. ASOCIATIA "PRIETENII LUI CONSTANTIN NOICA", constituită la Paris în luna mai 1988, care și-a propus ca obiect de activitate publicarea unor volume cuprinzând amintiri despre CONSTANTIN NOICA, realizarea unor traduceri din opera acestuia și alcătuirea unei arhive "NOICA".

Asociația are ca președinte pe IONEL JIANU critic de artă, element cunoscut cu atitudine oscilantă și ca membri de onoare pe GHEORGHE CIORAN, EUGEN IONESCU, STEFAN LUPASCU, CRISTINEL ELIADE, toți din Franța, profesorul DAVID TRACY din Cicago - S.U.A. și DOUGLAS HOBE JESSICA VIOLET din Anglia, persoană preocupată să culege date din țara noastră de natură a alimenta propaganda ostilă și să incite unii creatori de literatură și artă.

Deși, din declarațiile făcute de IONEL JIANU la postul de radio "B.B.C." la 28 iulie 1988, nu a rezultat ca asociația să aibă caracter reacționar, avînd în vedere componența sa, precum și stitucirea unora dintre discipolii lui Noica din țară este de previzionat antrenarea acesteia în activități contrare intereselor R.S. România.

7. "SOCIETATEA DE PASTRARE ȘI PROMOVARE A CULTURII ROMÂNESCII"

înființată în vara acestui an la Aachen- R.F. Germaniei, care reunește intelectuali români și evrei originari din țara noastră, are ca președinte pe DUTESCU MIRCEA, profesor universitar, iar vicepreședintele pe DIACONESCU MIRCEA, medic stomatolog de naționalitate evreiească.

Deși scopul declarat al asociației este de a promova "adevărată cultură românească în Occident", în realitate la întrunirile acesteia sînt abordate aspecte de natură politică, vizînd denigrarea realităților social-economice din țara noastră.

Gruparea respectivă are legături directe cu postul de radio "Europa liberă", conducerea să intenționează ca în anul 1989, cu ocazia comemorării a 100 de ani de la nașterea poetului MIHAIL EMINESCU să invite la Aachen angajați ai postului, care să conferențieze în cadrul

manifestărilor ce vor fi organizate cu acest prilej, pentru "a da prestigiu și greutate" acțiunii.

Intrunirile membrilor societății au loc într-o sală amenajată în incinta unui restaurant al cărui proprietar este EGER OTTO, originar din Lugoj, unde , periodic sînt organizate spectacole la realizarea cărora participă și actorii fugari MIRCEA CRISAN și DUMITRU FURDUI, cunoscuți cu atitudine ostilă R.S.România.

Activitatea majorităților asociațiilor culturale ale intelectualilor români din străinătate este concentrată , în ultimul timp, spre realizarea "unui front comun de acțiune vizînd afirmarea unei identități spirituale specifice românilor din emigrație în țările în care trăiesc". Totodată, sînt inițiate "acțiuni de promovare a tradițiilor și culturii românești", dar cu accent pe ideea că " exilul este în prezent exponentul autentic al adevăratelor valori ale civilizației românești", fiind încurajate și susținute manifestări ostile, de denigrare a politicii culturale a partidului și statului nostru.

O caracteristică actuală o constituie și preocuparea, din ultima perioadă, a unor lideri ai emigrației reacționare, cum ar fi ION RATIU, președintele "Uniunii Românilor Liberi", de a prelua controlul sau de a se implica direct în activitatea asociațiilor culturale imprimîndu-i un conținut cît mai ostil la adresa R.S.România, folosind cadrul respectiv și pentru a-și crea posibilități de contactare, exploatare informativă și influențare dușmănoasă a unor oameni de artă și cultură români care se deplasează în exterior. Aceasta cu atât mai mult cît în conducerea sau la manifestările unora dintre aceste asociații participă și unele personalități de renume din emigrație sau autohtone cunoscute cu o poziție corectă față de țara noastră ,cea ce este de natură să creeze derută și confuzie în rîndul unor persoane neavînde asupra caracterului și adevăratelor obiective urmărite de grupurile respective.

III. Instituții sau organisme ale unor țări occidentale care acționează pentru influențarea sau racolarea unor oameni de artă și cultură din R.S.România.

I. Societatea "INTERNATIONES", instituție vest-germană de relații culturale cu străinătatea, constituită în anul 1952, pe lângă Ministerul Afacerilor Externe, cu sediul în localitatea Bad-Godesberg și filiale în orașele Hamburg, Frankfurt/Main, Stuttgart și München, la invitația căreia se deplasează în R.F.Germania, pentru documentații oameni de cultură și artă din țara noastră. În programul stabilit pentru delegațiile române sînt cuprinse activități care facilitează orga-

nelor de specialitate și elementelor interesate studierea, exploatarea informativă inclusiv influențarea unor persoane să refuze înapoierea în țară.

2. Fundația "HUMBOLDT" din R.F.Germania oferă burse de studii și documentare unor oameni de știință și cultură din R.S.România, selecționați la recomandarea ambasadei vest-germane din București, care studiază și punctează în acest scop, persoane cu perspective de afirmare în domeniul cultural-științific, cercetători, specialiști etc.

Cu ocazia prezenței în străinătate, asupra acestora se acționează în vederea determinării lor să se stabilească definitiv în Occident.

3. "ACADEMIA ROMANO-AMERICANA DE ARTE ȘI ȘTIINȚA"

(A.R.A.), condusă în prezent de MARIA MANOLIU MANEA, a fost constituită în anul 1975, grupând intelectuali din Occident, marea majoritate români americani - profesori universitari și cercetători preocupați în special de studii de limbă și cultură românească.

Scopurile principale ale organizației vizează "promovarea valorilor culturale și spirituale românești în S.U.A.", realizându-și obiectivele propuse prin congrese anuale, unde sînt dezbătute teme de lingvistică, istorie, artă etc. La manifestări participă intelectuali din emigrație, inclusiv elemente cunoscute cu atitudine dușmănoasă față de țara noastră ca: ION RATIU, președintele "Uniunii Românilor Liberi", VIRGIL NEMOIANU de la Universitatea catolică din Washington, SORIN ALEXANDRESCU de la Universitatea din Amsterdam, organizația intrînd, astfel, în unghiul de incidență al cercurilor reacționare din Occident.

De altfel, din comitetul executiv, organul de conducere al academiei, ales odată la 3 ani, face parte și IOAN PETRU CULIARU, element cunoscut cu atitudine ostilă țării noastre, sosit recent în S.U.A., ca profesor la Universitatea din Chicago.

În cadrul conducerii A.R.A. se manifestă în ultima perioadă unele disensiuni între gruparea condusă de M.MANOLIU-MANEA și C. GORDUNEANU și cea condusă de GHEORGHE CALCIU DUMITRESCU. În prezent există un conflict între MARIA MANEA MANOLIU și editorii ziarelor "MICROMAGAZIN" din SUA și "CUVINTUL ROMANESC" din Canada care au publicat articole critice la adresa A.R.A., președinta acestei societăți fiind acuzată că nu manifestă suficient spirit critic față de realitățile din România.

IV. Publicațiile cultural-artistice editate de grupări și elemente reacționare din emigrație.

1. "CARTEA ROMANEASCA IN OCCIDENT", buletin semestrial editat de Asociația "HYPERION" din Franța, sub îngrijirea lui LEONIDA MAMALIGA, publicație care își propune "să înlesnească răspîndirea cărții românești în lume". Buletinul include referiri privind aparițiile de cărți scrise de autori români din emigrație, precum și articole, studii și rezumate ale conferințelor rostite de emigranți români la sediul Asociației "HYPERION".

Pe această linie se acționează în direcția cultivării, în rîndul emigrației, precum și printre românii aflați temporar în străinătate, a intereselor pentru ansamblul activității editoriale de carte românească din Occident, inclusiv noi apariții sau republicări de lucrări cu conținut dușmănos ale editurilor "CARPATI" (Madrid), "ION DUMITRU" (Munchen), "CORESI" (Freiburg) și altele.

2. "LIMITE", editată la Paris de VIRGIL IERUNCA și NICOLAE PETRA, în care sînt publicate articole ostile R.S. României semnate de elemente din emigrația culturală reacționară. Pe această linie se situează și "ETHOS," condusă de MONICA LOVINESCU, ambele publicații aflîndu-se sub controlul subredacției de la Paris a secției române a postului de radio "Europa Liberă".

3. "SAPTAMINA MUNCHENEZA", buletin care apare la Munchen sub conducerea lui ION DUMITRU, publică materiale cu conținut denigrator la adresa politicii culturale a partidului și statului nostru, precum și informații privind diferite acțiuni și manifestări organizate de emigrația reacționară din R.F. Germania, Franța, Spania, Anglia.

4. "AGORA", așa - zisă "revistă culturală românească" care apare în S.U.A. sub egida Institutului de politologie din Philadelphia și cu sprijinul financiar al "Fundației Naționale pentru Democrație", organizație susținută cu fonduri provenite din surse particulare și guvernamentale americane, pentru "a promova idealurile democrației în întreaga lume".

Potrivit afirmațiilor lui DORIN TUDORAN, redactor șef al publicației, revista reprezintă "o alternativă culturală la contracultura oficială din România".

În cele două numere apărute pînă în prezent au fost publicate lucrări semnate de persoane din țară și anume, un grupaj de poeme aparținînd lui DAN DESLIU (în numărul 1/1988) și un studiu despre MIRCEA ELIADE în limba franceză scris de DAN PETRESCU din Iași (în numărul 2/1988).

De asemenea, în numărul 1/1988, a apărut și un material semnat cu pseudonimul "GRIGORE NEGRESCU", prezentat de DORIN TUDORAN într-un interviu acordat postului de radio "Europa liberă", ca fiind "un intelectual din România".

Pentru a asigura încă din start o anumită ținută publicației, inițiatorii acesteia l-au nominalizat ca președinte de onoare pe EUGEN IONESCU. Redactor șef adjunct este MIHAI BOTEZ, redactori PAUL GONIA și VLADIMIR TISMANEANU, colegiul redacțional fiind format din elemente cunoscute cu atitudine ostilă ca : MATEI CAZACU, MIHNEA BERINDEI, LUCIA RAICU, VIRGIL IERUNCA, ION NEGOITESCU, VIRGIL NEMOIANU. Printre colaboratori se numără: STEFAN BACIU, VINTILA HORIA, MONICA LOVINESCU, BUJOR NEDELCOVICI, DAN CRISTEA, GELU IONESCU.

5. "UNIVERSUL", publicație cu un profil mai larg, scoasă de ARISTIDE BUHOIU, la New-York, prin materialele cu caracter denigrator semnate de intelectuali români cunoscuți cu poziție ostilă țării noastre, s-a individualizat, în ultimul timp, ca unul dintre ziarele editate de emigrația reacționară cu un conținut profund dușmănos R.S. România.

Tot la New-York apare ziarul "MICROMAGAZIN", editat de MARIU LIGI, în care sînt publicate frecvent materiale tendențioase în conținutul cărora se fac dese referiri la așa-zisa lipsă a libertății de creație din țara noastră. În ziar, care este sprijinit de postul de radio "Europa Liberă", sînt publicate pe spații largi comentariile ostile țării difuzate de această officină.

În afară de publicațiile cu profil cultural, mai sînt editate de elemente reacționare din emigrație ziare și reviste cu caracter ostil, unele de nuanță legionaro-fascistă, care cuprind și elemente literar-artistice rezervate unor articole dușmănoase îndreptate împotriva politicii culturale a partidului și statului nostru. Între acestea, sînt cunoscute prin conținutul lor profund reacționar: "CUVINTUL ROMÂNESC" din Canada, "LIBERTATEA", "NOUA DREAPTA" din SUA., "CARPATII" și "TARA SI EXILUL" din Spania, "VATRA" și "STINDARDUL" din Franța, editate de: GEORGE BALASU, NITA NICOLAE, BURLACU CONSTANTIN, TRAIAN POPESCU, NICOLAE ROSCA, PETRE VALIMAREANU, ION PANTAZI, MIHAI KORNE, RADU CIMTEANU și FAUST BRADESCU.

În final, grupările reacționare, prin aceste publicații, urmăresc să-și dezvolte o bază de sprijin în mediile de intelectuali din emigrația română, cu scopul de a polariza în jurul lor elemente ostile din rîndul acestora și a le angrena în acțiuni dușmănoase R.S. România.

V. Secția română a postului de radio autointitulat "EUROPA LIBERA", care, în ceea ce privește cultura și arta din țara noastră, urmărește, în esență :

- prezentarea denigratoare și calomnioasă a politicii culturale a partidului și statului și discreditarea creatorilor de opere ce reflectă realizările și idealurile societății socialiste;
- subestimarea valorilor reale ale literaturii și artei românești concomitent cu prezentarea elogioasă a culturii occidentale, îndeosebi a creațiilor unor elemente din rîndul emigrației române ostile;
- elogierea sistematică a unor tineri creatori de literatură și artă din țara noastră în scopul apropierii, influențării negative a acestora și incitării lor la acțiuni cu caracter contestatar;
- instigarea unor elemente nemulțumite din rîndul intelectualilor din țară, la manifestări protestatere și disidente, crearea unui climat de tensiune, rivalități și polemici în viața literară și artistică, în activitatea instituțiilor culturale românești și scoaterea uniu- nilor de creație de sub control;
- negarea existenței libertății de creație.

Pe linia acestor direcții de acțiune ostilă, subredacția de la Paris a postului de radio sus-menționat și-a profilat activitatea dușmănoasă pe problematica literaturii, artei și culturii românești. Prin încercări de imixtiune în viața și activitatea culturală a țării noastre, grupul de acțiune al subredacției folosește un întreg arsenal de intrigi în scop de diversiune ideologică în domeniul cultural-artistic. Angajații subredacției, MONICA LOVINESCU și VIRGIL IERUNCA, dețin ponderea emisiunilor și comentariilor pe teme culturale difuzate de "Europa Liberă" și beneficiază de sprijinul unor grupuri colaboratori printre care: VIRGIL TANASE, PAUL BARBANEAGRA, PAUL GOBA, MIHNEA BERIBEL, MARIE FRANCE IONESCU, MIRON NICULESCU, SANDA STOLOJAN.

Subredacția întreține legături cu cele mai dușmănoase grupări ale emigrației române din Franța, cercuri reacționare autohtone, elemente iredentiste maghiare și disidenți proveniți din țările socialiste.

Intelectualii români care se deplasează în Franța sînt contactați sistematic de membrii subredacției pentru obținerea de informații din și despre România, asupra unora acționîndu-se în vederea determinării lor să refuze înapoierea în țară și a deveni colaboratori ai "Europei libere".

De asemenea, Secția de limbă maghiară a postului de radio "Europa liberă", acordă în ultimul timp, o atenție sporită problemelor cultu-

27

rale din țara noastră în conexiune cu așa-zisa lipsă de drepturi și libertăți a naționalității maghiare . În emisiunile postului respectiv, KASZA LASZLO, SZEKELY GABOR , SZOCS GEZA și alte elemente naționalist-șovine, cu atitudine ostilă R.S.România, fac diverse comentarii cu caracter denigrator la adresa politicii culturale a partidului și statului nostru, invocând "desființarea valorilor spirituale maghiare, prin respingerea căilor și mijloacelor de afirmare a elementului etnic maghiar în domeniul culturii " .

Incepând cu a doua jumătate a anului 1987, alături de postul de radio "Europa Liberă , și-au intensificat activitatea ostilă țării noastre și alte posturi occidentale, detașându-se în principal "Vocea Americii", "B.B.C.", "Deutsche Welle" și în ultimul timp "Radio France International".

În cadrul emisiunilor în limba română difuzate de posturile de radio respective sînt transmise interviuri luate unor intelectuali din emigrație: reacționară, comentarii și relatări denigratoare și cu caracter incitant vizînd politica culturală a partidului și statului nostru.

Între persoanele cunoscute ca angajați sau colaboratori ai posturilor de radio menționate, sînt semnalate cu comentarii frecvente HORIA PUSCASU și VICTOR MOROSAN la "Vocea Americii", ANA MARIA BOTA, MONICA SAVULESCU, CLAUDIA STEFANESCU, NICOLAE BALOTA, MARIA MAILAT CULCER la "B.B.C.", ION CIUREA , ELISABETA AKSAM-MOCANU la "Deutsche Welle" ALEXANDRU PAPILIAN la "Radio France International".

VI. Scriitori, artiști plastici, lirici, instrumentiști și de circ rămași în străinătate, care sînt folosiți de diverse instituții sau cercuri interesate pentru recoltarea și detoriinarea informațiilor referitoare la țară și să se întorcă la activități de propagandă, oameni de artă și cultură aflați temporar în Occident:

- EDMUND POLLAK, emigrant român, referent pentru România în cadrul "WESTDEUTSCHERECTORENKONFERENZ", instituție de acoperire a organelor de specialitate vest-germane, este dirijat cu sarcini îndeosebi pe lângă delegații români din domeniile învățămînt, artă-cultură, cu scopul de a-i cultiva, exploata informativ și determina să refuze înapoierea în țară.

- SAMUEL DRUCKMANN (SAMI DAMIAN) și M.HEITMANN de la Seminarul de romanistică din Heidelberg, contactează reprezentanți români care se deplasează în R.F.Germania cu scopul atragerii la relații neficiale, exploatării informative și racolării lor.

- BANDHAUER KARL, agent al organelor de specialitate vest-germane, proprietarul restaurantului "Ca la mama acasă" din Offenbach, se ocupă cu racolarea artiștilor români deplasați în R.F.Germania cu contract prin ARIA.

- NINI PASCU, fugar, fost instrumentist la Filarmonica "George Enescu", actualmente cetățean vest-german, studiază și acționează pentru determinarea unor foști colegi de a rămâne ilegal în exterior.

- VALENTIN PROCZINSKI din Italia și JOSEF ASKEMAZIE din Israel impresari aflați în relații de colaborare cu ARIA, cu prilejul turneelor efectuate de formații artistice românești în exterior, facilitează atragerea unor membri la activități neoficiale în scopul compromiterii și determinării lor să rămână ilegal în străinătate.

- DORINA MAXWELL, fostă colaboratoare a Circului de Stat din București, rămasă ilegal în SUA în anul 1985, acționează pe linia racolării și influențării unor acrobați de circ, aflați în turneu în străinătate, să refuze înapoierea în țară.

- BRAVER FRANCISC, cetățean român originar din Cluj-Napoca, stabilit definitiv în R.P.Ungară, este vizitat frecvent la domiciliul său din Budapesta de intelectuali români de naționalitate maghiară, în deosebi din Cluj-Napoca, prilejuri folosite de cel în cauză pentru culegerea de informații despre așa-zisa situație a naționalității maghiare din țara noastră, în scopul propagandei naționalist iredentiste.

- BRAVER FRANCISC efectuează deplasări în R.S.România, împrejurări în care contactează diferite persoane, în special intelectuali de naționalitate maghiară, iar datele obținute le furnizează unor scriitori și publiciști cu concepții naționalist-iredentiste din R.P.Ungari.

- BODOR PAL, fost redactor al emisiunii de limbă maghiară din cadrul Radioteleviziunii române, rămas ilegal în R.P.Ungară, încearcă să influențeze scriitori de naționalitate maghiară să efectueze călătorii turistice în Ungaria, unde să facă declarații publice privind "situația naționalității maghiare din România", apoi să condiționeze înapoierea în țară de "acordarea unor drepturi și libertăți de către guvernul român.

Din anul 1985 de când s-a stabilit în R.P.Ungară, BODOR PAL a publicat mai multe articole, a scris un volum de proză, a făcut traduceri și a acordat interviuri în cadrul cărora a înserat idei și concepții tendențioase cu privire la țara noastră.

Avînd în vedere diversitatea și dinamica fără precedent a formelor, mijloacelor, metodelor și procedeelor prin care cercurile racolabile din străinătate, urmărind subminarea politicii culturale a

partidului și statului nostru, acționează pe linia incitării oamenilor de cultură din R.S.România la activități cu caracter așa-zis anarho-protestatar, se impun măsuri urgente care să ducă la mobilizarea întregului potențial informativ cu posibilități pe profil și instruirea eficientă a acestuia în scopul cunoașterii și prevenirii acțiunilor ostile din exterior ce vizează domeniul cultural din țara noastră,

-----

20 martie 1989
Ministerul de Interne
Direcția I

Notă
către toate inspectoratele județene ale
Ministerului de Interne

Prin intermediul notei, Direcția I a Securității cere inspectoratelor județene date despre toate entitățile ce își desfășoară activitatea în zona culturală.

Sunt vizate: redacțiile ziarelor și revistelor, editurile, unitățile poligrafice și tipografice, comitetele județene, municipale și orășenești de cultură, și educație socialistă, centrele de îndrumare a creației populare, întreprinderile cinematografice, instituțiile teatrale și muzicale, casele de cultură, bibliotecile, muzeele și alte instituții cu scop cultural.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, f. 284)

INTRARE
Nr. 31926
03.03.1989

RADIOGRAMA

De opt Schuyneri 27
Atentie la turner
7

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATZII STATULUI
DIRECTZIA I
NR. 150/M.V/001603 DIN 20.03.1989

STRICT SECRET
- URGENT -

CATRE,
TOATE I.J. ALE M.I.

- TOVARASULUI SEF AL SECURITATZII -

PENTRU EXECUTAREA ORDINULUI CONDUCERII DEPARTAMENTULUI SECURITATZII STATULUI DE A PREZENTA SITUATZIA PERSOANELOR CUNOSCUTE CU PROBLEME DIN INSTITUTZIILE DE ARTA-CULTURA, PRESA SI POLIGRAFIE, SA SE RAPORTEZE LA DIRECTZIA I, IN SISTEMUL IN CARE S-A PROCEDAT IN CAZUL INSTITUTZIILOR DE INVATZAMINT, REZULTATUL VERIFICARILOR EFECTUATE ASUPRA PERSOANELOR CARE ISI DESFASOARA ACTIVITATEA IN :

1. REDACTZIILE ZIARELOR SI REVISTELOR, INCLUSIV CELE IN LIMBILE NATZIONALITATZILOR CONLOCUITOARE, EDITURILE, UNITATZILE POLIGRAFICE SI TIPOGRAFICE DE PE RAZA DE COMPETENZA, PENTRU CELE CARE NU S-A RAPORTAT LA 1 DECEMBRIE 1988, PRECUM SI MODIFICARILE SURVENITE INTRE TIMP IN SITUATZIA PERSOANELOR CUPRINSE IN TABELELE INAINTATE LA DATA RESPECTIVA. TERMEN: 23 MARTIE 1989.

2. COMITETELE JUDETZENE, MUNICIPALE SI ORASENESTI DE CULTURA SI EDUCATZIE SOCIALISTA, CENTRELE DE INDRUMARE A CREATZIEI POPULARE, INTREPRINDERILE CINEMATOGRAFICE, INSTITUTZIILE TEATRALE SI MUZICALE, CASELE DE CULTURA, BIBLIOTECI, MUZEE SI ALTE INSTITUTZII. TERMEN: 30 MARTIE 1989.

REAMINTIM CA VOR FI VERIFICATE IN EVIDENTZELE DE SECURITATE SI SAPOARTE ATIT PERSOANELE CARE ISI DESFASOARA ACTIVITATEA IN ACESTE INSTITUTZII, CIT SI RUDELE APROPIATE (SOTZIE, PARINTZI, SOCRII, FRATZI, CUMNATZI, COPII MAJORI).

SEFUL DIRECTZIEI
COLONEL,
RATZIU GHEORGHE.

657
20.03.1989

21 aprilie 1989
Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statului

Concluzii
privind activitatea informativ-operativă desfășurată
de Serviciul I/B de la Securitatea județului Sibiu pe
linie de artă-cultură și presă poligrafii în perioada 1
ianuarie 1988-31 martie 1989.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 200-210)

C O N C L U Z I I
=====

privind activitatea informativ-operativă desfășurată de Serviciul I/B de la Securitatea județului Sibiu pe linie de "artă-cultură" și "presă poligrafii" în perioada 1 ianuarie 1988 - 31 martie 1989.

De munca de securitate în problemele "artă-cultură" și "presă-poligrafii" din cadrul Serviciului I/B, răspunde, din anul 1983, căpitan SCHIOPOAEI MIRCEA, ofițer specialist III, absolvent al Scolii de Ofițeri Băneasa, promoția 1973.

De asemenea, ofițerul răspunde de munca de securitate în comunele Tălmăciu și Racovița.

În afară de problemele "artă-cultură" și "presă-poligrafii", mai are în zona de responsabilitate și problema "ETERUL", iar în anul 1988 a avut în răspundere și problema "justiție".

Ofițerul are în responsabilitate 18 obiective, locuri și medii pe profil de "artă-cultură" și 2 obiective pe profil de "presă-poligrafii" în municipiul Sibiu și coordonează munca în domeniul respectiv asupra a 15 obiective de pe raza județului.

Pe ansamblu, obiectivele, locurile și mediile sînt încadrate corespunzător cu rețea care, este amplasată echilibrat și orientată spre zonele de interes operativ, unde sînt concentrate elemente cunoscute în probleme de securitate, asigurînd ^{un} controlul informativ cu valențe preventive (Complexul Muzeal, Teatrul de Păpuși, Teatrul de Stat).

201 194

Datele și informațiile obținute relevă următoarele elemente ce caracterizează situația operativă din domeniile de responsabilitate sus-menționate :

Sub influența propagandei antiromânești desfășurată de cercurile reacționare din exterior, prin intermediul posturilor de radio din străinătate, a unor emisari care se deplasează în țară sub diferite acoperiri (specificul județului Sibiu, prin existența cetățenilor de naționalitate germană, facilitând prezența în zonă a străinilor), unii oameni de artă și cultură exteriorizează manifestări cu substrat tendențios la adresa politicii culturale a partidului și statului nostru, o parte din acestea exprimate pe fondul unor concepții de natură naționalistă germană de către persoanele din mediu aparținând acestui grup etnic.

În ultimul timp, a crescut interesul unor diplomați acreditați în țara noastră, de a vizita obiectivele culturale de pe raza județului Sibiu, aceștia însoțind în multe cazuri și străinii veniți în R.S.România ca invitați ai reprezentanțelor diplomatice respective sau ca participanți la diferite manifestări cu caracter cultural-științific.

Sînt vizate cu precădere Complexul Muzeal Sibiu, Teatrul de Stat, Teatrul de Păpuși, mediul artiștilor plastici.

Ca un element caracteristic al zonei care se regăsește și în domeniile "artă-cultură" și "presă-poligrafii", îl constituie existența unui număr relativ ridicat de persoane cu legături în exterior, îndeosebi pe spațiile de limbă germană.

Totodată au fost semnalate încercări de a introduce în actul de creație, elemente cu conținut tendențios, cum a fost cazul "PITICUL", pictor scenograf la Teatrul de Păpuși, care a efectuat unele modificări în scenariul unor piese ce urmează să fie puse în scenă de natură a da naștere la interpretări cu substrat politic, acțiune dezamorsată de Securitatea județului Sibiu prin sensibilizarea factorilor competenți care au eliminat ~~fragmentele~~ ^{textele} în cauză.

În baza datelor și informațiilor obținute de rețeaua folosită pe profil, s-au întreprins în perioada de referință 103 acțiuni și măsuri preventive, după cum urmează :

202 / 198

21 informări la organele de partid, 35 informări la conducerea organizațiilor socialiste, 11 influențări pozitive, 14 atenționări, 5 avertizări, 10 prelucrări contrainformative, din care 3 de grup și 7 individuale, 7 avize negative.

Cu prilejul unor manifestări culturale cu caracter internațional, organizate pe raza județului, s-au luat măsuri de cunoaștere și prevenire a acțiunilor de natură a afecta buna desfășurare a acestor activități. În acest mod s-a acționat cu prilejul "Zilelor jazzului sibian", manifestare anuală cu participare internațională, care a avut loc în perioada 29.03. - 2.04.1989, luându-se măsuri de prevenire a contactelor străinilor cu elemente autohtone cunoscute cu atitudine necorespunzătoare și de influențare pozitivă a participanților din alte țări. Cu rezultatul măsurilor luate a fost informată Direcția I.

Totodată au fost organizate măsuri de control informativ asupra a două elemente aflate prioritar în atenția Direcției I, care au venit pe raza județului, asigurându-se cunoașterea activității și preocupărilor acestora pe timpul cât au stat în zonă.

Măsurile preventive au fost realizate cu respectarea prevederilor Instrucțiunilor nr. 00190/1987, reținând cu titlu, de exemplu, următoarele :

1. Influențarea pozitivă în cazul "GABRIAN", scriitor, semnalat cu nemulțumiri de ordin social-politic pe care intenționa să le transpună în scris, fiind instigat în acest sens în mod sistematic de un cetățean străin. În baza planului de măsuri, aprobat de conducerea profesională, s-a acționat asupra lui "GABRIAN" care a fost determinat să se adreseze în scris cetățeanului străin în scopul descurajării acestuia, punându-i în vedere să întrerupă legăturile cu el.

Acțiunea a fost realizată în luna iulie 1988, "GABRIAN" fiind lucrat prin dosar de urmărire informativă, finalizat prin măsura respectivă.

2. Asemănător s-a acționat și asupra lui "POPESCU TITU", fost redactor la revista "TRANSILVANIA", rămas ilegal în

203 199

exterior care, în iulie 1988 a acordat un interviu dușmănos unui post de radio occidental.

Elementul a fost luat "în atenție" în scopul influențării pozitive și prevenirii unor acțiuni ostile țării noastre din partea acestuia.

S-a întocmit un plan de măsuri, aprobat de conducerea securității, acționându-se asupra lui pentru influențare pozitivă prin soția sa, aflată în țară și factorii din conducerea revistei "TRANSILVANIA", cel în cauză nemaifiind semnalat cu manifestări ostile R.S.România.

3. Avertizarea unei muncitoare de la întreprinderea Poligrafică, împreună cu mama sa, muncitoare la întreprinderea "Drapelul Roșu", semnalate cu intenții de trecere frauduloasă a frontierei.

După documentarea cazului, s-a întocmit raportul cu propunere de avertizare aprobat de conducerea securității și avizat de ofițerul de cercetare penală. Avertizarea a fost realizată la 1.08.1988 în prezența membrilor familiei, persoanele recunoscând intenția de a pleca fraudulos din țară și angajându-se în scris ca pe viitor să nu mai săvârșească asemenea fapte. Datele obținute ulterior au relevat o conduită normală acestora.

BAZA DE LUCRU

=====

În perioada analizată au fost deschise 4 dosare de urmărire informativă, 11 mape de verificare și 16 persoane luate "în atenție" (total 31 elemente) și au fost finalizate 5 dosare de urmărire informativă, 6 mape de verificare și 10 cazuri "în atenție" (total 21 elemente), rezultând, pe ansamblu o dinamică activă a bazei de lucru.

a) Urmărirea informativă se desfășoară asupra a 6 persoane, trei dosare fiind deschise în 1987 și trei în 1988, informațiile care au stat la baza declanșării măsurilor in-

formativ-operative justificând luarea elementelor respective în această formă de lucru.

Dosarele au fost analizate periodic în conformitate cu prevederile Instrucțiunilor nr. 00190/1987, măsurile informativ-operative întreprinse conturând posibilități de finalizare în 3 cazuri : "VASILE" - deschis la 29.02.1988, 56 ani, membru de partid, activist la Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă, semnalat cu manifestări cu substrat tendențios și legături în exterior; "BUCUR" - deschis la 21.05.1987, 40 ani, membru de partid, muzeograf la Complexul Muzeal Sibiu, descendent de legionar, semnalat cu atitudine dușmănoasă și "SILE" - deschis la 24.04.1988, 30 ani, grafician, semnalat cu comentarii ostile la adresa sistemului social-politic din țara noastră.

De reținut modul în care se acționează în dosarul de urmărire informativă "BUCUR", elementul fiind încadrat pe linia informativă și controlat cu mijloace T.O. complexe, datele obținute confirmând semnalarea inițială, cazul aflându-se în faza de finalizare, precum și combinația de complot realizată în dosarul de urmărire informativă "CERAMISTUL" - deschis la 4.08.1987, în vîrstă de 31 ani, persoană cu preocupări literare-veleitar, cu comentarii tendențioase privind condiția creatorului de literatură din țara noastră și legături cu elemente aflate în atenția organelor de securitate, fost avertizat în 1985 pentru intenții de trecere frauduloasă a frontierei, care a fost izolat în medii, cel în cauză fiind nevoit să plece de pe raza județului Sibiu.

S-a manifestat preocupare pentru utilizarea de mijloace speciale T.O., acestea fiind folosite în 5 cazuri ("VASILE", "BUCUR", "PITICUL" - I.C.D.T.; "CERAMISTUL" - I.D.E.B., "SILE" - I.C.T. și I.D.E.B.).

Totodată, controlul apreciază implicarea șefului serviciului, lt.col. IGNAT NECHIFOR, în lucrarea acestor dosare, asigurînd, prin indicațiile concrete date cu ocazia analizelor periodice, impulsionearea măsurilor informativ-operative.

b) Cele 5 persoane aflate în verificare informativă, au fost luate în această formă de lucru în baza unor semnalări

205 204

privind manifestări de nuanță naționalist-iredentistă (un caz); preocupări suspecte în acțiunea "Petarda" (2 cazuri); atitudini necorespunzătoare pe fondul unor nemulțumiri personale de natură a degenera în manifestări neavenite (două cazuri).

Măsurile întreprinse în mapa de verificare privind pe MOLDOVAN IOAN, în vîrstă de 37 ani, muncitor tipograf la Intreprinderea Poligrafică Sibiu, semnalat cu activități suspecte la domiciliu, în acțiunea "Petarda" (încadrare cu rețea, investigații) au relevat elemente care nu au confirmat informații de primă sesizare, impunîndu-se finalizarea cazului.

În mapa de verificare privind pe GLIGOR IOAN, în vîrstă de 38 ani, laborant la Intreprinderea poligrafică Sibiu, semnalat ca pretabil la activități pe linia acțiunii "Petarda" este necesar să se intensifice măsurile informativ-operative pentru clarificarea cazului, avînd în vedere că termenul de 6 luni de la deschidere, prevăzut de Instrucțiunile nr. 00190/1987 expiră la sfîrșitul lunii în curs.

De asemenea, trebuie să se procedeze la finalizarea urgentă a mapelor de verificare privind pe KURT ALDEA, în vîrstă de 35 ani și VOINEA OVIDIU, în vîrstă de 43 ani, muncitori la Intreprinderea Poligrafică Sibiu, semnalați cu manifestări necorespunzătoare, existînd date în baza cărora se poate trece la această măsură, termenul prevăzut de instrucțiuni fiind depășit.

c) Din totalul de 33 elemente aflate "în atenție", 16 (circa 50 %) au fost luate în lucru în perioada supusă controlului, rezultînd o preocupare crescîndă pe linia asigurării controlului informativ asupra persoanelor din domeniile analizate adecvat acestui cadru, în conformitate cu mutațiile survenite în situația operativă pe profil.

Ca aspect pozitiv, în lucrarea persoanelor aflate "în atenție", menționăm cazul lui "POPESCU TITUS" din R.F.Germania, care a mai fost amintit în material, asupra căruia s-a acționat pentru influențare pozitivă.

În general, persoanele aflate "în atenție" sînt încadrate informativ corespunzător, asigurîndu-se cunoașterea

activității preocupărilor lor și prevenirea unor activități neavenite din partea acestora.

În situațiile în care măsurile întreprinse au evidențiat elemente ce fac posibilă clarificarea lor, se impune să se treacă la finalizare, cum este cazul numiților BEER LEOPOLD, de 47 ani, muncitor la Complexul muzeal Sibiu și BICHEA ADRIANA, de 21 ani, muncitoare la Intreprinderea Poligrafică Sibiu, avertizată în 1986, respectiv 1988, datele obținute ulterior stabilind o conduită normală, fără relevanță operativă a acestora.

RETEAUA INFORMATIVA
=====

Din punct de vedere al structurii, amplasării și pregătirii, rețeaua informativă asigură, pe ansamblu, controlul informativ în rîndul principalelor categorii de persoane, locuri și medii de interes operativ pe profil.

Controlul a reținut preocuparea ofițerului pe linia dezvoltării potențialului informativ în cele două domenii analizate, realizînd, în perioada de referință, 20 de recrutări, ceea ce reprezintă 30 % din rețeaua existentă, creșteri semnificative de 70 % înregistrînd în problema "presă-poliografie" (12 recrutări din totalul de 17 surse folosite).

Luînd în calcul abandonările din perioada supusă controlului (5 persoane de sprijin) rezultă un spor de rețea de 24,5 %.

Pentru aportul informativ și calitatea informațiilor furnizate, evidențiem informatorii "GABRIELA" și "DRAGOS", persoana de sprijin "ROZALIA" și sursele cu aprobare "SANDU DRAGOMIR", "ANA" și "NISTOR" datele obținute de la acestea fiind exploatate cu precădere în dosarele de urmărire informativă și mapele de verificare aflate în lucru, informarea organelor de partid și a Direcției I.

Avînd în vedere specificul situației operative din zonă, caracterizată de prezența unui număr ridicat de cetățeni străini, inclusiv diplomați ce vizează și obiectivele culturale de pe raza județului, s-a acordat atenție introducerii în rețea și pregătirii de surse cu posibilități in-

207 203

formative și de influență pe lângă persoanele respective, fiind folosite cu rezultate bune pe această linie cu aprobare "VLAICU", "LIDIA", "ANCA", "MARCEL" și "SANDU DRAGOMIR";

Nu s-au constatat cazuri de surse neverificate.

De asemenea, nu s-au înregistrat situații de surse rămase ilegale în străinătate în această perioadă.

Ofițerul dispune de 4 surse cu posibilități în exterior, două dintre ele deplasându-se în străinătate în perioada de referință (sursele cu aprobare "SANDU DRAGOMIR" în R.P. Polonă și R.S. Cehoslovacă și "BLAJ" în R.F. Germania). La revenirea în țară, sursele respective, pregătite înaintea plecării în străinătate, au furnizat informații cu conținut operativ exploatate pe linia unităților speciale.

Cele 5 abandonări de persoane de sprijin s-au datorat următoarelor motive: o plecare definitivă în străinătate, o persoană plecată pe raza altui județ, 2 persoane care au devenit membri P.C.R. și o persoană care a refuzat colaborarea, fiind luată în lucru "în atenție".

În controlul informativ pe profil, în paralel cu folosirea rețelei, s-a acordat atenție și utilizării de mijloace speciale T.O., fiind instalate în perioada supusă controlului tip I.C.T. în 22 de cazuri, I.C.D.T. în 5 cazuri, I.D.EB în 12 cazuri și I.C.H. în 36 de cazuri.

Pe linia cooperării cu alte compartimente s-a realizat un schimb informațional corespunzător cu serviciul 3 și compartimentul O110, conlucrându-se în întreprinderea unor măsuri de cunoaștere a activității reprezentanților diplomați și altor străini sosiți pe raza de competență.

Totodată, se asigură o cooperare permanentă și cu colectivul "naționaliști-germani" pe linia controlului de securitate la redacția revistei "DIE WOCHE" și subredacția revistei "Neuer Weg".

Pe lângă rezultatele pozitive, în munca informativ-operativă în problemele analizate, s-au manifestat și unele neajunsuri, astfel:

- Deși s-au depus eforturi pentru realizarea încadrării informative a tuturor categoriilor de persoane din zona de competență, mai există obiective și medii încă insuficient

acoperite cu rețea, comparativ cu numărul de angajați și al persoanelor cunoscute cu probleme de securitate. Ca urmare, se impun măsuri de dezvoltare a potențialului informativ la Intreprinderea Cinematografică (140 angajați și 4 persoane cu probleme), încadrată în prezent cu o singură sursă, revista "TRANSILVANIA" (8 angajați și 4 persoane cu probleme) încadrată cu o sursă; Centrul de Librării (134 angajați și 14 persoane cu probleme) încadrat cu două surse, redacția ziarelor "Tribuna " (28 angajați și o persoană cu probleme) încadrată cu o sursă ; Intreprinderea Poligrafică (550 angajați) încadrată cu 17 surse.

Realizarea unui control de securitate cuprinzător în obiectivele, locurile și mediile pe profilul celor două probleme este necesar cu atât mai mult cu cât, avînd în vedere specificul situației operative din zonă, caracterizată de numărul ridicat de elemente cu legături în străinătate și prezența străinilor pe raza județului, pe fondul influențelor exercitate din exterior, unele persoane din domeniile respective ar putea fi incitate la acțiuni de natură a afecta securitatea statului.

În vederea remedierii situației de mai sus, ofițerul și-a propus în planul de recrutări pe anul în curs, atragerea la colaborare a unui număr de 26 surse în obiectivele respective, prioritate acordîndu-se Intreprinderii Poligrafice în vederea realizării rețelei de ~~masă~~^{masă} conform ordinelor Direcției I.

-Baza de lucru existentă pe linia celor două probleme, nu reflectă pe deplin mutațiile survenite în situația operativă pe profil, numărul persoanelor lucrate în verificare și urmărire informativă (6 dosare de urmărire informativă și 5 mape de verificare) situîndu-se la un nivel redus.

Principala cauză o constituie numărul necorespunzător al informațiilor cu conținut de securitate, aspect ce impune sporirea gradului de ofensivitate al muncii informativ-operative în cele două probleme :

În dosarul de urmărire informativă "NEAGU" în vîrstă de 33 ani, muzeograf la Complexul Muzeal Sibiu, semnalat ca suspect în acțiunea "TOMNATICUL" și cu legături în rîndul

(209) 205

unor elemente lucrate pe linie de contraspionaj, este necesar să se diversifice măsurile vizînd cunoașterea activității acestuia, prin folosirea și a altor mijloace ale muncii de securitate, îndeosebi tehnică operativă, limitarea la rețeaua informativă nefiind în măsură să asigure o pătrundere eficientă în intimitatea preocupărilor sale.

În ceea ce privește persoanele "în atenție" sînt lucrate necorespunzător, 5 elemente, în cazurile respective fiind întreprinse măsuri insuficiente pentru a descifra activitatea și preocupările acestora. În acest sens, menționăm cu titlu de exemplu, cazurile : BALDEA MONICA, în vîrstă de 33 ani, ~~mînuitoare~~ la Teatrul de păpuși, semnalată cu legături în rîndul cetățenilor străini; FLECHER HARALD, în vîrstă de 34 ani, actor la Teatrul de păpuși, care are rude în străinătate și a solicitat plecarea definitivă din țară ; STEFANESCU VIOREL, în vîrstă de 56 ani, pictor scenograf la Teatrul de Păpuși, semnalat cu intenții de evaziune, ^{masurile întreprinse} numai prin sursa "S" nu au fost de natură să clarifice poziția și concepțiile acestora.

De asemenea, în cazul a două persoane de cetățeni străini aflate "în atenție" - SCHNEIDER KURT, în vîrstă de 49 ani, fost profesor și + NITA MARIUS, 46 ani, fost actor la Teatrul de Stat, plecați definitiv în R.F.G., nu s-au obținut în perioada analizată nici o informație cu privire la situația și preocupările acestora, fiind necesar să se intensifice măsurile informativ-operative asupra ~~tuturor elemente~~, ^{lor} în funcție de rezultatul cărora să se analizeze oportunitatea menținerii ~~lor~~ în această formă de lucru.

În munca cu rețeaua informativă nu s-a acordat permanentă atenție dirijării cu sarcini concrete a acesteia, situație reflectată în existența a 6 surse cu aport redus, dintre care menționăm pe informatorul "VALERIU", în vîrstă de 66 ani, pensionar, cu 9 informații furnizate în perioada de referință; persoana de sprijin "MARCU AUREL" în vîrstă de 33 ani, profesor de desen, membru U.A.P. cu 4 informații furnizate; sursa cu aprobare "CORINA" în vîrstă de 45 ani, profesoară, cu 6 informații furnizate în 1988 și o informație în 1989.

Totodată, nu s-a manifestat suficientă preocupare pe linia verificării temeinice a tuturor surselor din legătură,

210 206

existînd 4 persoane asupra cărora s-au întreprins măsuri neconcludente vizînd gradul de sinceritate și loialitate al acestora.

În această categorie menționăm pe informatorul "DRAGOS" în vîrstă de 29 ani, folosit în problema "artă-cultură" cu un singur material de verificare în perioada analizată, neconcludent ; persoanele de sprijin "IOANA" în vîrstă de 35 ani, folosită în problema "presă-paligrafii", cu un singur material de verificare în această perioadă ; "CEZAR" în vîrstă de 49 ani și "RELU" în vîrstă de 33 ani, folosiți în problema "artă-cultură", verificați numai prin sursa "S", respectiv cu un singur material de verificare, ~~neconcludent~~ ^{neconfirmator}.

Maior

DESPA IOAN

Dr. Jan

Aprilie 1989
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Instructaj

Documentul conține o sinteză a activității Securității Sibiu în domeniul „Artă-Cultură”, dar și o componentă consistentă referitoare la modul în care vor fi corectate deficiențele din activitatea operativă.

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff.2-13)

*est. Securitate*I N S T R U C T A J

TEMA: ASPECTE DE INTERES OPERATIV CU CARE NE CONFRUNTAM
IN DOMENIILE ARTA-CULTURA, PRESA SI POLIGRAFIE.
NEAJUNSURILE MANIFESTATE IN ACTIVITATEA DE CUMPAR-
TERE SI PREVENIRE A UNOR FAPTE SI ACTIUNI NECORES-
PUNZATOARE IN RINDUL OAMENILOR DE CULTURA SI ARTA,
IN REDACTIILE PUBLICATIILOR SI IN UNITATILE TIPO-
GRAFICE, PRECUM SI MASURILE CE SE IMPUN PENTRU IN-
TARIREA CONTROLULUI INFORMATIV-PREVENTIV.

Analiza situației operative în aceste sectoare de activitate evidențiază că, în ultima perioadă, problematica de securitate a devenit tot mai complexă, cunoscând o dinamică fără precedent, ca urmare a amplificării acțiunilor cercurilor reacționare din străinătate de influențare negativă și de incitare deschisă. Sînt vizate îndeosebi creatorii de literatură și artă, dar și ziariști și alte categorii de intelectuali sau persoane cu pregătire de specialitate în domeniu, care sînt determinate să adopte atitudini și să aibă manifestări antipartinice, contestatar-protestatare, individuale sau de grup ori să comită alte acțiuni cu caracter ostil, exploatîndu-se posibilitățile de care dispun prin natura profesiei și locului de muncă (redacții, edituri, unități tipografice etc.).

Intelectualii, în general persoanele din aceste medii, sînt vizate direct de cercurile reacționare din exterior întrucît se mizează pe efectul sporit al acțiunilor acestora, alît pe plan intern cît și în exterior. De altfel, ofensiva serviciilor de spionaj și a diverselor organizații reacționare din Occident în rîndul acestei categorii de persoane este evidentă și în alte state socialiste, îndeosebi în Ungaria, Cehoslovacia,

Polonia și Uniunea Sovietică, unde intelectualii se situează de mai multă vreme în avangarda mișcărilor contestatar-disidente.

În acest context, în cursul anului 1988 și în primele trei luni din 1989, în domeniile artă, cultură, presă și poliografie, aparatul de securitate s-a confruntat cu o multitudine de încercări de a se desfășura acțiuni ostile, în forme și prin mijloace diversificate, care au impus și impun în continuare eforturi susținute, noi căi și modalități de prevenire și neutralizare. Astfel :

1. În domeniul artei și culturii. Pe fondul intensificării propagandei antiromânești desfășurate din străinătate, acuzațiile mai vechi cu privire la așa-zisa lipsă de curaj și atitudine a scriitorilor din țara noastră, care au o frecvență tot mai mare în ultimul timp, îndeosebi în comentariile posturilor de radio "Europa liberă", "Vocea Americii", "E.B.C.", "France Internationale" și altele, sînt tot mai mult însoțite de încercări de teoretizare a locului și rolului pe care trebuie să-l aibă intelectualitatea în societatea noastră, urmărindu-se conștientizarea acestora asupra faptului că nu-și îndeplinesc "misiunea" politică ce le-ar reveni.

Cercurile și elementele reacționare își orientează predilect acțiunile lor de influență negativă și de incitare, îndeosebi spre scriitori, considerați ca fiind mai vulnerabili, avîndu-se în vedere structura psihologică, încrederea nedisimulată și supradimensionată în ce privește importanța și rolul creației lor, dorința de a avea un statut particular și privilegiat.

O atenție particulară este acordată tinerilor scriitori, ale căror talent și calități le exagerează, stimulîndu-le nemulțumirile față de reducerea numărului primirilor în Uniunea Scriitorilor, de accesul la spațiile editoriale și publicitare etc.

S-au conturat mutații importante și în ce privește obiectivele și persoanele vizate de cercurile reacționare, mijloacele și metodele folosite de acestea. Astfel, se acționează alît asupra unor persoane cu poziție socială recunoscută, dar cu unele resentimente, pe a căror influență în mediu sau pe plan mai larg se scotează, precum și asupra unor elemente periferice, nerealizate sau depășite de evenimentele etapei, ale căror

nemulțumiri sînt puse pe seama așa-ziselor persecuții la care ar fi supuse.

Între metodele folosite în scop incitator, pe lîngă emisiunile posturilor de radio reacționare și paginile publicațiilor din Occident, se folosește tot mai intens acțiunea directă, prin contactarea unor oameni din aceste domenii în exterior, unde li se facilitează călătoriile, acordarea de burse și ajutoare materiale, dar și în țară, prin intermediul diplomaților, lectorilor străini și emisarilor așa-ziselor instituții cu acoperire culturală, trimiși special în R.S.România, urmărindu-se racolarea pentru a fi determinați să acorde interviuri cu conținut tendențios ori să furnizeze date și materiale de natură a alimenta propaganda antiromânească.

Semnificativ este cazul graficianului "STAN" din București, care în decembrie 1988 - ianuarie 1989, cu sprijinul unor persoane din emigrația reacționară, a editat fără aprobările necesare un album și a organizat o expoziție la Paris, cuprinzînd caricaturi cu conținut tendențios la adresa realităților social-economice și politice din țara noastră. Totodată, pe timpul șederii în Franța a acordat posturilor de radio reacționare interviuri în care a făcut referiri deosebit de ostile la adresa politicii partidului și statului nostru. După înapoierea în țară, cel în cauză a contactat o serie de oameni de artă și cultură cunoscuți cu poziție contestatară, declarîndu-se de acord cu atitudinea și acțiunile lor.

De la începutul anului și pînă în prezent, au fost identificați mai mulți ziaristi și emisari ai unor organizații sau organisme din străinătate antrenate în activități antiromânești, care au venit în țara noastră pentru a contacta scriitori și alți oameni de artă și cultură, în scopul de a-i incita la acțiuni ostile deschise, individuale sau de grup, de a obține de la aceștia interviuri, date și materiale cu conținut necorespunzător care să fie publicate în străinătate.

Așa s-a procedat în cazul poetului "DALTON" din București, care a fost vizitat la domiciliu de ziaristul francez JEAN NOEL STERN, același care, în ianuarie 1988, l-a contactat la Iași și pe "PIRVU". La propunerea străinului, "DALTON" a redactat un material sub formă de interviu, pe care ulterior l-a scos din țară prin intermediul legăturilor sale din rîndul diplomaților. Materialul, deosebit de ostil, a fost publicat în

ziarul francez "LIBERATION" și reluat de toate posturile de radio reacționare. Deși ziaristul francez era cunoscut cu preocupări ostile țării noastre, nu a fost preluat în control de la intrarea în țară și nu s-a prevenit astfel contactul cu "DALTON".

Cu preocupări asemănătoare au fost depistați și JAMES DE CANDOLE, cetățean britanic, ANNETE LADOREY și SPENGLER HANS TILMAN, cetățeni vest-germani, emisari ai "grupului de la Paris", veniți în țară în cursul lunii martie și aprilie a.c. în calitate de turiști, care l-au contactat la domiciliu pe criticul de artă "TULCEANU" din București. Prin intermediul acestuia respectivii au obținut date cu privire la acțiunile contestatelor ale unor elemente ostile din rîndul scriitorilor, precum și cu privire la măsurile luate de autorități asupra acestora.

Asupra străinilor respectivi s-a luat măsura avertizării, prevenindu-se alte contacte cu elemente ostile.

Neajunsuri s-au manifestat și în cazul lui ANETTE LABORAY care, deși se cunoștea că este secretara "Fundației pentru întraajutorare culturală europeană", asociație reacționară cu acoperire culturală, avînd sediul la Paris și a mai fost în țară în 1987, cînd a avut preocupări dușmănoase, nu s-au întreprins măsurile necesare pentru semnalarea ei imediat ce a intrat în R.S.România, ceea ce a permis ca în prima zi de ședere la București să nu fie sub control.

A devenit tot mai evidentă implicarea unor diplomați americani, francezi, britanici, olandezi, vest-germani, belgieni, italieni și alții în activități de influențare negativă a unor oameni de cultură. Cu ocazia acțiunilor protocolare și cu prilejul vizitelor la domiciliul unor intelectuali, diplomații acționează pe linia exploatarei informative în scopul alimentării propagandei antiromânești, incitării lor, oferindu-se să preia pentru a fi scoase în exterior materiale cu conținut dușmănos.

Ca urmare a influențelor și incitărilor tot mai directe exercitate pe toate canalele asupra unor elemente din rîndul oamenilor de artă și cultură, ne-am confruntat și ne confruntăm cu noi încercări de acțiuni contestatar-protestatate, individuale și de grup.

Astfel, după prevenirea redactării scrisorii de protest colectiv a unor scriitori din București, în luna octombrie 1988, "TULCEANU", după consultări cu unii dintre inițiatorii acțiunii respective, a conceput și depus la diverse foruri de partid și de stat, un memoriu cu conținut revendicativ și tendențios, în care erau preluate unele idei cu privire la așa-zisa lipsă a libertății de creație și exprimare. Memoriul a fost însoțit de o notă cuprinzând considerații personale cu privire la prevederile Decretului nr.408/1985, pe care le apreciază ca neconstituționale și aplicate abuziv, pe care intenționează să o trimită Partii Adunării Naționale.

Aspectele ridicate în memoriu și notă, care au fost aduse de cel în cauză și legăturile sale la cunoștința unor diplomați și alți cetățeni străini, reprezintă de fapt reacția sa față de măsurile întreprinse de organele competente în cazul său și al altor intelectuali, care în mod repetat au încălcat reglementările legale privind relațiile cu străinii.

Și alți scriitori care au făcut parte dintre inițiatorii acțiunii colective preconizate în octombrie 1988, și-au manifestat descis, în mod individual, concepțiile și atitudinile lor ostile. Astfel, "DANDU" a trimis clandestin, prin diplomați acreditați la București, o așa-zisă scrisoare deschisă, cu conținut deosebit de dușmănos, care a fost difuzată de "Europa liberă" și alte posturi de radio reacționare. De asemenea, "NOCANU", a acordat telefonic un interviu lui DORIN TUDORAN pentru postul de radio "Vocea Americii" și a scos din țară, clandestin, un material pentru "Europa liberă", ambele având caracter ostil.

Semnificativă în ceea ce privește situația operativă din rîndul scriitorilor este și atitudinea de solidaritate manifestată față de "DALTON", după ce acesta a fost exclus din partid și i s-a desfăcut contractul de muncă. Cu toate măsurile de influențare, temperare și descurajare întreprinse, un număr de șapte scriitori din București au semnat un memoriu adresat președintelui Uniunii Scriitorilor, protestînd față de măsurile aplicate asupra respectivului, la care s-a adăugat și unul din Iași.

Pe o poziție dușmănoasă au continuat să se mențină și

intelectualii contestatari-disidenți din Iași. Astfel, lui "PIRVU" și "STRAINUL" li s-au difuzat de către presa străină și posturile reacționare alie materiale ostile, atât ei cât și unele persoane din grup fiind preocupate să concipă și să secată în exterior noi lucrări asemănătoare.

Totodată, acționează permanent pentru cunoașterea situației scriitorilor protestatari din București, cu care intenționează să-și coordoneze activitățile dușmănoase.

Elementele enumerate mai sus, îndeosebi cele din București, au în atenție și au acționat pentru racolarea la activitatea și a altor intelectuali din Timișoara și Cluj, unii dintre aceștia luând cunoștință de preocupările lor ostile.

Trebuie reținut și faptul că, în ultima perioadă de timp diplomații și alți străini implicați în influențarea și incitarea scriitorilor, și-au extins aria de acțiune și în rîndul altor oameni de artă și cultură, respectiv artiștii plastici, actori, redactori de la reviste și edituri.

Față de intensitatea și virulența deosebită cu care se acționează din exterior în rîndul acestor categorii de persoane, a numărului sporit de elemente care se antrenează în activități cu caracter ostil, munca de cunoaștere și prevenire înregistrează încă multe rămîineri în urmă.

Deși elementele care au acționat dușmănos în această perioadă au fost cunoscute și se află în lucru de mai mult timp, la Direcția I, Securitatea municipiului București și cea a județului Iași, nu s-au organizat dispozitive informativ-operative ferme și eficiente, de natură a nu se permite contactarea lor de către străini și scoaterea din țară a unor date și materiale cu conținut denigrator. Nu s-a asigurat, în toate cazurile, folosirea mijloacelor speciale ale muncii și nu s-a cooperat permanent cu celelalte unități sau compartimente de securitate, îndeosebi în supravegherea străinilor și în depistarea canalelor de legătură cu exteriorul.

Pentru neutralizarea acestor elemente, îndeosebi la Iași nu s-au stabilit cu operativitate măsurile necesare și nu s-a militat pentru angrenarea la nivelul impus a factorilor competenți pe linie profesională și obștească.

8

În afara aspectelor la care ne-am referit, în acest domeniu ne confruntăm și cu atitudini și manifestări necorespunzătoare, de natură să aducă prejudicii. Astfel, a crescut numărul elementelor care realizează și încearcă să publice în țară lucrări cu conținut tendențios ori interpretabil, precum și al celor care le trimit, în acest scop, în exterior. Elocvent în acest sens este faptul că în nr. 3 al revistei "AGORA" apărut recent în S.U.A., sînt incluse materiale aparținînd unui număr de 6 persoane din țară (3 din Iași, 2 din București și unul sub pseudonim din Cluj-Napoca).

Reține în continuare atenția că, din rîndul oamenilor de artă și cultură care se deplasează în străinătate în interes de serviciu sau particular, continuă să fie racolate și determinate să refuze înapoierea în țară un număr apreciabil de persoane. Așa cum s-a mai subliniat și la convocările anterioare, principala cauză a acestor situații o constituie lipsurile în munca de cunoaștere și neexecutarea ordinului transmis de a se efectua verificări asupra persoanelor din aceste sectoare, indiferent de competența de avizare.

Neajunsuri au continuat să se manifeste și în ceea ce privește cunoașterea și controlul de securitate cu prilejul unor manifestări culturale-artistice ce se organizează și se desfășoară în diverse localități din țară.

Deși s-a ordonat ca serviciile de informații interne să cunoscă din timp despre aceste acțiuni, precum și despre persoanele ce urmează să participe, pentru a se putea evita în viitor unora care ridică probleme, acestei sarcini nu i s-a acordat atenția necesară. Ca urmare, în cadrul unor asemenea manifestări, anumiți participanți au adoptat atitudini necorespunzătoare sau au prezentat lucrări interpretabile. Elocvent, în acest sens, este manifestarea organizată de revista "TEATRUL" la Timișoara, unde, în cadrul spectacolelor cînt și al dezbaterilor s-au ridicat asemenea probleme. La mai multe secunții județene continuă doar să se constate asemenea situații necorespunzătoare, ori să se aplice măsuri tardive.

Răspunderea pentru lipsurile și neajunsurile existente în munca de obținere, verificare și soluționare a informațiilor revine în principal ofițerilor din problemă, dar și șefilor de servicii, care nu acordă atenția necesară activității

specifice în aceste domenii, în care în ultima perioadă problema de securitate a devenit deosebită.

Pentru lichidarea neajunsurilor și ridicarea calității muncii la nivelul impus de evoluția situației operative, este necesar ca, pe lângă sarcinile transmise la convocările din iunie și decembrie 1988, să se întreprindă următoarele :

- Impulsionarea întregii activități pentru aplicarea întocmai a prevederilor programului de măsuri în problemă și efectuarea de analize aprofundate, periodice, privind evoluția situației operative și stadiul realizării sarcinilor.

- Selecționarea judicioasă a cazurilor cu tendințe de evoluție negativă și asigurarea întreprinderii tuturor măsurilor care să conducă la prevenire și neutralizare.

- Dezvoltarea potențialului informativ astfel încât să se asigure o cunoaștere operativă și completă a tuturor faptelor și fenomenelor de natură a aduce prejudicii securității statului, în rândul categoriilor de persoane, instruirea și dirijarea ofensivă a acestora, inclusiv pentru influență și dezamorsare a unor inițiative necorespunzătoare apărute în mediu.

- Sporirea fermității față de elementele preocupate să inițieze acțiuni contestatar-disidente și de opoziție deschisă, precum și față de străinii care influențează negativ și incită oameni de artă și cultură.

- Creșterea calității, competenței, spiritului de răspundere și angajare ale cadrelor care își desfășoară activitatea în aceste domenii deosebit de vulnerabile.

- Realizarea unei conlucrări mai eficiente cu celelalte unități sau compartimente de securitate cu responsabilități în problemă. Avem în atenție îndeosebi sectoarele de învățământ în care își desfășoară activitatea mulți dintre oamenii de artă și cultură.

- Determinarea factorilor competenți să se implice cu toată hotărârea în aplicarea unor măsuri preventive, în eliminarea cauzelor care favorizează acțiunile ostile.

...//...

II. În domeniile presă, edituri și poligrafie.

Datele și informațiile obținute atestă că unele elemente care lucrează în aceste sectoare, ca urmare a influențelor ostile exercitate din exterior, cât și a concepțiilor ostile, se situează pe poziții de nealoyalitate, comentează în mod dușmănos anumite evenimente, audiază și colportează emisiunile posturilor de radio reacționare, întrețin legături suspecte cu cetățeni străini cunoscuți cu activități potrivnice statului nostru.

În ultima perioadă se reține creșterea interesului și a preocupărilor cercurilor reacționare din străinătate de a incita la atitudini și acțiuni ostile persoane din rândul ziariștilor, editorilor și tipografilor.

Ca urmare, persoane din aceste domenii au încercat să inițieze acțiuni deosebit de periculoase, să publice materiale interpretabile sau care contravin liniei politice a partidului și statului nostru. Altele, sub diverse pretexte, refuză să redacteze articole angajante, militante ori sînt preocupate de realizarea unor lucrări literare cu conținut necorespunzător, pe care să le difuzeze în țară sau să le trimită în exterior.

Datorită fisurilor existente în dispozitivul preventiv din redacțiile unor ziare, reviste și edituri, au apărut articole și lucrări cu conținut necorespunzător, cazurile mai semnificative fiind cele de la ziarul "Scînteia", revista "Triluna" și "Steaua" din Cluj-Napoca, revista "Magazin" din Eucurești, unde, la rubrica "Foșta redacției" au apărut referiri la practici ilegale, Editura "Ion Creangă" din Eucurești cu cartea "Întîmplări de pe strada mea" de Ana Blandiana, Editura "Dacia" din Cluj-Napoca cu romanul "Sarpele albastru" și altele.

Sesizarea neoperativă a unor probleme de conținut în ziare, reviste și cărți, aflate în faze avansate de tipărire, uneori în stadiul acordării avizului de difuzare, pe lîngă consecințele negative generate de întîrzierea apariției îndeosebi a publicațiilor cotidiene, implică și serioase consecințe de ordin financiar.

De asemenea, continuă să apară în textele unor articole sau lucrări, așa-zise greșeli de tipar, care sînt de natură a

schimba sensul unor idei importante de ordin politic. Față de asemenea situații, puse de regulă de către factorii competenți pe seama unor greșeli involuntare, trebuie să manifestăm maximă vigilență și să acționăm pînă la clarificarea deplină și stabilirea eventualelor intenții dușmănoase.

În ultimul timp a crescut numărul cazurilor de difuzare a unor înscrisuri cu conținut ostil realizate cu materiale sustrate din unitățile tipografice (hîrtie, cerneluri, litere), iar din analiza modului de confecționare rezultă implicarea în astfel de acțiuni a unor elemente cu pregătire de specialitate.

Deși am fost atenționați în numeroase rînduri de conducerea departamentului, munca de securitate în aceste domenii continuă să se situeze la un nivel necorespunzător. Această se datorează opticii greșite care se mai manifestă atît la lucrători dar și la cadrele de conducere potrivit căreia, în special în sectoarele de presă, dar și în unitățile tipografice, nu se pot produce fapte sau acțiuni de competența securității statului.

La aceasta se adaugă și rezerva excesivă de a organiza măsuri de control informativ în cadrul redacțiilor, invocîndu-se faptul că sînt coordonate direct de către organele de partid.

Acest mod nerealist de a aprecia situația a fost relevat cu pregnanță de acțiunile cu totul deosebite apărute în ultima perioadă, în care au fost implicați ziariști și tipografi.

Verificările întreprinse recent la ordinul conducerii Departamentului Securității Statului, au scos în evidență că în aceste instituții își desfășoară activitatea un număr însemnat de persoane cu rude în străinătate dintre care unele cunoscute cu poziție ostilă țării noastre, cu legături neoficiale cu diplomați și alte categorii de străini, descendenți ai unor elemente cu antecedente politice sau penale reacționare, majoritatea dintre acestea nefiind cuprinse în preocuparea organelor de securitate pentru a le cunoaște poziția și atitudinea.

Față de această situație se poate concluziona că potențialul informativ este necorespunzător atît numeric cît și ca

structură și dispunere. În redacțiile ziarelor, revistelor cît și în edituri dispunem încă de puține surse cu posibilități reale de informare și intervenție, iar în multe cazuri cele existente nu sînt instruite și dirijate corespunzător.

În unitățile tipografice nu s-a executat ordinul de a se recruta rețea de masă, pe secții și schimburi, care să asigure o cunoaștere permanentă în toate locurile unde se pot iniția și produce fapte cu consecințe asupra conținutului tipăriturilor.

Consecință directă a acestei stări de lucruri este lipsa acută de informații, baza de lucru redusă și numărul mic de acțiuni și măsuri preventive.

Nu se manifestă suficientă preocupare pentru stabilirea cauzelor care favorizează sustragerea de litere sau alte materiale tipografice și nu se intervine la factorii competenți pentru asigurarea respectării normelor privind deținerea, folosirea și asigurarea acestora.

Din controalele-sondaj efectuate la unele județe a rezultat că există ateliere particulare sau pe lîngă unități ale cooperăției meșteșugărești care dețin litere de casă și realizează lucrări tipografice fără a avea autorizație în acest scop. Deși în contextul acțiunii "PETARDA" s-au transmis ordine clare cu privire la acestea, nu s-a acționat peste tot pentru a se pune ordine și a se asigura controlul necesar în vederea prevenirii folosirii în scop ostil a mijloacelor tipografice.

În vederea înlăturării neajunsurilor și pentru ridicarea calității muncii de securitate în aceste domenii se vor întreprinde următoarele măsuri :

- Pînă la sfîrșitul semestrului I se vor efectua recrutări în toate locurile unde nu există rețea informativă, urmînd ca pînă la încheierea acestui an aceasta să fie completată și consolidată pentru a asigura un control de securitate permanent și eficient.

- Crearea și preluarea în legătură de către ofițerii coordonatori și șefii de servicii a unor surse valoroase din rîndul ziariștilor și editorilor, cu multiple posibilități de informare, influență și intervenție preventivă.

- Aprofundarea verificărilor asupra tuturor persoanelor din aceste domenii stabilite cu probleme de securitate și cuprinderea în forme organizate de lucru a celor suspecți sau pretabili să desfășoare activități ostile, accent deosebit acordându-se descendenților și celor semnalate cu relații cu străini.

- Cunoașterea permanentă a persoanelor din aceste categorii care participă la acțiuni protocolare organizate de străini.

- Stabilirea prin rețea și legături operative a conținutului manuscriselor aparținând unor persoane cunoscute cu probleme, propuse a fi incluse în planurile editoriale, pentru a se preveni avizarea și tipărirea celor cu conținut necorespunzător.

- Toate persoanele care au propus spre publicare articole sau lucrări al căror conținut ridică probleme din punct de vedere ideologic, vor fi luate în lucru de către organele competente, pentru a le stabili poziția și atitudinea politică, precum și pentru a preveni scoaterea acestora în exterior.

- Dezvoltarea conlucrării cu factorii de conducere din aceste instituții și antrenarea lor în mai mare măsură în activitatea de prevenire a apariției unor publicații sau cărți cu conținut necorespunzător sau cu greșeli de tipar, care pot genera interpretări și comentarii, precum și pentru asigurarea deplină a mijloacelor și materialelor tipografice.

- Perfecționarea conlucrării între ofițerii din problemă și cei de la alte compartimente care au în răspundere nemijlocită unități tipografice, în vederea asigurării unui control informativ-preventiv eficient și cuprinzător.

Din cele prezentate rezultă că, așa cum menționam și la început, în domeniile artă-cultură, presă și poligrafii în prezent ne confruntăm cu o situație operativă deosebită, care impune o angajare superioară în muncă, competență și un înalt discernământ politic și profesional din partea tuturor ofițerilor din problemă, iar cadrelor cu funcții de conducere le revine sarcina de a sprijini, îndruma și controla permanent întreaga activitate ce se desfășoară.

Nr.0051.644

...--...

din __aprilie 1989

14 septembrie 1989
Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Sibiu

Notă
către Ministerul de Interne, Departamentul
Securității Statului, Direcția I

**Nota privește activitatea presei în ceea ce privește
contrapropaganda. În conformitate cu directivele
venite de la partid, presa scrisă urma a fi folosită
ca vehicul de ripostă împotriva atitudinilor ostile,
din interiorul și exteriorul României.**

(ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8690, vol. 1, ff. 274-275)

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUDEȚEAN SIBIU
- S E C U R I T A T E -
Nr.150/SI/00 36321 / 19.09.1989

268
274
STRICT SECRET
ex. nr. 2

*Nota a comitetului
de securitate*
C ă t r e,

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
- DIRECTIA I -

La ordinul dv. nr. 0062986 din 06.09.1989 privind modul cum s-a acționat pentru folosirea mai diversificată și eficiență a presei în scopul intensificării activității specifice de ripostă, contrapropagandă și pregătire contrainformativă a populației raportăm următoarele:

În conformitate cu ordinele primite din partea conducerii Direcției I, s-a întocmit la nivelul inspectoratului o notă de măsuri, avizată și de Comitetul Județean P.C.R., în care au fost prevăzute sarcini și atribuții comune pentru organele de securitate și organul de presă local, în vederea realizării unor articole de pregătire contrainformativă și creștere a spiritului de vigilență a populației.

În baza acestui cadru, cât și din evoluția situației informativ-operativă specifică județului Sibiu, au fost publicate până în prezent un număr de 5 articole cu problematică specifică pe linia acțiunilor menționate.

Totodată, prin organele de partid au fost selecționate și au primit sarcini în acest sens, personalități ale vieții social-politice și economice din întreprinderile și instituțiile județului, care au publicat ori au dat interviuri în presa locală, pe marginea unor probleme cu conținut specific măsurilor și sarcinilor inițiate de noi.

În acest sens au fost avute în atenție aspectele privind apărarea secretului de stat, respectarea legalității socialiste, probleme ale sistematizării unor localități urbane și rurale, combaterea ideilor și ideologiei îndreptate

...//...

269
275

împotriva socialismului și comunismului, întărirea și dezvoltarea proprietății socialiste, realizarea deplinei independențe economice și politice a României.

În mod deosebit s-a pus accentul pe combaterea propagandei reacționare privind "demolarea satelor românești".

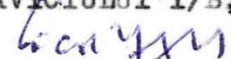
Aceeași problemă a fost inserată și de către ziarul local de limba germană "Die Woche", care a preluat unele articole publicate în ziarul "Tribuna Sibiului".

Pe linia problemei "culte-secte", s-a acționat în direcția intervierii cetățeanului vest-german JOACHIM LEPP, profesor la Facultatea de Teologie Lutherană din R.F.G. care a vizitat Sibiu în perioada 6-7 aprilie a.c.

Interviul a apărut în ziarul "Telegraful Român", publicație ce apare la Sibiu, fiind tipărit și editat de Institutul Teologie Ortodox și Mitropolia Ardealului în limbile română, engleză și franceză într-un tiraj de 12.000 exemplare.

Alăturat anexăm situația cu acțiunile întreprinse în domeniul contrapropagandei și pregătirii contrainformative a populației.

SEFUL SECURITĂȚII,
Lt.col.
PETRISOR THEODOR

SEFUL SERVICIULUI I/B,
Lt.col.
IGNAT NECHIFOR